



Številka: 3030-51/2018/138

Ljubljana, 8. 7. 2019

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

[gp.gs@gov.si](mailto:gp.gs@gov.si)

**ZADEVA: Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027– predlog za obravnavo**

**1. Predlog sklepov vlade:**

Na podlagi 2. člena, drugega odstavka 5. člena in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17), 56. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) ter v zvezi s 5., 7. in 9. členom Uredbe o regionalnih razvojnih programih (Uradni list RS, št. 69/12 in 78/15) je Vlada Republike Slovenije na ... redni seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027 (Priloga 1).
2. Vlada Republike Slovenije se je seznanila z gradivom Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo regionalnih razvojnih programov 2021–2027 (Priloga 2).
3. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo zagotovi za namen priprave in spremljanja izvajanja regionalnih razvojnih programov 2021–2027 v letu 2019 ažuriranje metodologije in baze podatkov o funkcionalno degradiranih območjih na ravni statističnih teritorialnih enot NUTS 3 in LAU 2. Spremljanje podatkov o številu, površini ter tipu funkcionalno degradiranih območij zagotavlja z letno periodiko tudi v naslednjem programskem obdobju.
4. Ministrstvo za okolje in prostor zagotovi za namen priprave in spremljanja izvajanja regionalnih razvojnih programov 2021–2027 v letu 2020 pripravo metodologije in izračune za izhodiščno leto 2015 o ekološkem odtisu na ravni statističnih teritorialnih enot NUTS 3. Spremljanje teh podatkov zagotavlja s triletno periodiko tudi v naslednjem programskem obdobju.
5. Ministrstvo za infrastrukturo zagotovi za namen priprave in spremljanja izvajanja regionalnih razvojnih programov 2021–2027 v letu 2019 pripravo metodologije in izračune za izhodiščno leto 2019 o deležu prebivalcev, ki imajo v oddaljenosti največ 1 km postajališče javnega potniškega prometa z zadovoljivo in primerno frekvenco na ravni statističnih teritorialnih enot NUTS 3 in LAU 2. Spremljanje teh podatkov zagotavlja z letno periodiko tudi v naslednjem programskem obdobju.

6. Ministrstvo za zdravje zagotovi za namen priprave in spremljanja izvajanja regionalnih razvojnih programov 2021–2027 v letu 2020 pripravo metodologije in izračune za izhodiščno leto o letih pričakovanega zdravega življenja ob rojstvu na ravni statističnih teritorialnih enot NUTS 3. Spremljanje teh podatkov z letno periodiko zagotovi tudi v naslednjem programskem obdobju.
7. Statistični urad Republike Slovenije prouči do konca leta 2019 možnost statističnega spremljanja in rednega objavljanja podatkov o vodilnih in dopolnilnih kazalnikih za spremljanje izvajanja regionalne politike na ravni statističnih teritorialnih enot NUTS 3 oziroma LAU 2.

mag. Stojan TRAMTE  
GENERALNI SEKRETAR

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za obrambo,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Služba Vlade RS za zakonodajo,
- Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko,
- Urad za narodnosti,
- Urad za makroekonomske analize in razvoj,
- Statistični urad RS,
- Urad Vlade RS za komuniciranje,
- Gospodarsko interesno združenje regionalnih razvojnih agencij; GIZ RRA, Tehnološki park 19, 1101 Ljubljana, [lijana.drevensek@ljubljana.si](mailto:lijana.drevensek@ljubljana.si)
- Združenje občin Slovenije, Ulica Janeza Pavla II, p. p. 2011, 1001 Ljubljana, [info@zdruzenjeobcin.si](mailto:info@zdruzenjeobcin.si),
- Skupnost občin Slovenije, Partizanska cesta 1, 2000 Maribor, [info@skupnostobcin.si](mailto:info@skupnostobcin.si) in
- Združenje mestnih občin Slovenije, Verdijeva 10, 6000 Koper, [zmos@koper.si](mailto:zmos@koper.si).

**2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:**

/

**3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:**

- Marko Drogenik, generalni direktor Direktorata za regionalni razvoj, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- mag. Igor Strmšnik, sekretar, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

**3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: /**

**4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora: /**

**5. Kratak povzetek gradiva:**

**Ad 1. Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov**

## za obdobje 2021–2027 (Priloga 1).

Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027 (Priloga 1) nadomešča operativni načrt s katerim se je Vlada RS seznanila s sklepom št. 30300-3/2018/9 dne 5. 7. 2018.

Kot eno od nalog v okviru Operativnega načrta o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov 2021-2027 je Vlada RS na 183. redni seji z 2. točko sklepa št. 30300-3/2018/9 naložila Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvu za okolje in prostor, Ministrstvu za kulturo, Ministrstvu za zdravje, Ministrstvu za infrastrukturo, Ministrstvu za notranje zadeve, Ministrstvu za pravosodje, Ministrstvu za javno upravo, Ministrstvu za obrambo in Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da najkasneje do 31. 12. 2018 v skladu s svojimi razvojnimi politikami predložijo razvojne in varstvene potrebe za območje posamezne razvojne regije za programsko obdobje 2021-2027.

V skladu s 13. členom Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2) in Uredbo o regionalnih razvojnih programov (RRP), ter v skladu z zgoraj navedenim operativnim načrtom, je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) pozvalo razvojne regije k pripravi regionalnih razvojnih programov 2021–2027. Na podlagi poziva MGRT so v vseh razvojnih regijah sprejeli sklepe o pripravi RRP in programe priprave RRP ter pristopili k izvajanju.

Pri izvajanju operativnega načrta je na državni ravni prišlo do večjih zamud. O razlogih je MGRT sproti obveščal regionalne razvojne agencije (RRA), npr. na delavnici z RRA dne 7. 12. 2018, ko je že bilo jasno, da se operativni načrt na državni ravni izvaja z nekajmesečnim zamikom. MGRT si je prizadeval pospešiti aktivnosti, med drugim prek delavnice s pristojnimi ministrstvi, kasneje pa z aktivnostmi za realizacijo sklepa vlade, ki je ministrstvom določil rok 31. 12. 2018 za pripravo njihovih prispevkov za RRP. Dne 10. 1. 2019 je Vlada RS ob pregledu neizvedenih sklepov ugotovila, da je ta naloga v nekaterih primerih časovno neizvedljiva in rok podaljšala do 31. 3. 2019.

S pristojnimi ministrstvi je bilo dogovorjeno, da za tiste politike, ki se oblikujejo in izvajajo samo na ravni države kot celote, ministrstva pripravijo usmeritve, priporočila in pojasnila glede strateških podlag in večjih državnih projektov v regijah, ki jih morajo RRP upoštevati. Kjer je to mogoče, pa se iz obstoječega gradiva za državno raven izluščijo tiste razvojne in varstvene potrebe oz. večji projekti, ki so relevantni za posamezno regijo. Ministrstva tem usmeritvam sledijo in njihovi prispevki postopoma prihajajo.

Sprememba ZJF v februarju 2018 uvaja prvo pripravo državnega programa razvojnih politik in srednjeročne fiskalne strategije za obdobje 2020-2023. Srednjeročna fiskalna strategija bo določila zgornje meje izdatkov sektorja država, državni program razvojnih politik pa vsebinske prioritete vlade za naslednja štiri leta, ki bodo prispevale k uresničitvi ciljev Strategije razvoja Slovenije 2030. Ministrstva pripravljajo svoje prispevke oziroma politike v skladu z resornimi strategijami, ki so že veljavne ali so še v pripravi po posameznih področjih.

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (v nadaljevanju: SVRK) je pripravila Informacijo o poteku priprave programskih dokumentov za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027. Kot kaže, se bo v delo najprej osredotočilo na aktivnosti pri vrednotenju ter pripravi oziroma prenovi dokumentov za izpolnjevanje t.i. tematskih omogočitvenih pogojev. SVRK je evidentiral več omogočitvenih pogojev, ki so v pristojnosti sedmih resorjev in izvedba katerih je predvidena v letih 2019 in 2020. Ta seznam se še dopolnjuje v medresorskem usklajevanju. Poleg tega imajo ministrstva v svojih načrtih pripravo še drugih dokumentov razvojnega načrtovanja, ki jih je tudi treba posodobiti v letih 2019 in 2020 zaradi njihovega izteka oziroma prilagoditve sprejeti Strategiji razvoja Slovenije do leta 2030. S pisanjem programa oziroma programov evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027 ni smiselno začeti, dokler ne bodo zaključena vsaj pogajanja v okviru večletnega finančnega okvira EU in bo torej znan dokončen razrez sredstev po državah, kohezijskih regijah in skladih, zahtevana osredotočenost sredstev in višina ter način obračunavanja nacionalnega prispevka.

Glede programiranja programov sodelovanja Interreg je Evropska komisija sporočila, da bo za vsak program še v letošnjem letu pripravila usmeritveni dokument (t.i. »position paper«), ki bo predvsem

upošteval teritorialni vidik. Dokument bo med drugimi služil kot podlaga za začetek usklajevanj za pripravo mednarodnih programov sodelovanja Interreg z državami članicami in deležniki. Tako naj bi pospešiti proces programiranja s ciljem priprave programov do konca leta 2020.

V zaključni fazi je strokovna priprava Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050. Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2; Uradni list RS, št. 61/17) določa regionalni prostorski plan kot nov prostorski strateški akt, ki naj bi se za posamezno razvojno regijo sprejel najpozneje do konca leta 2022. Vendar pa Ministrstvo za okolje in prostor letos predvidoma še ne bo pristopilo k določitvi izvajalcev in začelo s postopkom priprave regionalnih prostorskih planov. Posledično zato ni smiselna prej predvidena nadgradnja sedanjih strateških delov RRP v strategije razvoja regij prek novele Uredbe o RRP. Ker se postopek priprave regionalnih prostorskih planov še ni začel, za takšno nadgradnjo niso zagotovljeni finančni in kadrovske viri. MGRT in MOP bosta svoja prizadevanja osredotočila na čim bolj kakovostno pripravo strateških delov RRP.

V Prilogi 1 je spremenjen Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027 z novo časovnico, ki predvideva pripravo osnutkov strateških delov RRP do konca leta 2019 ter pripravo osnutkov programskih delov RRP do konca novembra 2020. Operativni načrt je tudi vsebinsko prenovljen.

**Ad 2. do Ad 7. Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja 2021–2027 (Priloga 2)**

V gradivu so določeni štirje splošni cilji regionalne politike. Za vsak splošni cilj so določeni vodilni in dopolnilni kazalniki spremljanja cilja ter izhodiščno stanje. Podani so tudi vizija regionalnega razvoja, načela regionalne politike in usmeritve, ki izhajajo iz SRS 2030, SPRS 2050 in resornih politik. Sestavni del gradiva so tudi instrumenti s ključnimi programi regionalne politike.

**6. Presoja posledic za:**

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij Program bo pozitivno vplival na gospodarstvo in posebej na MSP na področju celotne Slovenije.	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: Program priprave regionalnih razvojnih programov se navezuje na Strategijo razvoja Slovenije 2030, Strategijo prostorskega razvoja Slovenije 2050 ter na številne druge strateške in programske dokumente države.	DA

**7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:**

<b>I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu</b>				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov				

državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
<b>II. Finančne posledice za državni proračun</b>				
<b>II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:</b>				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo	2130-16-0008	113610 Sofinanciranje izvedbenih delov RRP	130.000 EUR	130.000 EUR
<b>SKUPAJ</b>			130.000 EUR	130.000 EUR
<b>II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:</b>				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
<b>SKUPAJ</b>				
<b>II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:</b>				
Novi prihodki				Znesek za te
<b>SKUPAJ</b>				
<b>OBRAZLOŽITEV:</b>				
<p><b>I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu</b></p> <p><b>II. Finančne posledice za državni proračun</b></p> <p><b>II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:</b></p> <p>V Rebalansu državnega proračuna za leto 2019 je na proračunski postavki MGRT predvideno povečanje sredstev za opravljanje splošnih razvojnih nalog na regionalni ravni za 130.000 evrov. Za enak znesek se načrtuje povečanje v letu 2020.</p> <p><b>II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: /</b></p> <p><b>II.c Načrtovana nadomestitev</b></p>				

<b>zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: /</b>		
<b>7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /</b>		
<b>8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:</b>		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: – pristojnosti občin, – delovanje občin, – financiranje občin.	DA	
<p>Gradivo je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Skupnosti občin Slovenije SOS: DA</li> <li>– Združenju občin Slovenije ZOS: DA</li> <li>– Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA</li> </ul> <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>v celoti,</b></li> <li>– večinoma,</li> <li>– delno,</li> <li>– niso bili upoštevani.</li> </ul> <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.</p>		
<b>9. Predstavitev sodelovanja javnosti:</b>		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:		DA
<p>Datum objave: 22. 3. 2019 in 16. 5. 2019</p> <p>V razpravo so bili vključeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– nevladne organizacije,</li> <li>– predstavniki zainteresirane javnosti,</li> <li>– predstavniki strokovne javnosti.</li> </ul> <p>Predlog vladnega gradiva je bil poslan v mnenje Gospodarsko interesnemu združenju GIZ RRA.</p> <p>Upoštevani so bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>v celoti,</b></li> <li>– večinoma,</li> <li>– delno,</li> <li>– niso bili upoštevani.</li> </ul> <p>Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:</p> <p>Upoštevani niso bili predlogi, ki bi zahtevali spremembo zakonskih podlag.</p>		
<b>10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:</b>		/
<b>11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:</b>		/
<p>Zdravko Počivalšek MINISTER</p>		

Priloga 1: Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov 2021–2027,

## OPERATIVNI NAČRT O SODELOVANJU MINISTRSTEV PRI PRIPRAVI REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMOV 2021–2027

### 1. IZHODIŠČA

Namen sprejema Operativnega načrta o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za programsko obdobje 2021–2027 (v nadaljevanju: operativni načrt) s strani Vlade RS, je vsebinsko in časovno uskladiti delovanje ministrstev in regionalnih razvojnih agencij (v nadaljevanju: RRA) pri pripravi regionalnih razvojnih programov (v nadaljevanju: RRP) 2021–2027.

Operativni načrt v celoti nadomešča Operativni načrt o sodelovanju ministrstev pri pripravi regionalnih razvojnih programov za obdobje 2021–2027 s katerim se je Vlada RS seznanila s sklepom št. 30300-3/2018/9 dne 5. 7. 2018.

**Strategija razvoja Slovenije 2030** (v nadaljevanju: SRS 2030) izpostavlja med ključnimi cilji »razvijanje visoke kulture sodelovanja in zaupanja med državljani, zaposlenimi in institucijami (tudi na ravni država – lokalna samouprava) ter novih oblik povezovanja vsebin, kar bo prispevalo k boljšemu upravljanju javnih institucij, višji kakovosti storitev ter usklajenemu razvojnemu in prostorskemu načrtovanju na regionalni ravni.«

V poglavju o skladnosti razvojnih politik SRS 2030 navaja, »da sta potrebni celovitost politik na nacionalni ravni ter usklajena vzpostavitev finančnih in vsebinskih okvirov. Za večjo skladnost razvojnih politik bo treba v prihodnje vzpostaviti boljše mehanizme horizontalnega in večnivojskega sodelovanja, povezovanja vsebin, razumevanja presečnih tematik ter centralnega načrtovanja, izvajanja in spremljanja teh politik.«

V poglavju o izvajanju SRS 2030 izpostavlja, »da bo treba krepiti večnivojske mehanizme upravljanja za zagotavljanje skladnejšega regionalnega razvoja, kjer je prostorsko načrtovanje eden od pomembnih vzvodov za doseganje razvojnih sinergij. Za usklajenost sektorskih strateških, razvojnih in akcijskih načrtov, programov ter aktivnosti s krovno strategijo razvoja države so odgovorni njihovi nosilci. Organ, pristojen za razvoj, bo s procesi medresorskega usklajevanja spremljal priprave posameznih sektorskih dokumentov in skrbel za njihovo usklajenost s Strategijo razvoja Slovenije 2030.«

Kot izhodišča pri pripravi operativnega načrta v Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT) upoštevamo pravne podlage in zunanje okoliščine v nadaljevanju.

**Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja** (ZSRR-2; Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16) določa, da se z RRP uskladijo razvojni cilji v razvojni regiji (v nadaljevanju: regija) ter določijo instrumenti in ocenijo viri za njihovo uresničevanje. RRP je sestavljen iz strateškega in programskega dela. Sprejme ga razvojni svet regije in potrdi svet regije najpozneje decembra leta pred letom, v katerem se konča prejšnje programsko obdobje. Navedeno pomeni, da je skrajni zakonski rok za sprejetje RRP za obdobje 2021–2027 31. december 2019.

Metodologijo priprave RRP je predpisala Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) z **Uredbo o regionalnih razvojnih programih** (Uradni list RS, št. 69/12 in 78/15). Slednja določa vsebino RRP, postopek priprave RRP v regiji in usklajenost s strategijo razvoja Slovenije ter drugimi nadrejenimi dokumenti razvojnega načrtovanja. Regija mora pri pripravi RRP pridobiti tudi smernice glede

prostorskega razvoja v regiji s strani ministrstva, pristojnega za prostor. RRP se pripravlja po programu priprave RRP, ki ga sprejme in javno objavi razvojni svet regije.

Po določbah Zakona o spremembah in dopolnitvah **Zakona o javnih financah** (ZJF-H; Uradni list RS, št. 13/18) bosta prvi državni program razvojnih politik (v nadaljevanju: DPRP) in srednjeročna fiskalna strategija prvič predložena v sprejetje vladi za leto 2020. Ta zakon konkretno določa roke in nosilce. Ministrstva morajo najpozneje do 15. oktobra 2019 posredovati Službi Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (v nadaljevanju: SVRK) na ravni podprograma vrstni red prioritete ali njihove spremembe iz svoje pristojnosti za naslednja štiri leta. Prioritete se morajo ujemati s cilji, opredeljenimi v Strategiji razvoja Slovenije 2030. Vlada sprejme DPRP na predlog SVRK in Ministrstva za finance do 30. novembra 2019. Glede na to, da DPRP vsebinsko opredeljuje in finančno vrednoti prioritete vlade za naslednja štiri leta, bo za prvi del programskega obdobja možno slednje upoštevati tudi pri pripravi RRP 2021-2027.

**Zakon o urejanju prostora** (ZUreP-2; Uradni list RS, št. 61/17) določa regionalni prostorski plan kot prostorski strateški akt, s katerim se država in občine na podlagi Strategije prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljevanju: SPRS), drugih razvojnih aktov države in razvojnih ciljev EU dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju posamezne regije in določijo njene bistvene razvojne priložnosti. Regionalni prostorski plan se za posamezno razvojno regijo sprejme najpozneje do 1. januarja 2023. Dokument je podlaga za pripravo RRP, ki se pripravlja po predpisih o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Sprejet mora biti pred RRP ali sočasno z njim. Regionalni prostorski plan sprejme razvojni svet regije po predhodni potrditvi vlade. Glede na navedeno določbo ZUreP-2 o najmanj sočasni pripravi in sprejemu z RRP, se prvi prostorski plani ne bodo sprejemali predhodno ali sočasno z RRP 2021–2027.

**Evropska kohezijska politika.** Evropska komisija je v začetku maja 2018 objavila Predlog o večletnem finančnem okviru 2021–2027, konec maja pa še predlog t.i. kohezijskih uredb. Predlog Uredbe o določitvi skupnih določb v Prilogi IV opredeljuje tematske omogočitvene pogoje, ki so določeni za učinkovito in uspešno izvajanje za vsak specifični cilj.

SVRK pripravlja Informacijo o poteku priprave programskih dokumentov za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027, ki vključuje tudi strateške in programske dokumente za izpolnjevanje t.i. tematskih omogočitvenih pogojev za možnost koriščenja sredstev evropske kohezijske politike po posameznih vsebinah.

**Strateška izhodišča resornih politik.** V skladu s sklepom Vlade RS št. 30300-3/2018/9 z dne 5. 7. 2018 so MGRT, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvu za notranje zadeve, Ministrstvu za pravosodje, Ministrstvu za javno upravo, Ministrstvu za obrambo in Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano posredovali reference na svoje resorne razvojne dokumente, zakonodajo in razpoložljive strokovne podlage glede načrtovanega razvoja, ki jih je treba upoštevati pri pripravi RRP 2021–2027. Kjer je to mogoče, bodo ministrstva iz obstoječega gradiva za državno raven v postopku priprave RRP izluščila tiste razvojne in varstvene potrebe oz. večje projekte, ki so relevantni za posamezno regijo. Nekatera strateška izhodišča za naslednje programsko obdobje so še v pripravi. Pri pripravi RRP bo za nekatere politike treba upoštevati delovna gradiva in strokovne podlage.

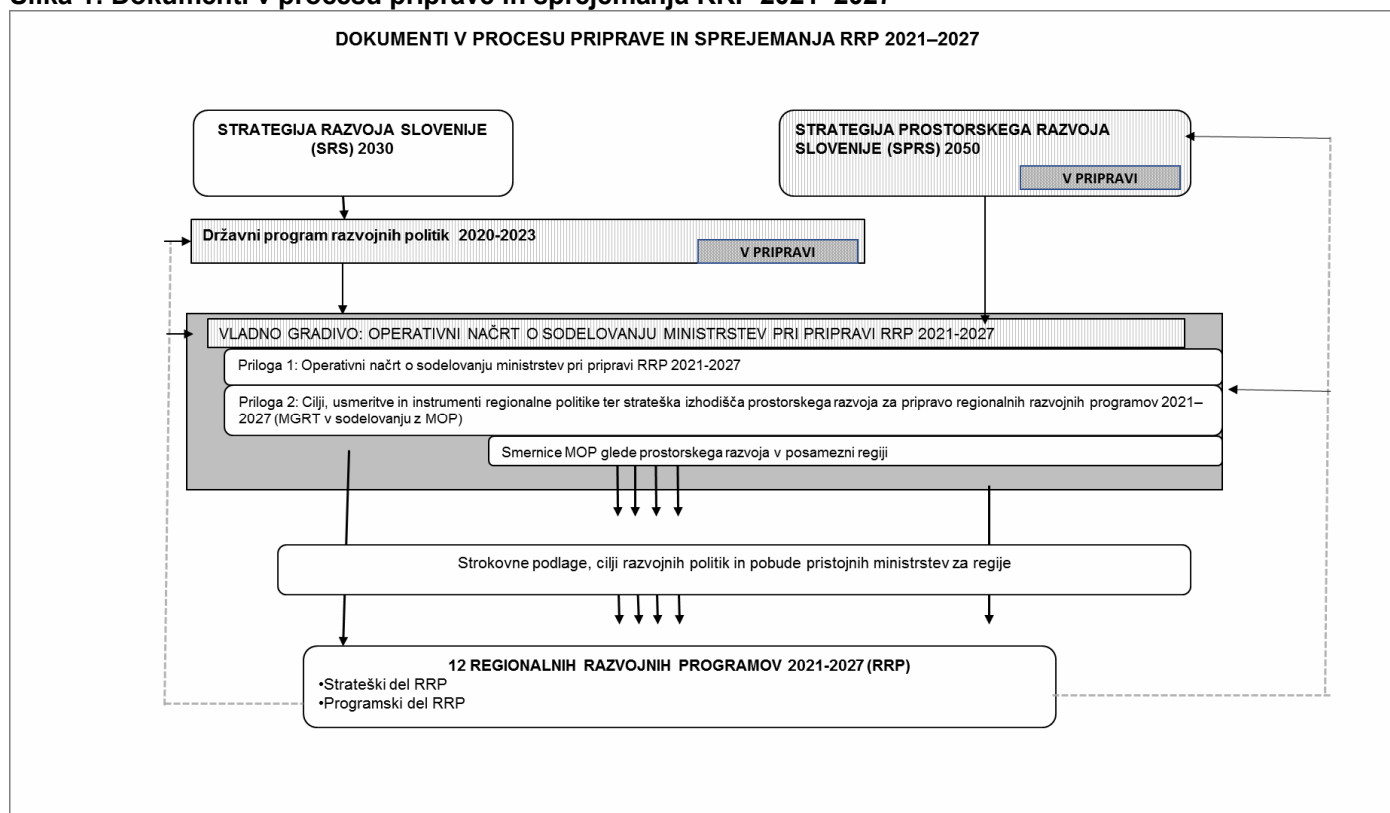


## 2. UDELEŽENCI V POSTOPKU PRIPRAVE RRP 2021–2027 IN NJIHOVE VLOGE

SRS 2030 v praktično vseh razvojnih politikah prepoznava in izpostavlja regionalno dimenzijo in določa več nivojsko teritorialno upravljanje kot način oblikovanja in usklajevanja razvojnih politik. Dokument izpostavlja, »da je treba krepiti večnivojske mehanizme upravljanja za zagotavljanje skladnejšega regionalnega razvoja«. S tem namenom je ZSRR-2 opredelil pojem »teritorialni razvojni dialog«, ki je v skladu s tem zakonom način razreševanja razvojnih problemov in usklajevanja razvojnih odločitev, ki poteka med različnimi teritorialnimi ravni.

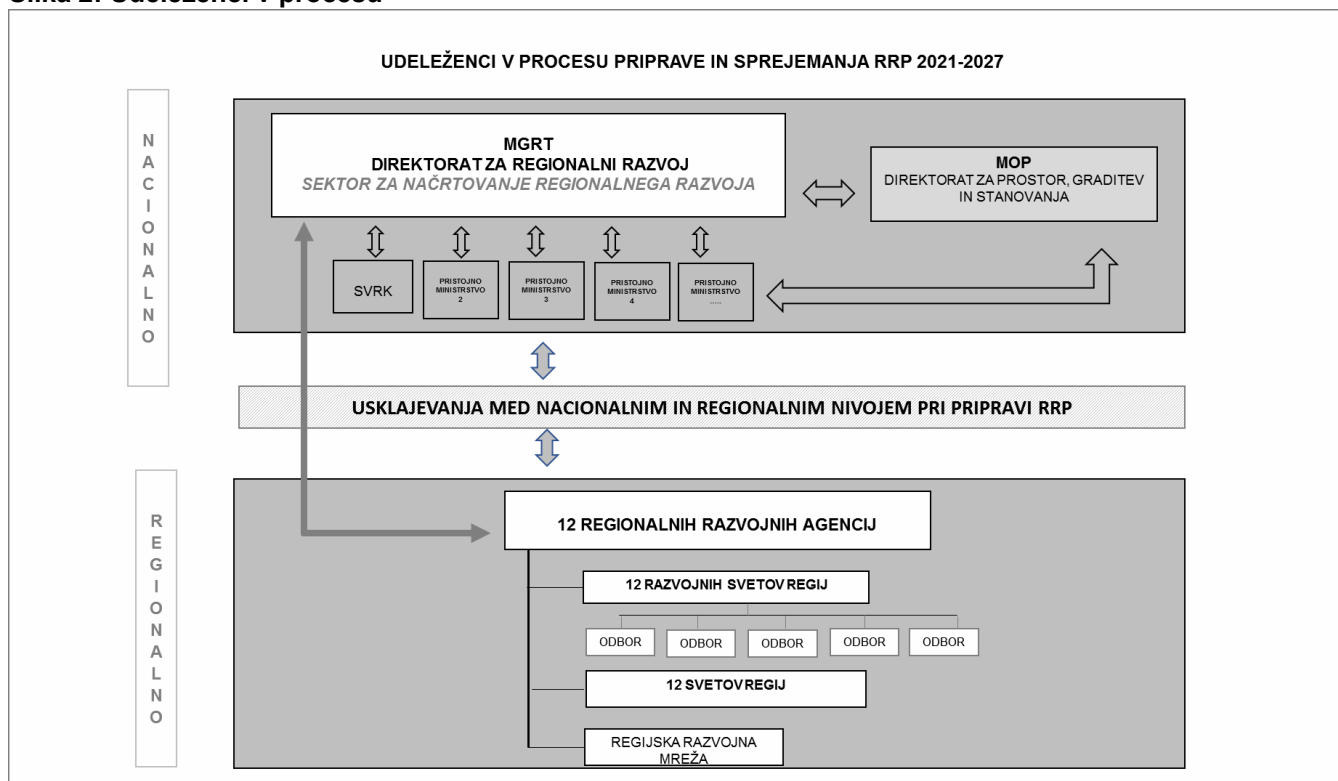
Usklajevanje med državno in regionalno ravno bo potekalo med ministrstvi, ki so pristojna za posamezne politike in razvojnimi regijami. Deležnike na regionalni ravni organizira in povezuje RRA, odločitve razvojne regije pa sprejema razvojni svet regije. Deležnike na ravni države povezujeta MGRT, ki v skladu z ZSRR-2 tudi vodi usklajevanje med državno in regionalno ravno in MOP, ki je v skladu z ZUreP-2 pristojen za pripravo regionalnih prostorskih planov. MOP bo koordiniral ministrstva in sodeloval pri usklajevanju z vidika priprave prostorskih strateških vsebin. Različna stališča ali celo nasprotujoči si cilji se usklajujejo prek sestankov, delavnic in drugih oblik usklajevanja z izmenjavo argumentov in pripravo strokovnih podlag. V okviru usklajevanja se išče za obe teritorialni ravni sprejemljiva rešitev, pri čemer se kot kriterij upoštevajo zakonodaja, že sprejeti strateški in izvedbeni dokumenti in strokovne podlage. MGRT in MOP bosta izdelala izhodiščno gradivo (Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027), pri čemer bosta izhajala iz SRS 2030 in delovnih gradiv Strategije prostorskega razvoja Slovenije

Slika 1: Dokumenti v procesu priprave in sprejemanja RRP 2021–2027



Vir: MGRT.

**Slika 2: Udeleženci v procesu**



Vir: MGRT.

MGRT, Direktorat za regionalni razvoj, Sektor za načrtovanje regionalnega razvoja, pripravi in medresorsko uskladi operativni načrt, pripravi predloge zakonodajnih podlag za pripravo RRP 2021–2027, v sodelovanju z MOP pripravi Cilje in usmeritve regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027, pripravi poziv RRA za začetek postopka priprave RRP 2021–2027, pripravi navodila in strokovne podlage, obvešča o projektu prek spletne strani MGRT, pripravlja in javno objavlja odgovore na vprašanja deležnikov in vodi usklajevanje med državno in regionalno ravno.

MOP, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, sodeluje z MGRT pri pripravi Ciljev in usmeritev regionalne politike ter strateških izhodišč prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027, pripravlja odgovore na vprašanja deležnikov in sodeluje z MGRT pri vodenju usklajevanja med državno in regionalno ravno z vidika prostorskega in urbanega razvoja.

SVRK, pristojna za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, je koordinator priprave SRS ter strateških in programskih dokumentov, kjer tudi sodeluje pri usklajevanju med državno in regionalno ravno, ko je to potrebno. V sodelovanju z Ministrstvom za finance je SVRK zadolžena za pripravo DPRP.

Pristojna ministrstva 1, 2, 3, ..... se usklajujejo z regionalno ravno tako, da posredujejo reference na svoje resorne razvojne dokumente, zakonodajo in razpoložljive strokovne podlage glede načrtovanega razvoja, ki jih je treba upoštevati pri pripravi RRP 2021–2027. Za posamezna razvojna področja predložijo v skladu s svojimi razvojnimi politikami razvojne in varstvene potrebe za območje posamezne razvojne regije, če je to potrebno, ter predlagajo ključne sektorske projekte za vključitev v RRP 2021–2027. Zadolžena so tudi za vsebinski pregled in opredelitev do osnutkov RRP 2021–2027, kar pomeni, da podaja smernice in mnenja.

Razvojni sveti regij, kot organ usklajevanja razvojnih pobud in razvojnih interesov v regiji, ki ga sestavljajo predstavniki občin, predstavniki gospodarskih, obrtnih in drugih zbornic ter združenj s

področja gospodarstva v regiji in predstavniki nevladnih organizacij v regiji, sprejmejo RRP 2021–2027.

Sveti regij, ki jih sestavljajo vsi župani v regiji in predsednik sveta samoupravne narodne skupnosti v regiji, kjer živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, potrdijo RRP 2021–2027.

RRA je v skladu z ZSRR-2 pravna oseba v večinski javni lasti, ki opravlja splošne razvojne naloge v regiji. Je strokovna služba na ravni regije, ki sodeluje pri usklajevanju med državno in regionalno ravno kot vsebinska in tehnična podpora regijskih organov odločanja pri pripravi in izvajanju RRP 2021–2027. RRA je zadolžena za pripravo in usklajevanje RRP in regijskih projektov v razvojni regiji.

### **3. CILJ**

**Cilj tega operativnega načrta** je zagotoviti vse pogoje za pravočasno sprejetje RRP 2021–2027. RRP naj bi bili v fazi predlogov pripravljene za sprejem do konca novembra 2020.

### **4. REZULTATI**

Sprejeti RRP 2021–2027 v vseh regijah.

### **5. NAČIN IZVEDBE**

Aktivnosti pri pripravi RRP 2021–2027 bodo potekale v vseh 12 regijah. Naloga MGRT bo pravočasna priprava navodil in strokovnih gradiv. MGRT bo izvajal in usklajeval krovne aktivnosti v okviru tega projekta in skrbel za pretok informacij med SVRK, Ministrstvom za okolje in prostor (v nadaljevanju: MOP), pristojnimi ministrstvi in RRA. Aktivnosti v MGRT bodo potekale v okviru Sektorja za načrtovanje regionalnega razvoja in v širšem krogu skrbnikov regij. V izvajanje aktivnosti bodo aktivno vključeni tudi sodelavci, ki nudijo strokovno podporo delovanju razvojnih svetov kohezijskih regij Vzhodna Slovenija in Zahodna Slovenija.

MGRT bo vodil usklajevanje z regionalno ravno in v okviru njega koordiniral ministrstva pri usklajevanju regionalnih razvojnih prioritet z razvojnimi politikami. MOP bo s prostorskega vidika nudil pomoč MGRT pri vodenju usklajevanja z regionalno ravno. MGRT bo v sodelovanju z MOP pripravil izhodiščno strokovno gradivo Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027. To gradivo bo uskladil medresorsko in z RRA.

Naloga MGRT bo zaznavanje in posredovanje pobud ter usklajenih pripomb regij v procesu sprejemanja kohezijskih uredb EU in programskih dokumentov evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027.

V regiji bodo v skladu z Uredbo o RRP aktivnosti potekale po programu priprave RRP, ki ga bo na predlog RRA sprejel razvojni svet regije. Regija bo imenovala vodjo projekta priprave RRP, ki bo odgovoren tudi za usklajevanje z državno ravno. Usklajevanje državne ravni z regionalno bo naloga skrbnika regije v MGRT, usklajevanja pa bodo potekala v okviru dejavnosti Sektorja za načrtovanje regionalnega razvoja. Predvidoma bo izvedenih več delavnic za predstavnike regij in pristojnih ministrstev.

## 6. FAZE, AKTIVNOSTI IN OPIS POSTOPKOV

Faze projekta so razdeljene v aktivnosti, ki jih podrobneje opisujemo v nadaljevanju.

**FAZA 1: Seznanitev Vlade RS z operativnim načrtom in sprejetje programov priprave RRP 2021–2027 v razvojnih regijah.** Rok: že opravljeno v letu 2018.

**FAZA 2: Seznanitev Vlade RS z izvajanjem operativnega načrta in sprejem dopolnjenega operativnega načrta.** Rok do 30. 6. 2019.

**FAZA 3: Priprava strateških delov RRP.** Rok do 31. 12. 2019.

### Aktivnosti:

1. Priprava državnih izhodišč za strateške dele RRP:
  - Strokovno gradivo MGRT (v sodelovanju z MOP, pristojnimi ministrstvi in RRA): Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027 (do 30. 6. 2019);
  - Smernice MOP glede prostorskega razvoja v posameznih regijah na podlagi strokovnih gradiv za SPRS 2050 (že opravljeno);
  - Delavnica MGRT in MOP z RRA in pristojnimi ministrstvi (že opravljeno);
  - Realizacija obiskov MGRT in MOP ter zainteresiranih pristojnih ministrstev v regijah (september in oktober 2019);
  - Posredovanje smernic MOP glede prostorskega razvoja v posameznih regijah pristojnim resornim ministrstvom v dopolnjevanje z vidika specifik resornih politik;
  - Delavnica MGRT in MOP z RRA in pristojnimi ministrstvi (oktober 2019),
2. Dopolnitev sestave svetov regij in regionalnih razvojnih svetov po lokalnih volitvah 2018 (RRA in občine, že opravljeno),
3. Posredovanje osnutkov strateških delov RRP za programsko obdobje 2021–2027 na MGRT (RRA, do 31. 12. 2019).

### Opis:

V gradivu MGRT in MOP Cilji, usmeritve in instrumenti regionalne politike ter strateška izhodišča prostorskega razvoja za pripravo RRP 2021–2027 se določijo splošni cilji regionalne politike. Za vsak splošni cilj se določijo vodilni in dopolnilni kazalniki spremljanja cilja ter izhodiščno stanje. Pripravijo se tudi vizija regionalnega razvoja, načela regionalne politike ter usmeritve, ki izhajajo iz SRS 2030, SPRS 2050 in reference na zakonodajo in strateške dokumente resornih politik. Upoštevajo se prispevki pristojnih ministrstev in RRA, gradivo pa se tudi medresorsko uskladi. Sestavni del gradiva so tudi instrumenti regionalne politike z navedbo ključnih programov. Glede na to, da nekaterim strateškim dokumentom izteče veljavnost, se v takšnih primerih upoštevajo delovna gradiva in pripravljene strokovne podlage.

MOP pripravi za posamezne razvojne regije smernice glede prostorskega razvoja na podlagi strokovnih gradiv za SPRS 2050.

V razvojni regiji se na podlagi vseh razpoložljivih strokovnih podlag za potrebe priprave strateškega dela RRP analizirajo stanje in razvojne možnosti regij ter ugotovi, v čem se razvojna regija razlikuje od drugih, kaj so njene primerjalne prednosti oziroma posebnosti v odnosu do sosednjih regij ter v mednarodnem prostoru (mednarodno razvojno povezovanje). Strokovne podlage predstavljajo tudi poročila o izvajanju RRP ter razvojne pobude občin, gospodarstva in civilne sfere. Razvojne regije bodo imele možnost preverjanja razvojnih različic s pristojnimi resornimi ministrstvi. Predlagane rešitve se bodo soočale z državnimi usmeritvami.

**FAZA 4: Usklajevanje med državno in regionalno ravni.** Rok do 30. 3. 2020.

Opis: V tej fazi se bo odločilo o odprtih vprašanih na način usklajevanja razvojnih odločitev, ki poteka med različnimi teritorialnimi ravni. Aktivno bodo vključena pristojna resorna ministrstva.

**FAZA 5: Priprava osnutkov RRP 2021–2027. Rok do 30. 11. 2020.**

**Aktivnosti:**

- Strokovna priprava osnutkov programskih delov RRP 2021–2027 v skladu s programi priprave (RRA, občine, gospodarstvo, civilna sfera),
- MGRT izvede delavnico z RRA v sodelovanju s SVRK; MOP in pristojnimi ministrstvi (junij 2020),
- Pristojna ministrstva posredujejo predloge ključnih sektorskih projektov za uvrstitev v RRP (30. 9. 2020),
- MGRT izvede skupaj s SVRK in MOP ter pristojnimi ministrstvi obiske v razvojnih regijah (oktober in november 2020),
- RRA posredujejo osnutke programskih delov RRP 2021–2027 na MGRT (30. 11. 2020).

**Opis:** Na podlagi strateškega dela RRP, razvojnih pobud občin, gospodarstva in civilne sfere ter predlogov sektorskih projektov, ki jih posredujejo pristojna ministrstva, pripravi RRA osnutek programskega dela RRP in osnutek celotnega RRP 2021–2027.

**FAZA 6: Priprava mnenj MGRT o usklajenosti RRP 2021–2027. Rok do 31. 3. 2021.**

**Aktivnosti:**

- MGRT in MOP pregledata usklajenost osnutkov programskih delov RRP s strateškimi deli RRP ter z zakonodajo in regionalno politiko,
- MGRT posreduje osnutke RRP 2021–2027 pristojnim ministrstvom in jih pozove za pripombe,
- MGRT pripravi analizo prejetih pripomb. V usklajevanjih med državno in regionalno ravno se razrešijo odprta vprašanja
- Po zaključenem usklajevanju med državno in regionalno ravniyo izda MGRT razvojnim regijam pisno mnenje o usklajenosti RRP 2021–2027.
- Ažurirana evidenca RRA za programsko obdobje 2021–2027.

**Opis:** RRA morajo pridobiti mnenje MGRT o skladnosti RRP z zakonodajo in razvojnimi politikami. MGRT izvede pregled popolnosti dokumentacije glede na zakonodajo in pripravi dopise za dopolnitve dokumentacije, če je to potrebno. MGRT posreduje osnutke RRP pristojnim ministrstvom in jih zaprosi za pripravo mnenj. MGRT in MOP pripravita analizo prejetih pripomb in v postopku usklajevanja med državno in regionalno ravniyo pristopita k razreševanju odprtih vprašanj.

**FAZA 7: Sprejetje RRP na razvojnih svetih regij in njihova potrditev na svetih regij. Rok do 31. 5. 2021.**

**Aktivnosti:**

- Sprejetje RRP 2021–2027 na razvojnih svetih regij,
- Potrditev RRP 2021–2027 na svetih regij,

**Opis:**

RRP 2021–2027 bodo sprejeli pristojni organi.

## CILJI, USMERITVE IN INSTRUMENTI REGIONALNE POLITIKE TER STRATEŠKA IZHODIŠČA PROSTORSKEGA RAZVOJA ZA PRIPRAVO REGIONALNIH RAZVOJNIH PROGRAMOV 2021–2027

### 1. UVOD

Gradivo je pripravljeno z namenom, da časovno in vsebinsko usmeri pripravo regionalnih razvojnih programov (v nadaljevanju: RRP) za naslednje programsko obdobje. Splošni okvir za določitev ciljev in usmeritev regionalne politike določata Strategija razvoja Slovenije 2030 (v nadaljevanju: SRS 2030)<sup>1</sup> in Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljevanju: SPSR 2050)<sup>2</sup>.

Izhajajoč iz obrazložitve Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (v nadaljevanju: ZSRR-2) so v nadaljevanju tega gradiva določeni štiri splošni cilji regionalne politike. Za vsak splošni cilj so določeni vodilni kazalniki spremljanja cilja ter izhodiščno stanje. Podani so tudi vizija regionalnega razvoja, ki izhaja iz vizij regij, kot so bile oblikovane pri pripravi regionalnih razvojnih programov 2014–2020, načela regionalne politike in splošne usmeritve, ki izhajajo iz SRS 2030, SPSR 2050 in resornih politik<sup>3</sup>.

V nadaljevanju je podrobneje predstavljen izbor kazalnikov za spremljanje regionalnega razvoja, ki se vežejo na cilje regionalne politike. Kazalniki so vodilni, ki so namenjeni spremljanju regionalne politike na državni in regionalni ravni ter dopolnilni, ki se bodo uporabljali za lažje pojasnjevanje vodilnih kazalnikov.

V naboru vodilnih kazalnikov za spremljanje regionalnega razvoja so tudi kazalniki, ki so vključeni v Poročilo o razvoju s katerim se spremlja SRS 2030, torej se bo na ta način delno spremljalo tudi uresničevanje SRS 2030 na regionalni ravni. Med dopolnilnimi kazalniki je tudi veliko takih, ki bodo v pomoč regijam pri pripravi in spremljanju RRP, uporabljali pa se bodo po potrebi in glede na specifične razvojne prioritete in projekte v regijah.

Pri izboru vodilnih kazalnikov smo izhajali iz strateških usmeritev regionalne politike, SRS2030, SPSR2050, Ciljev kohezijske politike 2021-2027 ter strateških usmeritev sektorjev.

V petem poglavju so navedeni instrumenti, programi in viri sredstev endogene<sup>4</sup> regionalne politike. Po načelu več nivojskega upravljanja so, glede na regijske cilje, predmet obravnave v RRP vse razvojne politike (horizontalna regionalna politika).

### 2. STRATEŠKA IZHODIŠČA ZA REGIONALNO POLITIKO

#### 2.1. STRATEŠKA IZHODIŠČA SRS 2030

Slovenija postopoma napreduje na področju kakovosti življenja in gospodarskega razvoja, zmanjšujejo se tudi pritiski na okolje. Kljub temu pa na številnih področjih gospodarskega, družbenega in okoljskega razvoja precej zaostaja za najrazvitejšimi državami, pri čemer so zaostanki posameznih regij različni. Nadaljnje razvojne možnosti omejujejo nizka produktivnost, neprilagojenost demografskim spremembam, nadaljnje čezmerno obremenjevanje okolja in nizka učinkovitost države pri spodbujanju razvoja. Izjemno pomembna za izrabo razvojnih potencialov je tudi vpetost Slovenije v mednarodno poslovno in družbeno-politično okolje.

<sup>1</sup> SRS 2030 je objavljena na spletni strani:

[http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija\\_razvoja\\_Slovenije\\_2030.pdf](http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2017/srs2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf).

<sup>2</sup> SPSR Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050, osnutek, 14. 1. 2019;

[http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/publikacije/sprs\\_slo.pdf](http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/publikacije/sprs_slo.pdf)

<sup>3</sup> Za pripravo regionalnih razvojnih programov je bil v sodelovanju z resornimi ministristvi pripravljen Pregled razvojnih dokumentov po resornih politikah, MGRT, 28. 1. 2019.

<sup>4</sup> Endogena regionalna politika je del regionalne politike (22. člen ZSRR-2), ki je usmerjen v uresničevanje teritorialnih razvojnih ciljev in se izvaja kot povezovanje notranjih razvojnih pobud razvojnih regij po načelu od spodaj navzgor.

Prostorska gibanja kažejo odmik od načrtane smeri razvoja, kar vpliva tudi na regionalni razvoj. Značilna je zelo velika zgoščenost prebivalstva, delovnih mest, raziskovalne in razvojne dejavnosti, izobraževalnih organizacij in visoko izobraženega prebivalstva v osrednjeslovenski statistični regiji. Razlike v gospodarski razvitosti med regijami v Sloveniji so ob mednarodni primerjavi sicer majhne. Še vedno pa v nekaterih regijah, predvsem na vzhodu Slovenije, kazalniki regionalnega razvoja (indeks razvojne ogroženosti) precej odstopajo od nacionalnega povprečja. Hitrejši in skladnejši razvoj Slovenije bi lahko dosegli tudi z zmanjševanjem razvojnih ovir, spodbujanjem sinergij med sektorskimi cilji in ukrepi v prostoru, usklajevanjem sektorske razvojne vizije z regionalno in lokalno ravni in boljšim upravljanjem z razvojnimi potenciali na regionalni in lokalni ravni.

#### **Strateške usmeritve države<sup>5</sup> za doseganje kakovostnega življenja za vse so:**

- vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba,
- učenje za in skozi vse življenje,
- visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja dodano vrednost za vse,
- ohranjeno zdravo naravno okolje,
- visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja.

Pet strateških usmeritev se bo uresničevalo z delovanjem na različnih medsebojno povezanih in soodvisnih področjih, ki so zaokrožena v **dvanajstih razvojnih ciljih strategije**. Za vsak razvojni cilj so v SRS 30 določena ključna področja, na katerih bo treba delovati, da bi dosegli osrednji cilj – kakovostno življenje za vse.

Pet strateških usmeritev in 12 ciljev SRS 2030 predstavljajo podlago za oblikovanje prednostnih nalog in ukrepov nosilcev regionalnega razvoja, lokalnih skupnosti in drugih deležnikov.

#### **Cilji SRS 2030:**

- Cilj 1: Zdravo in aktivno življenje,
- Cilj 2: Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo,
- Cilj 3: Dostojno življenje za vse,
- Cilj 4: Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete,
- Cilj 5: Gospodarska stabilnost,
- Cilj 6: Konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor,
- Cilj 7: Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta,
- Cilj 8: Nizkoogljično krožno gospodarstvo,
- Cilj 9: Trajnostno upravljanje naravnih virov,
- Cilj 10: Zaupanja vreden pravni sistem,
- Cilj 11: Varna in globalno odgovorna Slovenija ter
- Cilj 12: Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve.

**Cilj 1.** Zaradi spreminjanja starostne strukture prebivalstva bo treba okrepiti upravljanje različnih starostnih skupin in spodbujati k daljši aktivnosti. Velik izziv za družbo prihodnosti bo tudi zagotoviti boljše zdravje ljudi vse življenje, saj so s staranjem prebivalstva pogostejše tudi kronične bolezni. Zmanjšanje neenakosti v zdravju je med ključnimi izzivi pri ustvarjanju razmer za kakovostno življenje, pri čemer je treba izboljšati zdravstveno stanje prebivalstva v vseh regijah, zlasti med starejšimi, socialno šibkejšimi in manj izobraženimi. Ob tem je treba izboljšati prehranjevalne in gibalne navade otrok in mladine ter vzpostaviti učinkovit sistem dolgotrajne oskrbe ljudi, ki ne morejo sami opravljati življenjskih aktivnosti. Pomembna je tudi skrb za duševno zdravje, saj to posamezniku omogoča udeležanje njegovih umskih in čustvenih zmožnosti ter uspešno spoprijemanje z izzivi, s čimer lahko prispeva k skupnosti v kateri živi. Za zdravje in blaginjo ljudi so ključni ohranjanje zdravega naravnega okolja, prilagajanje podnebnim spremembam in uspešno blaženje njihovih posledic ter tudi sprememba potrošniških vzorcev za doseganje trajnostne potrošnje.

**Cilj 2.** Ključno je tudi povezovanje znanosti, izobraževanja in gospodarstva za izmenjavo in prenos znanja. Stopnja izobraženosti med mladimi strmo narašča, kar je z vidika zagotavljanja potreb gospodarstva, ki bo po napovedih v prihodnje čedalje bolj povpraševalo po visoko izobraženi delovni sili, pozitiven trend. Vendar pa so med ponudbo in povpraševanjem po delovni sili številna strukturna neskladja. Ta so posledica vrzeli med pridobljenimi znanji in spretnostmi ter različnimi potrebami delodajalcev, kar vodi v neučinkovito alokacijo delovne sile. To ovira povečevanje produktivnosti,

---

<sup>5</sup> Povzeto po SRS 2030.

odpira vprašanja uporabe spretnosti, hkrati pa pomeni tveganje za beg možganov. Zmanjševanje vrzeli v znanju in spretnostih prispeva tudi k nižjemu tveganju socialne izključenosti posameznikov.

**Cilj 3.** Dostojno življenje za vse generacije je odgovornost in zaveza celotne družbe, ki izhaja iz spoštovanja človekovega dostojanstva. Ob hitrem tehnološkem napredku, demografskih in podnebnih spremembah je izziv ohranjanje dostojnega življenja za vse, ključni vzvod za to pa ustvarjanje razmer, v katerih bodo vsi ljudje lahko dostojno, enakopravno in odgovorno uresničili svoje danosti z aktivnostjo na različnih področjih. Tako bomo lahko uživali koristi družbenega razvoja ne glede na osebne okoliščine. Zato je treba hkrati obravnavati družbene, gospodarske, okoljske, regionalne in kulturne vzroke, ki lahko povzročajo neenakosti in poglobljajo revščino. Za dostojno življenje vseh prebivalcev je pomembno tudi oblikovanje in spodbujanje aktivnosti za obvladovanje revščine in materialne prikrajšanosti. Poleg sistemov socialne zaščite osrednjo vlogo pri tem ohranja krepitev spoštovanja, strpnosti in sodelovanja.

**Cilj 4.** Nacionalna identiteta je pomemben dejavnik družbene kohezije, njeni ključni sestavini pa sta jezik in kultura. Slovenski kulturni prostor je zaradi svoje umeščenosti na stičišču kultur tradicionalno raznolik. Zanj je značilna na zgodovinskem izročilu in pokrajinski razčlenjenosti temelječa kulturnozgodovinska pestrost, ki jo kot temelj kulturnega slovenstva in najrazvidnejši nosilec skupne identitete povezuje in osmišlja slovenski knjižni jezik. V kulturnem prostoru slovenske države s svojimi kulturami sobivajo tudi avtohtoni narodni skupnosti in romska skupnost, kar pomembno prispeva k zmanjševanju vseh vrst nestrpnosti. Dostopnost slovenskega jezika in kulture ter rast ustvarjalnih področij spodbuja tudi digitalizacija. Bogata kulturna dediščina kot odsev vrednot, prepričanj, znanja in tradicij je pomembna razvojna zmožnost družbe. Pomembna pa je tudi krepitev povezovanja s Slovenci v sosednjih državah in po svetu v globalno mrežo. Skupen slovenski kulturni prostor naj bo dovolj povezan, da bo omogočal izkoriščanje vseh kulturnih, političnih in gospodarskih zmogljivosti. Nacionalno kulturo in slovenski jezik želimo razvijati kot dejavnika identitete, prepoznavnosti ter družbenega in gospodarskega napredka.

**Cilj 5.** Osnova za gospodarsko stabilnost je uspešno delujoče gospodarstvo z ohranjanjem ključnih makroekonomskih ravnovesij. Rast gospodarstva mora biti vključujoča in zelena ter mora temeljiti na visoki konkurenčnosti in inovativnosti. To bi omogočalo trajnostni razvoj, ki bo tudi zaradi večje uravnoveženosti vseh treh vidikov razvoja odpornejši na gospodarske pretrese, hkrati pa bo omogočal visoko vključenost prebivalstva v ustvarjanje in delitev ter zmanjševal obremenjevanje okolja. Vključujoča rast predvideva tudi regionalno enakomernost razvoja. Pomemben del gospodarske stabilnosti je javnofinančna vzdržnost, za poslovni sektor pa poleg dostopa do raznovrstnih virov financiranja tudi ustrezno podporno institucionalno okolje.

**Cilj 6.** Ustvarjanje visoke dodane vrednosti bo podprto z inovacijami, bazičnim in aplikativnim raziskovanjem, spodbujanjem ustvarjalnosti ter z izkoriščanjem digitalnih potencialov in vseh priložnosti, ki jih prinaša četrta industrijska revolucija. S tem želimo povečati tudi število hitro rastočih podjetij z velikim potencialom zagotavljanja novih in kakovostnih delovnih mest. Zato mora država raziskave in inovacije umestiti v središče razvojnih politik za doseganje bolj konkurenčnega in odgovornega podjetniškega in raziskovalnega sektorja. Poleg tega je treba vzpostaviti spodbudno in predvidljivo okolje za poslovanje in investicije, ustrezno infrastrukturo kakovosti, sodobno informacijsko in komunikacijsko infrastrukturo ter zagotoviti ustrezne človeške vire. Pri tem je treba upoštevati tudi posebnosti manjših podjetij. Hkrati je pomembno, da podjetja in raziskovalne organizacije upoštevajo omejitve in priložnosti okolja in prostora ter prispevajo h kakovosti življenja in razvoju družbe.

**Cilj 7.** Prilagoditve trga dela bodo potrebne tudi zaradi demografskih sprememb. Podobno kot večina razvitih držav se tudi Slovenija spoprijema s spremenjeno starostno strukturo prebivalcev, ki vpliva na zmanjšano ponudbo delovne sile, to pa bi v prihodnje lahko omejevalo možnosti za zagotavljanje in povečevanje blaginje prebivalcev. Z vidika razvoja je zato ključno povečanje stopnje delovne aktivnosti v mlajših in starejših starostnih skupinah, razvoj ustreznih veščin za življenje in delo ter zagotavljanje kakovostnih delovnih mest mladim že ob vstopu na trg dela, privabljanje in kroženje talentov kot tudi prepoznavanje potenciala in znanj priseljencev. Ker se bodo zaradi daljše delovne aktivnosti nekateri delavci spoprijemali z daljšo izpostavljenostjo nevarnosti pri delu, se je za preprečitev povečanja poklicnih bolezni in bolezni, povezanih z delom, treba osredotočiti na ustvarjanje varnih in zdravih delovnih razmer ves čas poklicnega življenja, to je na vzdržno delovno življenje.



**Cilj 8.** Za uspešen prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo je treba prekiniti povezavo med gospodarsko rastjo in rastjo rabe surovin in neobnovljivih virov energije ter s tem povezanim povečanim obremenjevanjem okolja. To ne bo mogoče brez korenite spremembe potrošniških in proizvodnih vzorcev, boljšega izkoristka virov, ki so že vgrajeni v sisteme (npr. mobilnost, grajeno okolje, verige preskrbe s hrano, proizvodne verige), preprečevanja nastajanja odpadkov, njihove izrabe kot vira sekundarnih surovin in vzpostavitve učinkovitega sistema njihovega upravljanja. Zanesljiva, trajnostna in konkurenčna oskrba z energijo je ključna za razvoj, pri čemer je dajanje prednosti učinkoviti rabi (URE) in obnovljivim virom energije (OVE) eno od temeljnih načel razvoja energetike. Eden ključnih dejavnikov za povečanje deleža OVE je tudi razvoj tehnologij za shranjevanje energije in digitalizacija elektroenergetskega sistema (uvedba t. i. pametnega omrežja). Prednostno povečevanje URE in obenem deleža OVE bo omogočalo zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov (TGP), kar je tudi del zavez Slovenije v okviru podnebno-energetskega paketa EU in pariškega podnebne sporazuma. Pomemben vir TGP je tudi področje prometa, zato bo Slovenija izkoristila potencialne inovacij na področju novih konceptov mobilnosti, razvoj javnega potniškega prometa in optimiziranje tranzitnega prometa. Zapiranje snovnih zank je povezano z ustreznostjo logistiko vračanja surovin, pri čemer ima pomembno vlogo ustrezna prometna infrastruktura.

**Cilj 9.** Trajnostno varstvo naravnih virov in načrtovanje njihove rabe sta nujna za dolgoročno ohranjanje količinskega in kakovostnega stanja naših naravnih virov, ki so eden ključnih stebrov za zagotavljanje zdravega življenjskega prostora, pridelavo hrane in izvajanje gospodarskih dejavnosti z visoko dodano vrednostjo in zagotavljanjem kakovostnih delovnih mest. Pri tem je med največjimi izzivi usklajevanje različnih legitimnih, a nasprotujočih si interesov posameznih skupin deležnikov v prostoru. Pri trajnostnem upravljanju naravnih virov sta poleg tega pomembna nacionalni in globalni vidiki. Slovenija je bogata z nekaterimi naravnimi viri, vendar je kljub temu odvisna od uvoza, zato je odgovorna za njihovo učinkovito upravljanje tudi zunaj svojih meja. Kakovostni naravni viri so pomembni tudi za zagotavljanje večje stopnje samooskrbe s kakovostno vodo in hrano, ki sta strateški dobrini. V Sloveniji se pri pridelavi nekaterih skupin živil dolgoročno spoprijemamo z njihovim upadanjem, kar povečuje našo ranljivost. Poleg tega je obseg kmetijske proizvodnje močno odvisen tudi od naravnih razmer, kar se v zadnjih letih kaže v nihanju proizvodnje in s tem samooskrbe. Odvisnost bo še večja zaradi negativnega vpliva podnebnih sprememb na prehranske sisteme in dejstva, da se v Sloveniji zmanjšuje površina obdelovalne zemlje, pa tudi zaradi urbanizacije. Poleg tega, da je kmetijski sistem odvisen od naravnih virov, ima kmetijstvo lahko tudi negativne vplive na okolje.

**Cilj 10.** Prizadevati si je treba za pravni sistem, ki zagotavlja kakovosten in učinkovit pravni okvir. Zagotoviti je treba preglednost in jasnost predpisov ter spremljati njihovo učinkovitost. Uspešnost pregona vseh vrst kriminala, še posebej gospodarskega, ter učinkovitost civilnih postopkov prispevata k boljšemu poslovnemu okolju ter večji konkurenčnosti in privlačnosti za naložbe.

**Cilj 11.** Visoko stopnjo varnosti države in državljanov bomo ohranili s spremljanjem in predvidevanjem varnostnih groženj in tveganj, vzpostavitvijo obrambnih in odvrtačalnih zmogljivosti s spodbujanjem preventive in krepitvijo zmogljivosti za celovito obvladovanje naravnih in drugih nesreč ter pravočasnim in usklajenim odzivanjem na varnostna tveganja. Pomembni sestavini preprečevanja varnostnih dogodkov s škodljivimi posledicami sta tudi krepitev povezanosti z lokalnimi skupnostmi in neposreden stik z državljani. Slovenija je globalno odgovorna in solidarna država, kar mora ostati njena usmeritev tudi v prihodnje. Sodeluje v mednarodnih organizacijah ter operacijah in misijah, ki zagotavljajo stabilno mednarodno okolje in človekovo varnost, pri čemer sta članstvo v Natu ter skupna zunanja in varnostna politika EU primarni okvir zagotavljanja nacionalne varnosti Slovenije. Aktivno si prizadeva za krepitev miru, varnosti in stabilnosti, spoštovanje človekovih pravic in mednarodnega prava, za preprečevanje konfliktov ter skupno spoprijemanje z globalnimi izzivi, kot so migracijski tokovi, terorizem, podnebne spremembe in spoštovanje človekovih pravic. Z mednarodnim razvojnim sodelovanjem in humanitarno pomočjo prispeva k bolj uravnoteženemu in pravičnemu globalnemu razvoju ter odpravi revščine in neenakosti.

**Cilj 12.** Za doseganje zastavljenih razvojnih ciljev je potrebno učinkovito strateško upravljanje javnih institucij. Razpršenost in nepovezanost organov javnega sektorja otežuje povezovanje in sodelovanje med sektorji in med različnimi ravni upravljanja ter povečuje stroške delovanja. Na področju lokalne samouprave v Sloveniji obstaja potencial za boljše zadovoljevanje potreb prebivalstva in podjetij. Javne politike morajo predvidevati in se učinkovito ter predvsem hitreje odzivati na spremembe in izzive ter tako zagotavljati kakovostne storitve za državljanke in državljane in spodbudno poslovno

okolje. Da bi izkoristili razvojne potenciale na regionalni in lokalni ravni, pa je ključno ustrezno spodbujanje uravnoteženega gospodarskega, družbenega in prostorskega razvoja, ki zahteva tudi primerno upravno organiziranost in več nivojski razvojni dialog. Kakovostnejši, preglednejši in odgovornejši javni sektor bodo omogočili tudi spremenjeni načini dela z uporabo inovativnih metod, ki temeljijo na ustvarjalnem reševanju izzivov, s poudarkom na vpeljavi digitalnih rešitev. Okrepljeni bodo inovativni procesi za izboljšanje notranjega delovanja institucij. S spremembo kulture bo spodbujeno njihovo medsebojno sodelovanje ter odprto in aktivno vključevanje državljanek in državljanov v oblikovanje rešitev. Razvoj institucionalnih in družbenih inovacij namreč lahko prispeva k dvigu produktivnosti, izboljšanju organizacijske učinkovitosti in doseganju zastavljenih ciljev v strateških in programskih dokumentih. K večji učinkovitosti javnih institucij in demokratičnosti političnega sistema lahko prispeva tudi boljše opolnomočenje ljudi zaradi poglobljene demokratizacije ter dostopa do informacij in tehnologij. Zaradi tega so javne institucije tudi pod čedalje večjim nadzorom različnih institucionalnih in družbenih struktur, ki zahtevajo odgovornost in uspešno uresničevanje razvojnih ciljev.

Posamezni razvojni cilji SRS 2030 so v nadaljevanju umeščeni pod tiste strateške usmeritve, s katerimi se vsebina razvojnega cilja najbolj povezuje (oznaka ☀ Preglednici 1 v nadaljevanju), čeprav lahko posamezni razvojni cilji prispeva k uresničevanju več strateških usmeritev (oznaka ● v Preglednici 1 v nadaljevanju). S takim pristopom smo sledili strukturi SRS 2030 in Poročila o razvoju 2018, ki ga je pripravil UMAR.

**Preglednica 1: Povezovanje razvojnih ciljev s strateškimi usmeritvami**

Kakovost življenja za vse	Vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba	Visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja d vrednost za vse	Učenje za in skozi vse življenje	Ohranjeno zdravo naravno okolje	Visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja
Cilj 1: Zdravo in aktivno življenje	☀		●	●	
Cilj 2: Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo	●	●	☀		
Cilj 3: Dostojno življenje za vse	☀				●
Cilj 4: Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete	●		☀		
Cilj 5: Gospodarska stabilnost		☀			●
Cilj 6: Konkurenčen ter družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor		☀	●		●
Cilj 7: Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta	☀	●	●		
Cilj 8: Nizkoogljčno krožno gospodarstvo	●	●	●	☀	
Cilj 9: Trajnostno in učinkovito upravljanje z naravnimi viri	●	●		☀	
Cilj 10: Zaupanja vreden pravni sistem	●	●			☀
Cilj 11: Varna in globalno odgovorna Slovenija	●	●		●	☀
Cilj 12: Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve		●	●		☀

Vir: SRS 2030, SVRK; Poročilo o razvoju 2018,UMAR.

## 2.2. STRATEŠKA IZHODIŠČA PROSTORSKEGA RAZVOJA<sup>6</sup>

Prepoznani izzivi, ki imajo regionalne in prostorske učinke tako na ravni EU kot v Sloveniji, in zahtevajo integralne in prostorsko prilagojene odzive, so:

- demografske spremembe,
- zmanjševanje energetske odvisnosti Slovenije od fosilnih gorivi in prehod v nizkoogljično družbo,
- globalizacija gospodarstva,
- podnebne spremembe,
- zmanjševanje tveganj naravnih in drugih nesreč ter ublažitev njihovih posledic,
- nova vloga mest,
- večja vloga povezovanja v čezmejnem in širšem makroregionalnem prostoru.

Čeprav se vseh prihodnjih izzivov ne da napovedati, so nekateri izzivi, s katerimi se bosta v prihodnjih desetletjih soočila slovenska družba in slovenski prostor znani in predvidljivi. Na te izzive se moramo pravočasno pripraviti in prilagoditi tudi način upravljanja prostora na vseh teritorialnih ravneh, državni, regionalni in lokalni v smislu večnivojskega upravljanja. Prostorske strukture morajo postati odpornejše na pričakovane posledice podnebnih sprememb, zlasti večjo poplavno ogroženost naselij, infrastrukture in kmetijskih zemljišč ter vročinske valove, pojave toplotnih otokov in pomanjkanje vode za gospodinjstva in gospodarstvo; demografske spremembe, zlasti spremenjene potrebe po stanovanjih, infrastrukturi ter oskrbi in storitvah zaradi zmanjšanja števila prebivalcev in večjega deleža starejših prebivalcev. Posebno vlogo pri tem imajo mesta, ki so generatorji gospodarskega ter kulturnega razvoja. Medsebojno povezovanje na čezmejni in globalni ravni pa lahko ponudi rešitve in pristope za okoljske, energetske, demografske, podnebne in druge razvojne izzive.

Prostorska politika zasleduje dve dolgoročni razvojni prioriteti – izboljšanje prostorske kohezije in konkurenčnost Slovenije. Za doseganje teh dveh prioritete je treba izboljšati funkcionalnosti prostora, zmanjšati ranljivosti in okrepiti njegovo odpornost, povečati prostorski red in identiteto ter okrepiti sodelovanje med različnimi akterji in na različnih ravneh.

**Vizija prostorskega razvoja** je ohraniti raznolik, kakovosten, varnejši, več-funkcionalen, učinkovito povezan in privlačen prostor, kot našo ključno razvojno prednost in prostorsko identiteto v širšem okviru/evropskem prostoru, ki omogoča kakovostno življenje za vse.

Za doseganje vizije opredeljuje predlog SPRS 2050 pet strateških ciljev prostorskega razvoja:

**Strateški cilj 1: Racionalen in učinkovit prostorski razvoj,**

**Strateški cilj 2: Konkurenčnost (in privlačnost) slovenskih mest,**

**Strateški cilj 3: Kakovostno življenje v mestih in na podeželju,**

**Strateški cilj 4: Krepitev prostorske identitete,**

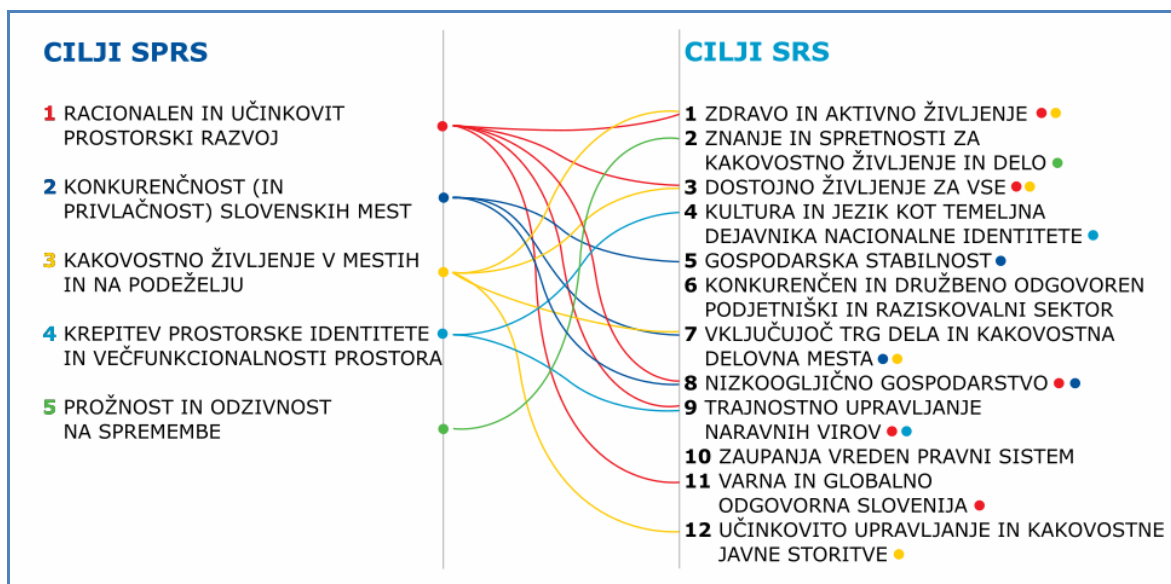
**Strateški cilj 5: Prožnost in odzivnost na spremembe.**

Doseganje ciljev prostorskega razvoja je v javnem interesu in se izvaja z uresničevanjem koncepta prostorskega razvoja v postopkih planiranja, načrtovanja in programiranja na državni, regionalni in lokalni ravni ob integralnem povezovanju prostorske in drugih javnih politik, ki vplivajo na prostorski razvoj.

---

<sup>6</sup> Strateška izhodišča prostorskega razvoja so pripravljena na podlagi strokovnih gradiv in rezultatov javnih posvetovanj, opravljenih v procesu priprave Strategije prostorskega razvoja 2050. V tem procesu je izpostavljen pomen povezovanja prostorskega in regionalnega načrtovanja na vmesni teritorialni ravni – ravni razvojnih regij in funkcionalno povezanih območij.

## Preglednica 2: Interakcija med cilji SPRS in SRS 2030



Vir: MOP, Preliminarni osnutek Strategije prostorskega razvoja Slovenije, 14. 1. 2019.

**Koncept prostorskega razvoja Republike Slovenije.** Prostorski razvoj mora v prihodnjih desetletjih podpirati krepitev notranje prostorske kohezije države na eni ter razvojno vključevanje Slovenije v evropski prostor in makroregionalne povezave na drugi strani.

Strokovna gradiva in razprave v okviru procesa priprave SPRS 2050 snujejo koncept prostorskega razvoja na sočasnem, sinergijskem, integralnem in medsebojno soodvisnem razvoju treh prostorskih sistemov: (1) poselitve, (2) gospodarske javne infrastrukture ter (3) zelene infrastrukture. Pri njihovem načrtovanju in razvoju se hkrati upoštevajo družbeni, gospodarski in okoljski vidiki razvoja ter upoštevata utemeljene potrebe posameznih, konkretnih območij. Pri tem ima regionalna raven prostorskega in razvojnega načrtovanja pomembno vlogo pri povezovanju državnih razvojnih usmeritev z lokalnimi potrebami.

Koncept prostorskega razvoja sledi načelom policentričnega razvoja. S podporo razvoju središč – jeder funkcionalnih/gravitacijskih območij zagotavljamo racionalno organizacijo dejavnosti v prostoru, izboljšanje prostorske kohezije v smislu enakopravnega dostopa do storitev splošnega pomena in gospodarske javne infrastrukture na celotnem območju države in izboljševanje kakovosti bivanja. Racionalno rabo prostora pri razvoju naselij pa dosegamo s prednostno prenovo in rabo površin znotraj ureditvenih območij naselij.

Izboljšuje se privlačnost mest in drugih urbanih naselij za bivanje in delo za vse skupine prebivalstva, zlasti s krepitvijo ponudbe javnih najemnih stanovanj v povezavi z delovnimi mesti. Z zelenimi površinami povezanimi v zeleni sistem se vzpostavlja večja kakovost bivanja v naseljih hkrati pa se zmanjšuje ranljivosti prostora zaradi podnebnih sprememb. Zeleni sistemi se navezujejo na zelene sisteme regij, ki predstavljajo sistem krajinskih elementov, ki omogočajo ekološko povezanost in zmanjševanje poplavne ogroženosti.

Gospodarska javna infrastruktura se načrtuje s ciljem povečanja konkurenčnosti in ohranjanja poselitve ter ob upoštevanju principov trajnostnega pretoka blaga, storitev, ljudi in naravnih virov. Za izboljšanje prostorske kohezije države je ključno zagotavljanje kakovostne in varne notranje prometne povezanosti med središči enakih ravni, med središči različnih ravni, povezav znotraj širših mestnih območij ter med urbani in podeželskimi območji. Prednostno se spodbuja in razvija prometna infrastruktura, ki podpira trajnostne oblike mobilnosti.

Poleg gospodarske javne infrastrukture, podpira razvoj policentričnega urbanega sistema še zelena infrastruktura, na katero se navezujejo zeleni sistemi regij in mest. Osnovno ogrodje zelene infrastrukture tvori omrežje Natura 2000. Zelena infrastruktura omogoča ohranjanje naravnega in kulturnega potenciala prostora, kakovosti prostora in prostorske identitete ter je podlaga za

povečevanje odpornosti in zmanjševanje ranljivosti prostora, nudi pa tudi razvojne priložnosti za različne vrste območij.

Ključne storitve in funkcije se ohranja in krepi v urbanih naseljih, ki opravljajo vlogo središč in prometnih vozlišč v poselitvenem sistemu. Delitev in dopolnjevanje funkcij med središči policentričnega urbanega sistema in naselji na podeželju prispeva k povečanju učinkovitosti porabe omejenih naravnih in finančnih virov potrebnih za zagotavljanje zadostne ravni oskrbe prebivalcev s storitvami splošnega pomena, ob hkratnem izogibanju podvajanja vlog in funkcij.

Strateške investicije, pomembne za povečano konkurenčnost države, regij in slovenskih mest se prednostno umešča v mesta in širša mestna območja. Gre za območja več lokalnih skupnosti okrog mestnih občin s prepoznanim potencialom za rast in razvoj. Uravnoveženost pogojev za razvoj med različnimi območji in premagovanje negativnih učinkov odmaknjenosti se zagotavlja s povezovanjem med naselji širšega mestnega območja in naselji na podeželju. Koncept prostorskega razvoja spodbuja lokalne skupnosti k medsebojnemu sodelovanju in dopolnjevanju preko administrativnih meja ter večjo navezavo razvoja območij na prostorske potenciale (prostorska specializacija).

Načrtna podpora razvoju mest in drugih urbanih naselij v obmejnih območjih, v nekaterih primerih tudi s podporo razvoju dejavnosti, ki omogočajo pokrivanje potreb širšega čezmejnega prostora, predstavlja konkurenčno priložnost, na kateri lahko slovenska območja uravnovežijo vpliv večjih sosednjih mestnih aglomeracij ter dosežejo enakovrednost slovenskih območij v primerjavi z območji sosednjih držav. Krepi se tudi povezave obmejnih predelov z osrednjeslovenskim prostorom. Za povečanje kritične mase v urbanih obmejnih območjih in za zmanjšanje asimetričnega vpliva meje se spodbuja mesta in druga urbana naselja za mrežno povezovanje v širših čezmejnih funkcionalnih območjih. Znotraj njih se povezuje gospodarske in proizvodnje cone ter krepi gospodarske dejavnosti. Prisotnost infrastrukture ter storitev na eni strani meje prispeva k boljši dostopnosti in konkurenčnosti območij na obeh straneh meje. Storitve v obmejnih območjih se razvijajo tudi v sodelovanju z obmejnimi območji sosednjih držav.

### **2.3. STRATEŠKA IZHODIŠČA EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE 2021–2027**

Evropska komisija je v začetku maja 2018 objavila Predlog o večletnem finančnem okviru 2021–2027, konec maja pa še predlog t.i. kohezijskih uredb.

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj (v nadaljevanju: uredba o skupnih določbah) v členu 4(1) opredeljuje, da Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad + (ESS+), Kohezijski sklad (KS) in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) podpirajo naslednje cilje politike (v nadaljevanju: CP):

1. pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe;
2. bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj;
3. bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT;
4. bolj socialna Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic;
5. Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih pobud.

Uredba o skupnih določbah v členu 4(2) določa, da ESS, ESS+ in KS prispevajo k ukrepom Unije, ki vodijo h krepitvi njene ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v skladu s členom 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije z uresničevanjem naslednjih ciljev:

- a) cilja »naložbe za delovna mesta in rast« v državah članicah in regijah, ki ga podpirajo ESRR, ESS+ in Kohezijski sklad; in
- b) cilja »evropsko teritorialno sodelovanje« (Interreg), ki ga podpira ESRR.

Predlogi uredb, ki določajo pravila za koriščenje sredstev posameznih skladov, opredelijo upravičene dejavnosti za financiranje iz določenega sklada, in sicer:

ESRR podpira naslednje specifične cilje:

(a) „pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe“ („PO1“), in sicer z:

- (i) izboljšanjem raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti ter uvajanjem naprednih tehnologij;
- (ii) uživanjem koristi digitalizacije za državljane, podjetja in vlade;
- (iii) izboljšanjem rasti in konkurenčnosti MSP;
- (iv) razvojem znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijsko tranzicijo in podjetništvo;

(b) „bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj“ („PO2“), in sicer s:

- (i) spodbujanjem ukrepov za energetske učinkovitost;
- (ii) spodbujanjem obnovljivih virov energije;
- (iii) razvojem pametnih energetskih sistemov in omrežij ter hrambe energije na lokalni ravni;
- (iv) spodbujanjem prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanjem tveganj in krepitev odpornosti na nesreče;
- (v) spodbujanjem trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri;
- (vi) spodbujanjem prehoda na krožno gospodarstvo;
- (vii) spodbujanjem biotske raznovrstnosti, zelene infrastrukture v urbanem okolju in zmanjšanjem onesnaženja;

(c) „bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezanosti IKT“ („PO3“), in sicer z:

- (i) izboljšanjem digitalne povezanosti;
- (ii) razvojem trajnostnega, pametnega, varnega in intermodalnega omrežja TEN-T, ki je odporno na podnebne spremembe;
- (iii) razvojem trajnostne, pametne in intermodalne nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti, ki je odporna na podnebne spremembe, vključno z boljšim dostopom do omrežja TEN-T in čezmejno mobilnostjo;
- (iv) spodbujanjem trajnostne večmodalne urbane mobilnosti;

(d) „bolj socialna Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic“ („PO4“), in sicer z:

- (i) izboljšanjem učinkovitosti trgov dela in dostopa do kakovostne zaposlitve prek razvoja socialnih inovacij in infrastrukture;
- (ii) izboljšanjem dostopa do vključujočih in kakovostnih storitev na področju izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja prek razvoja infrastrukture;
- (iii) izboljšanjem socialno-ekonomske vključenosti marginaliziranih skupnosti, migrantov in zapostavljenih skupin prek celostnih ukrepov, vključno s stanovanjskimi in socialnimi storitvami;
- (iv) zagotavljanjem enakega dostopa do zdravstvenega varstva z razvijanjem infrastrukture, vključno z osnovnim zdravstvenim varstvom;

(e) „Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih pobud“ („PO5“), in sicer s:

- (i) spodbujanjem celostnega socialnega, gospodarskega in okoljskega razvoja, kulturne dediščine in varnosti v urbanih območjih;
- (ii) spodbujanjem celostnega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulturne dediščine in varnosti, vključno s podeželjem in obalnimi območji, tudi prek lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.

KS podpira PO2 in specifične cilje v okviru PO3 iz točk (ii), (iii) in (iv) odstavka 1(c).

Oba sklada pa lahko namenjata sredstva tudi za izboljšanje zmogljivosti organov in teles, pristojnih za programe in povezanih z izvrševanjem skladov ter krepitev sodelovanja s partnerji znotraj in zunaj zadevne države članice.

Ob tem je potrebno upoštevati, da se bo večina sredstev ESRR (po trenutnem predlogu 75%) morala usmeriti v financiranje prvega in drugega cilja politik (pametna in zelena Evropa).

ESS+ podpira naslednje specifične cilje na področjih politik zaposlovanja, izobraževanja, socialnega vključevanja in zdravja, s čimer prispeva tudi k cilju politike „bolj socialna Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic“:

(i) izboljšanje dostopa do zaposlitve za vse iskalce zaposlitve, zlasti mlade in dolgotrajno brezposelne, ter neaktivne osebe, spodbujanje samozaposlovanja in socialnega gospodarstva;

- (ii) posodabljanje institucij in služb trga dela za oceno in predvidevanje potreb po spretnostih ter zagotavljanje pravočasne in prilagojene pomoči in podpore pri usklajevanju ponudbe in povpraševanja, prehodov in mobilnosti na trgu dela;
- (iii) spodbujanje udeležbe na trgu dela, uravnotežene glede na spol, in boljše usklajenosti poklicnega in zasebnega življenja, vključno z dostopom do otroškega varstva in oskrbe za vzdrževane osebe;
- (iii bis) spodbujanje prilagajanja delavcev, podjetij in podjetnikov spremembam ter aktivnega in zdravega staranja ter zdravega in dobro prilagojenega delovnega okolja, ki obravnava zdravstvena tveganja;
- (iv) povečanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter njihove relevantnosti za potrebe trgov dela, da se podpre pridobivanje ključnih kompetenc, vključno z digitalnimi spretnostmi;
- (v) spodbujanje enakopravnega dostopa do kakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja ter dokončanja takega izobraževanja in usposabljanja, zlasti za prikrajšane skupine, in sicer od predšolske vzgoje in varstva prek splošnega izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja do terciarne ravni ter izobraževanja odraslih, vključno z olajševanjem učne mobilnosti za vse;
- (vi) spodbujanje vseživljenjskega učenja, zlasti prožnih možnosti za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo za vse, ob upoštevanju digitalnih spretnosti, boljše predvidevanje sprememb in zahtev po novih spretnostih na podlagi potreb trga dela, olajševanje kariernih prehodov in spodbujanje poklicne mobilnosti;
- (vii) pospeševanje aktivnega vključevanja za spodbujanje enakih možnosti in aktivne udeležbe ter povečevanje zaposljivosti;
- (viii) spodbujanje socialno-ekonomskega vključevanja državljanov tretjih držav in marginaliziranih skupnosti, kot so Romi;
- (ix) krepitev enakopravnega in pravočasnega dostopa do kakovostnih, vzdržnih in cenovno ugodnih storitev; posodabljanje sistemov socialne zaščite, vključno s spodbujanjem dostopa do socialne zaščite; izboljšanje dostopnosti, učinkovitosti in odpornosti zdravstvenih sistemov in storitev dolgotrajne oskrbe;
- (x) spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialne izključenosti, vključno z najbolj ogroženimi in otroki;
- (xi) odpravljanje materialne prikrajšanosti z zagotavljanjem hrane in/ali osnovne materialne pomoči najbolj ogroženim, vključno s spremljevalnimi ukrepi.

Predlog Uredbe o določitvi skupnih določb v Prilogi IV opredeljuje tematske omogočitvene pogoje, ki so določeni za učinkovito in uspešno izvajanje za vsak specifični cilj.

Zakonodajni sveženj poleg prehoda iz sedanjih 11 tematskih ciljev na 5 ciljev politik (v nadaljevanju: CP) in menjave izrazoslovja prinašajo naslednje spremembe<sup>7</sup>:

- a) Tematska osredotočenost po skladih in ciljnih politikah:
  - ESRR, glede na razvitost države (primer za Slovenijo):
    - CP1 najmanj 45% in CP2 najmanj 30% sredstev ESRR,
    - vsaj 6% sredstev ESRR na nacionalni ravni se nameni za trajnostni urbani razvoj,
  - ESS+ financira le CP4,
  - KS financira CP2 in CP3.
- b) Omogočitveni pogoji, ki nadomeščajo predhodne ocene veljajo skozi celotno obdobje izvajanja in so predpogoj za črpanje sredstev.
- c) Programski dokumenti se pripravljajo za obdobje za 5+2 leti, torej sta zadnji dve upravičeni leti fleksibilni.
- d) Ob določenih pogojih priprava Partnerskega sporazuma, kot samostojnega dokumenta ni več potrebna. Skupne vsebine se opredelijo v prilogi k Programu.

<sup>7</sup> Gre za novosti, ki še niso dogovorjene med državami članicami ter Evropsko komisijo in se bodo določila še spreminjala.

- e) Znižujejo se stopnje evropskega sofinanciranja:
- 70% manj razvite regije, KS in Interreg,
  - 55% regije v prehodu ter
  - 40% bolj razvite regije.
- f) Postopen prehod na obdobje za porabo sredstev n+2.
- g) Bistveno zmanjšanje predplačil iz proračuna EU.
- h) Tehnična pomoč se izplačuje kot pavšal na vmesne zahtevke za plačilo, kar pomeni izplačevanje po enaki krivulji kot je krivulja črpanja. Slovenija se zavzema za izplačila tehnične pomoči v obliki (povečanih) predplačil, enakomerno porazdeljenih po letih. Nižje so tudi alokacije za tehnično pomoč.
- i) Večja povezava z evropskim semestrom. V okviru Poročila o državi bo poseben del, ki bo namenjen kohezijski politiki.

Paket dokumentov, ki jih morajo države članice v okviru programiranja pripraviti, je sestavljen iz dokumentov (strategije ipd.), ki zagotavljajo izpolnjevanje omogočitvenih pogojev in Programa oziroma Programov (prej operativni program).

## 2.4. STRATEŠKA IZHODIŠČA RESORNIH POLITIK

V skladu s sklepom Vlade RS št. 30300-3/2018/9 z dne 5. 7. 2018 so MGRT, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvu za notranje zadeve, Ministrstvu za pravosodje, Ministrstvu za javno upravo, Ministrstvu za obrambo in Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano posredovali reference na svoje resorne razvojne dokumente, zakonodajo in razpoložljive strokovne podlage glede načrtovanega razvoja, ki jih je treba upoštevati pri pripravi RRP 2021–2027. Kjer je to mogoče, bodo ministrstva iz obstoječega gradiva za državno raven v postopku priprave RRP izluščila tiste razvojne in varstvene potrebe oz. večje projekte, ki so relevantni za posamezno regijo.

S področij dela posameznih ministrstev so dokumenti in strokovna gradiva navedena v preglednici v nadaljevanju.

**Preglednica 3: Resorne strategije, dokumenti in strokovne podlage za pripravo RRP 2021–2027**

	Naziv dokumenta in obdobje njegove veljavnosti
<b>1</b>	<b>Ministrstvo za infrastrukturo</b>
	Energetski zakon (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15) <a href="http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6665">http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6665</a>
	Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/nacionalni-energetski-in-podnebni-nacrt/">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/nacionalni-energetski-in-podnebni-nacrt/</a>
	Energetski koncept Slovenije (EKS) <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/energetski-koncept-slovenije/">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/energetski-koncept-slovenije/</a>
	Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010 – 2020 <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-obnovljivo-energijo/">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-obnovljivo-energijo/</a>
	Akcijski načrt za energetske učinkovitost do leta 2020 <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-energetsko-ucinkovitost/">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-energetsko-ucinkovitost/</a>
	Akcijski načrt za skoraj nič-energijske stavbe za obdobje do 2020 <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-skoraj-nic-">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/akcijski-nacrt-za-skoraj-nic-</a>



	<a href="#">energijske-stavbe/</a>
	Dolgoročna strategija za spodbujanje naložb energetske prenovne stavb <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/dolgorocna-strategija-za-spodbujanje-nalozb-energetske-prenove-stavb/">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/dolgorocna-strategija-za-spodbujanje-nalozb-energetske-prenove-stavb/</a>
	Državna rudarska strategija <a href="https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/drzavna-rudarska-strategija/">https://www.energetika-portal.si/dokumenti/strateski-razvojni-dokumenti/drzavna-rudarska-strategija/</a>
	Razvojni načrt prenosnega sistema republike Slovenije od leta 2019 do leta 2028 <a href="https://www.eles.si/nacrtovanje-prenosnega-omrezja">https://www.eles.si/nacrtovanje-prenosnega-omrezja</a>
	Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v republiki Sloveniji od leta 2019 do 2028 <a href="https://www.sodo.si/o-omrezju/razvoj/nacrt-razvoja">https://www.sodo.si/o-omrezju/razvoj/nacrt-razvoja</a>
	Desetletni razvojni načrt prenosnega plinovodnega omrežja za zadnje obdobje (2019-2028) <a href="http://www.plinovodi.si/sl/prenosni-sistem/razvojni-nacrt/">http://www.plinovodi.si/sl/prenosni-sistem/razvojni-nacrt/</a>
	Strategija na področju razvoja trga za vzpostavitev ustrezne infrastrukture v zvezi z alternativnimi gorivi v prometnem sektorju v Republiki Sloveniji.
	Državni program gospodarjenja z mineralnimi surovinami – splošni del SKLEP: <a href="http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dp_min_sur/sklep_dp.pdf">http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dp_min_sur/sklep_dp.pdf</a> PROGRAM: <a href="http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dp_min_sur/dp_spl_nacrt.pdf">http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/dp_min_sur/dp_spl_nacrt.pdf</a>
	Resolucija o Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 50/04 z dne 6. 5. 2004; razveljavljena z Zakonom o cestah (Uradni list RS, št. 109/10), vendar se še naprej uporablja)
	Resolucija o prometni politiki Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 58/06)
	Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030, ki jo je Vlada RS sprejela dne 29. 7. 2015 in Okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje za Strategijo razvoja prometa v Republiki Sloveniji (sklep št.: 37000-3/2015/8), ki določa cilje na področju razvoja prometa in ključne ukrepe za izboljšanje dostopnosti prebivalstva kot tudi za oskrbo gospodarstva na trajnostni način ob upoštevanju prometno gravitacijskih območij Slovenije. <a href="http://www.mzi.gov.si/fileadmin/mzi.gov.si/pageuploads/DMZ/Strategija_razvoja_prometa_v_RS/Strategija_razvoja_prometa_v_RS-koncna_razlicica.pdf">http://www.mzi.gov.si/fileadmin/mzi.gov.si/pageuploads/DMZ/Strategija_razvoja_prometa_v_RS/Strategija_razvoja_prometa_v_RS-koncna_razlicica.pdf</a>
	Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030 (Uradni list RS, št. 75/16), ki je za vse ukrepe iz Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030 določila podrobnejše aktivnosti, roke, nosilce in potrebna finančna sredstva za njihovo izvedbo.
	Infrastruktura za pešce splošne usmeritve.
	Kolesarjem prijazna infrastruktura – smernice za umeščanje kolesarskih površin v urbana naselja
	Načrt vlaganj v promet in prometno infrastrukturo za obdobje 2018-2023, ki ga je Vlada RS sprejela dne 29. 3. 2018; Priloga 2: Izdelava prioritetenega plana za 6 letni drsni program za ukrep Ro. 43 Nacionalnega programa za obdobje 2018-2023 (OMEGA consult d.o.o, št. 03/17, november 2017).
	Resolucija o nacionalnem programu razvoja civilnega letalstva Republike Slovenije do leta 2020 (Uradni list RS, št. 9/10)
	Resolucija o nacionalnem programu razvoja pomorstva Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 87/10)
<b>2</b>	<b>Ministrstvo za kulturo</b>
	Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1, 2008 in dopolnitve)
	Nacionalni program za kulturo 2014-2017
	Pravilnik o konservatorskem načrtu za prenovo (Ur. list 76/2010)
	V pripravi je Resolucija o nacionalnem programu za kulturo, ki določa strategijo razvoja kulture.
<b>3</b>	<b>Ministrstvo za javno upravo</b>
	Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o ustanovitvi evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (Uradni list RS, št. 24/15)

	Zakon o graditvi objektov na mejnih prehodih (Uradni list RS, št. 44/2007)
	Sklep o določitvi strateških mejnih prehodov št. 22500-1/2009/6 z dne 18. 2. 2010 s spremembami
<b>4</b>	<b>Ministrstvo za pravosodje</b>
	Strategija pravosodje 2020, ki jo je Vlada RS potrdila dne 19. 7. 2012
	S področja dela Ministrstva za pravosodje se upoštevajo predpisi, ki v posamezne regije umeščajo pravosodne organe in zavode za izvrševanje kazenskih sankcij. Ob tem pa se pripravljajo določene spremembe, ki bodo izdelane vzporedno ali v skladu z RRP 2021-2027.
<b>5</b>	<b>Ministrstvo za zdravje</b>
	Akcijski načrt za izvajanje Strategije RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem
	Nacionalni program o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015 – 2025
	Resolucija nacionalnega plana zdravstvenega varstva 2016-2025 "Skupaj za družbo zdravja" (ReNPZV16-25)
	Strategija obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020
	Državni program paliativne oskrbe
	Resolucija o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028 (ReNPDZ18-28)
	Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni - Strategija razvoja 2010-2020
	Državni program obvladovanje raka 2017-2021
<b>6</b>	<b>Ministrstvo za notranje zadeve</b>
	Resolucija o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – »Kakovostna policija za varno Slovenijo«, Uradni list RS, št. 75/15.
	Srednjeročni načrt razvoja in dela policije za 2018–2022, št. 024-189/2016/70 (2061-05), 12. 10. 2017;
	Načrt dela policije za leto 2019, št. 007-277/2018/35 (2061-01), 28. 11. 2018 je podlaga za pripravo letnih načrtov dela policijskih enot. Policijske uprave so svoje letne načrte pripravile do konca januarja 2019.
	Strategija Policijsko delo v skupnosti, št. 2214-41/2012/4 (207-07), 23. 10. 2013;
	Strateški načrt zagotavljanja poslovnih prostorov za potrebe Policije do leta 2020 <sup>8</sup> , št. 352-3/2014/95, 15. 1. 2016.
	Resolucija Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 [skupaj za večjo varnost], Uradni list RS, št. 39/13.
	Sklepi Sveta o določitvi prednostnih nalog EU v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala za obdobje 2018–2021 [ <a href="http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9450-2017-INIT/sl/pdf">http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9450-2017-INIT/sl/pdf</a> ].
<b>7</b>	<b>Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport</b>
	Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI, Uradni list RS, št. 16/07 s spremembami)
	Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS št. 42/10 in 21/18 –ZNOrg)
	Zakon o športu (Uradni list RS, št. 29/17 in 21/18).
	Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013-2022
	Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/06)
	Bela Knjiga (2011)
	Nacionalni okvir za zagotavljanje in ugotavljanje kakovosti v izobraževanju
	Nacionalni program visokega šolstva 2011-2020
	Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2020
	Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011-2020 in Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2011-2020 – Revizija 2016
	Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih 2013-2020
	Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014-2023
<b>8</b>	<b>Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano</b>
	Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 »Zagotovimo si hrano za jutri« (UL RS, št. 25/11) <a href="http://www.uradni-list.si/1/content?id=102992#!/Resolucija-o-strateskih-usmeritvah-razvoja-slovenskega-kmetijstva-in-zivilstva-do-leta-2020-Zagotovimo-si-hrano-za-jutri-(ReSURSKZ)">http://www.uradni-list.si/1/content?id=102992#!/Resolucija-o-strateskih-usmeritvah-razvoja-slovenskega-kmetijstva-in-zivilstva-do-leta-2020-Zagotovimo-si-hrano-za-jutri-(ReSURSKZ)</a>

	<p>Strategija za izvajanje resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 (sprejem na Vladi RS 12.6.2014)</p> <p><a href="http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Kmetijstvo/strategija_razvoj_slo_kmetijstva_2020.pdf">http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Kmetijstvo/strategija_razvoj_slo_kmetijstva_2020.pdf</a></p>
	<p>Uredba o shemah neposrednih plačil za obdobje 2015 – 2020</p> <p><a href="http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6640">http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6640</a></p>
	<p>Program razvoja podeželja 2007 – 2013 (PRP 2007 – 2013), izvajanje do 31. 12. 2015</p> <p>Sprejet PRP 2014-2020:</p> <p><a href="http://www.program-podezelja.si/sl/prp-2014-2020/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020">http://www.program-podezelja.si/sl/prp-2014-2020/kaj-je-program-razvoja-podezelja-2014-2020</a></p>
	<p>Program razvoja podeželja 2014 – 2020</p>
	<p>Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 58/14)</p> <p>Ni omejitve veljavnosti.</p> <p><a href="https://www.uradni-list.si/1/content?id=118599">https://www.uradni-list.si/1/content?id=118599</a></p>
	<p>Načrt razvoja namakanja in rabe vode za namakanje v kmetijstvu do leta 2023 in Program ukrepov za izvedbo načrta razvoja namakanja in rabe vode za namakanje v kmetijstvu do leta 2023</p> <p>(<a href="http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Kmetijstvo/Melioracije_in_komercializacije/Nacrtnav2017-a.pdf">http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Kmetijstvo/Melioracije_in_komercializacije/Nacrtnav2017-a.pdf</a>)</p>
	<p>Uredba o območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo (<a href="https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/128222#!/Uredba-o-obmocjih-za-kmetijstvo-in-pridelavo-hrane-ki-so-strateskega-pomena-za-Republiko-Slovenijo">https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/128222#!/Uredba-o-obmocjih-za-kmetijstvo-in-pridelavo-hrane-ki-so-strateskega-pomena-za-Republiko-Slovenijo</a>)</p> <p>Strokovna podlaga za pripravo uredbe, ki bo določa območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za RS (2015, BF in dr. Aleš Mlakar) je objavljena na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Vse gradivo, vezano na območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo (npr. strokovna podlaga za pripravo uredbe, tipi in podtipi strateških območij v merilu 1: 250.000 ter shape podatki o teh območjih), je dostopno na spletni strani:</p> <p><a href="http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/kmetijska_zemljisca/varstvo_kmetijskih_zemljisc_pred_spreminjanjem_namenske_rabe/">http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/kmetijska_zemljisca/varstvo_kmetijskih_zemljisc_pred_spreminjanjem_namenske_rabe/;</a></p>
	<p>Uredba o potrditvi območij državnih namakalnih in osuševalnih sistemov (v pripravi)</p>
	<p>Uredba o potrditvi območij državnih namakalnih in osuševalnih sistemov, na katerih se vzdrževanje ni izvajalo (v pripravi)</p>
	<p>Resolucija »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021« (v pripravi)</p>
	<p>Strateški načrt SKP 2021-2027 (v pripravi)</p>
	<p>Resolucija o nacionalnem gozdnem programu</p> <p><a href="http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/Katalog_IJZ/NGP3.pdf">http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/Katalog_IJZ/NGP3.pdf</a></p> <p>Poročilo o izvajanju Nacionalnega gozdnega programa do 2014</p> <p><a href="http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Gozdarstvo/PNGP_do_2014.pdf">http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Gozdarstvo/PNGP_do_2014.pdf</a></p> <p>Operativni program za izvajanje Nacionalnega gozdnega programa 2017-2021</p> <p><a href="http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Gozdarstvo/17_08_21_OPNGP_koncna.pdf">http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Gozdarstvo/17_08_21_OPNGP_koncna.pdf</a></p> <p>+Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020</p> <p><a href="http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Gozdarstvo/Akcijski_nacrt_Les_je_lep.pdf">http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/podrocja/Gozdarstvo/Akcijski_nacrt_Les_je_lep.pdf</a></p>
	<p>Gozdnogospodarski in lovsko upraviteljski načrti območij (2011-2020)</p>
	<p>Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v RS za obdobje 2014-2020</p>
	<p>Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v RS za obdobje 2014-2020</p>
	<p>Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15). Območja varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom soobjavljena na spletni strani Zavoda za Gozdove Slovenije:</p> <p><a href="http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/varovalni_gozdovi/index.html">http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/varovalni_gozdovi/index.html</a> (glej: Grafični</p>

	prikaz varovalnih gozdov), <a href="http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/gozdni_rezervati/index.html">http://www.zgs.si/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/gozdni_rezervati/index.html</a> (glej: Grafični prikaz gozdnih rezervatov).
<b>9</b>	<b>Ministrstvo za obrambo</b>
	Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 27/10) Velja od 27. 3. 2010 dalje do sprejetja nove, predvidoma v letu 2019. <a href="https://www.uradni-list.si/1/content?id=97018">https://www.uradni-list.si/1/content?id=97018</a>
	Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2016 do 2022 (Uradni list RS, št. 75/16)
	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg)
	Zakon o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07-UPB, 9/11, 83/12)
	Državna ocena tveganj za nesreče, verzija 2.0 (84000-3/2018/3, 6.12. 2018)
	Podzakonski akti in drugi dokumenti s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Uredba o graditvi in vzdrževanju zaklonišč (Uradni list RS, št. 57/96, 54/15) določa območja in objekte z obvezno gradnjo zaklonišč za osnovno zaščito, ter pogoje za graditev in vzdrževanje zaklonišč, natančneje pa sama zaklonišča ureja Pravilnik o tehničnih normativih za zaklonišča in zaklonilnike (Uradni list RS, št. 17/98, 26/1998 – popr., 25/00, 38/01, 66/06).</li> <li>- Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11, 27/16) določa merila za organiziranje, opremljanje in usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah in se neposredno ne nanaša na prostorski razvoj, pač pa le na organiziranje tehnično reševalnih enot za gradnjo ter utrjevanje protipoplavnih nasipov ter druga gradbeno tehnična dela za varstvo pred naraslimi vodami v občinah na poplavno ogroženem območju.</li> <li>- Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Uradni list RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07, 12/13 in 61/17 – GZ) določa ukrepe za izpolnjevanje gradbenih zahtev za zagotovitev požarne varnosti stavb in se neposredno ne nanaša na prostorski razvoj, pač pa opredeljuje zahteve za varnost pred požarom, v smislu načrtovanja, gradnje in uporabe materialov za omejevanje širjenja požara, načrtovanja in gradnje evakuacijskih poti ter sistemov za javljanje požarov in alarmiranje ter načrtovanja in gradnje za zagotavljanje naprav za gašenje.</li> <li>- Pravilnik o tehničnih normativih za hidrantno omrežje za gašenje požarov (Uradni list SFRJ, št. 30/91, Uradni list RS, št. 83/05) določa tehnična merila za hidrantna omrežja za gašenje požarov. V veljavi so le še 3. – 12. člen in celotno III. poglavje tega zakona (16. - 23. člen).</li> <li>- Splošne smernice za pripravo državnega prostorskega načrta (350-17/2013-13-DGZR, 05. 01. 2017), Splošne smernice za pripravo občinskega prostorskega načrta ali medobčinskega prostorskega načrta (350-17/2013-12-DGZR, 05. 01. 2017) Predvidena sprememba smernic je v letu 2019.</li> </ul>
	Doktrina zaščite, reševanja in pomoči, predvidena sprememba doktrine do najkasneje 2022
	Obrambna strategija Republike Slovenije (št 8000-1/2012 z dne 7. 12. 2012) velja od 7. 12. 2012 dalje do sprejetja nove <a href="http://www.mo.gov.si/fileadmin/mo.gov.si/pageuploads/pdf/javne_objave/2012/obr_strategija.pdf">http://www.mo.gov.si/fileadmin/mo.gov.si/pageuploads/pdf/javne_objave/2012/obr_strategija.pdf</a>
	Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 (Uradni list RS, št 99/10). Velja od 8. 12. 2010 do sprejema nove resolucije za naslednje obdobje <a href="https://www.uradni-list.si/1/content?id=101049">https://www.uradni-list.si/1/content?id=101049</a>
	Zakon o obrambi – UPB (Uradni list RS, št.103/04). Velja od 8. 10. 2004 <a href="http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2004103&amp;stevilka=4405">http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=2004103&amp;stevilka=4405</a>
	Spremembe in dopolnitve Uredbe o objektih in okoliših objektov, ki so posebnega pomena za obrambo in ukrepov za njihovo varovanje (Uradni list RS, št. 26/10). Velja od 14. 4. 2010 <a href="http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?sop=1999-01-0290">http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?sop=1999-01-0290</a>
	Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije 2018-2023 (Sklep VRS. št. 80300-3/2018/3 z dne 19. 4. 2015). Velja od 19. 4. 2018 do sprejetja novega programa za naslednje obdobje.
	Splošne smernice s področja obrambe za pripravo prostorskih aktov št. 350-5/2013-1 z dne 28. 1. 2013 (objavljene na spletni strani MO od 1. 2. 2013 na zavihku: delovna področja/urejanje prostora). Veljajo od 1. 2. 2013 do sprememb in dopolnitev.

	<a href="http://www.mo.gov.si/si/delovna_podrocja/urejanje_prostora/">http://www.mo.gov.si/si/delovna_podrocja/urejanje_prostora/</a>
	Dokument/akt: »Nepremičnine trajno namenjene za obrambne potrebe oz. objekti in okoliši objektov (območja) v RS, ki so posebnega pomena za obrambo«; št. 350-43/2014-2 z dne 27. 5. 2014 Velja od 27. 5. 2014 dalje do naslednjih sprememb in dopolnitev.
<b>10</b>	<b>Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti</b>
	Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 (ReNPSV13-20), Ur. list RS 39, z dne 6.5.2013. Za obdobje 2021–2030 se bo pripravil nov strateški dokument, tj. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2021-2030.
	Nacionalni izvedbeni načrt nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2017-2018, ki ga je sprejela Vlada RS 13.7.2017
	Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A in 28/19)
	Strategija dolgožive družbe; Vlada RS št. skl. 96100-1/2016/25 dne 20.7.2017
	Dokument v pripravi: Nacionalni izvedbeni načrt nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2019-2020
	Dokument v pripravi: Akcijski načrt za spremljanje uresničevanja Strategije dolgožive družbe
	Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti ženski in moških 2015–2020 (Uradni list RS, št. 84/15)
<b>11</b>	<b>Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo</b>
	Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12 in 46/16) in podzakonski akti <a href="http://www.mgrt.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/regionalni_razvoj/veljavni_predpisi/">http://www.mgrt.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/regionalni_razvoj/veljavni_predpisi/</a>
	Uredba o določitvi obmejnih problemskih območij (Uradni list RS, št. 22/11, 97/12, 24/15 in 35/17) <a href="http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5758#">http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED5758#</a>
	Direktiva 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje
	Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/15, 28/16, 73/16, 72/17, 23/18 in 68/18)
	Funkcionalne regije – izziv prihodnjega razvoja Slovenije (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Ljubljana, 2011)
	Teritorialni pregled Slovenije, 2011, OECD
	Celovita metodologija za popis in analizo degradiranih območij (DO), izvedba pilotnega popisa in vzpostavitev ažurnega registra (2017, UL FF. UL FGG in GIS),
	Model povezovanja prostorskega in razvojnega načrtovanja na regionalni ravni (2018, GIAM ZRC SAZU, UL FGG, IER in ACER Novo mesto d. o. o.),
	Metodologija za popis poslovnih con in subjektov inovativnega okolja na območju Slovenije, izvedba terenskega popisa in vzpostavitev ažurne evidence (v izdelavi; predvidoma dokončano v letu 2019, UIRS in GIS).
	Zakon o spodbujanju razvoja turizma (ZSRT-1),(Uradni list RS, št. 13/18 z dne 28.2.2018),
	Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017-2021
	Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gostinstvu (Uradni list RS, št. 52/16),
	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS) Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS)
	Zakon o podpornem okolju za podjetništvo (Uradni list RS, št. 102/07, 57/12, 82/13, 17/15, 27/17 in 13/18 – ZSInv)
	Zakon o varstvu potrošnikov (tudi potrošnikov turističnih storitev) (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoIT in 31/18)
	EU Direktive in Regulative, ki se dotikajo notranjega trga EU, (npr. Direktiva o storitvah)

	Potrošniške Direktive EU
	Slovenska industrijska politika - SIP (Vlada RS sprejela dne 6.2.2013)
	Zakon o blagovnih rezervah (Ur.l. RS, št. 96/09-UPB2, 83/12).
	Zakon o spodbujanju investicij (Uradni list RS, št. 13/18), ki je podlaga za vse aktivnosti internacionalizacije.
<b>12</b>	<b>Ministrstvo za okolje in prostor</b>
	<p><b>Strokovne podlage s področja prostorskega razvoja:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Model prostorskega razvoja 2050 (2018, UL BF Oddelek za krajinsko arhitekturo),</li> <li>– Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena (2016, ZRC SAZU in sodelavci),</li> <li>– Opredelitev in določitev prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo (2016, Petra Pogačar in UL FF Oddelke za geografija),</li> <li>– Razvoj procesa in postopkov priprave integralnega pomorskega prostorskega načrtovanja (2018, UIRS in GIS),</li> <li>– Strokovna podpora fokusnim skupinam v sklopu priprave Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050; Sklop 1: FUNKCIONALNA URBANA OBMOČJA (2017, UL FGG),</li> <li>– Strokovna podpora fokusnim skupinam v sklopu priprave Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050; Sklop 2: PROSTORSKE MOŽNOSTI ZA NIZKOOGLJIČNO DRUŽBO (2017, BOSON, trajnostno načrtovanje, d.o.o.),</li> <li>– Strokovna podpora fokusnim skupinam v sklopu priprave Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050; Sklop 3: PODEŽELJE IN ZELENA INFRASTRUKTURA (2017, UL BF),</li> <li>– Strokovna podpora fokusnim skupinam v sklopu priprave Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050; Sklop 4: GORSKA IN OBMEJNA OBMOČJA (2017, UL FF),</li> <li>– Celostne prometne strategije občin (gradivo MzI RS),</li> <li>– Trajnostne urbane strategije mestnih občin Slovenije (gradivo MOP RS),</li> <li>– Inner Peripheries: national territories facing challenges of access to basic services of general interest (2018, ESPON),</li> <li>– Celovita demografska analiza s projekcijami za podeželska in urbana območja (predvidoma 2019, ZRC SAZU in FGG),</li> <li>– Podpora pri uporabi in prenosu celovitega upravljanja z degradiranimi območji v prakso (2018, mag. Slavka Zupan K&amp;Z, Svetovanje za razvoj)</li> <li>– Merila in kriteriji za določitev degradiranih urbanih območij – DUO 2 z nadgradnjo določitve nerevitaliziranih urbanih območij v mestnih občinah (2016, UL FA).</li> </ul> <p><b>Strokovne podlage s področja okolja in podnebnih sprememb:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Dokument v pripravi: Nacionalni program varstva okolja s programom ukrepov do 2030</li> <li>– Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015-2020, sprejet na Vladi RS 9. 4. 2015</li> <li>– Uredba o Načrtu upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016–2025 (Uradni list RS, št. 34/16)</li> <li>– Uredba o Načrtu upravljanja Krajinskega parka Strunjan za obdobje 2018–2027 (Uradni list RS, št. 13/19)</li> <li>– Uredba o Načrtu upravljanja Krajinskega parka Sečoveljske soline za obdobje 2011–2021 (Uradni list RS, št. 53/11)</li> <li>– Uredba o Načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15)</li> <li>– Resolucija o Programu varstva in razvoja Parka Škocjanske jame za obdobje 2019–2023 (Uradni list RS, št. 8/19)</li> <li>– Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19)</li> <li>– Splošne naravovarstvene smernice za urejanje prostora, ZRSVN, 2016, <a href="http://www.zrsvn.si/dokumenti/75/2/2016/Splosne_naravovarstvene_smernice_za_urejanje_prostor_a_4240.pdf">http://www.zrsvn.si/dokumenti/75/2/2016/Splosne_naravovarstvene_smernice_za_urejanje_prostor_a_4240.pdf</a></li> <li>– Uredba o nacionalnih zgornjih mejah emisij onesnaževal zunanega zraka (Uradni list RS, št.</li> </ul>



48/18)

- Dokument v pripravi: Operativni program ukrepov za nadzor nad onesnaževanjem zraka
- Uredba o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15 in 66/18)
- Uredba o arzeniu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku (Uradni list RS, št. 56/06)
- Odlok o načrtu za kakovost zraka za aglomeracijo Maribor (Uradni list RS, št. [82/18](#))
- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 77/17)
- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja (Uradni list RS, št. 73/17)
- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Celje (Uradni list RS, št. 57/17)
- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 57/17)
- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 49/17)
- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Novo mesto (Uradni list RS, št. 49/17)
- Program ravnanja z odpadki in program preprečevanja odpadkov Republike Slovenije, Sklep Vlade RS, št. 35402-1/2016/6 z dne 30. 6. 2018
- Dokument v pripravi: Okvir dolgoročne podnebne politike Slovenije (ODPP) »Slovenija in zdrav planet«
- Zgibanka [Kaj je ekološki odtis](#). Tomaž Gorenc, IMZT, 2018
- Spletna stran organizacije [Global Footprint Network](#) (GFN), ki izračunava ekološki odtis za vse države sveta
- Poročilo [Technical Report: The Ecological Footprint of Slovenia](#). David Lin, Alessandro Galli, Adeline Murthy & Mathis Wackernagel, GFN, 2018
- Poročilo [Okoljski odtis Slovenije – izračun projekcij in scenarijev zmanjšanja okoljskega odtisa za izbrane ukrepe](#). Jernej in Jurij Stritih, Stritih Trajnostni razvoj, 2018/2019.

#### **Področje odvajanja in čiščenja voda:**

##### **Pravne in strokovne podlage s področja upravljanja voda:**

- Zakon o vodah - (Uradni list RS, št. 67/02, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15) in njegovi podzakonski akti, zlasti:
- Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)
- Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021, Načrt upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2016-2021 (Uradni list RS, št. 67/16) in Program ukrepov upravljanja voda (Sklep Vlade RS z dne 27. 10. 2016) ([http://www.mop.gov.si/si/delovna\\_podrocja/voda/nacrt\\_upravljanja\\_voda/](http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacrt_upravljanja_voda/))
- Uredba o načrtu upravljanja z morskim okoljem (Uradni list RS, št. 41/17) z Načrtom upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2017-2021
- Pravilnik o metodologiji za določanje območij, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, ter o načinu razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti (Uradni list RS, št. 60/07)
- Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08)
- Uredba o vsebini in načinu priprave podrobnejšega načrta zmanjševanja ogroženosti pred poplavami (Uradni list RS, št. 7/2010)
- Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2017-2021 (Sklep Vlade RS z dne 27. 7. 2017) ([http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nzpo\\_2017\\_2021.pdf](http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/voda/nzpo_2017_2021.pdf))
- Pravilnik o določitvi odsekov površinskih voda, pomembnih za življenje sladkovodnih vrst rib
- uredbe o vodovarstvenih območjih (dostopne na spletni strani MOP) in občinski odloki, ki se uporabljajo do sprejema vladnih uredb, uredbe o uporabi plovil na motorni pogon (dostopne na spletni strani MOP),
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE) in njegovi

podzakonski akti s področja varstva voda, zlasti:

- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14 in 98/15),
- Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15),
- Pravilnik o občutljivih območjih (Uradni list RS, št. 98/15),
- Uredba o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/2012),
- Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2016 do 2021 ([http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo\\_okolja/operativni\\_programi/op\\_oskrba\\_s\\_potno\\_vodo\\_2016\\_2021.pdf](http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_oskrba_s_potno_vodo_2016_2021.pdf))
- Uredba o upravljanju kakovosti kopalnih voda (*Uradni list RS, št. [25/08](#)*)
- Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17).

V pripravi je osnutek sprememb in dopolnitev Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, na Ministrstvu za okolje in prostor so pristopili tudi k novelaciji aglomeracij in Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode... Podobno velja za področje oskrbe s pitno vodo, načrtovanje upravljanja voda ter zmanjševanja poplavne ogroženosti, kjer prav tako poteka novelacija sektorskih dokumentov (različna stopnja pripravljenosti).



### 3. VIZIJA IN NAČELA REGIONALNEGA RAZVOJA

V skladu z osrednjim ciljem SRS 2030 zagotoviti kakovostno življenje za vse, so **vizija regionalnega razvoja**<sup>9</sup> Slovenije dinamične in ustvarjalne regije z lastno identiteto (prepoznavne, specializirane) in učinkovito upravljane ter sposobne zaznavati in izkoriščati globalne razvojne priložnosti. Njihov razvoj bo temeljil na ekonomski učinkovitosti, socialni pravičnosti, ter družbeni odgovornosti, ob hkratnem ohranjanju zdravega naravnega okolja. Z uravnoteženostjo gospodarske, družbene in okoljske razsežnosti bodo upoštevane omejitve in zmožnosti planeta ter ustvarjeni pogoji in priložnosti za sedanje in prihodnje rodove. Z ukrepi razvojne podpore države bodo regijska žarišča brezposelnosti prestrukturirana in odpravljena, obmejna problemska območja pa bodo ohranila poseljenost in razvojno vitalnost.

**Splošna načela regionalnega razvoja** sledijo načelom ZSRR-2:

- teritorialno zgrajena več nivojskost regionalne politike (lokalne skupnosti, območna razvojna partnerstva, razvojne regije, kohezijski regiji, državna raven, raven EU);
- trajnostni sonaravni razvoj kot obveznost nosilcev odločanja na vseh teritorialnih ravneh;
- usmerjenost na celotno ozemlje, vendar prilagojenost ukrepov posebnostim posameznih območij;
- prilagodljivost in hitra odzivnost regionalne politike na razvojne probleme;
- usklajevanje med nosilci odločanja na vseh teritorialnih ravneh;
- partnerstvo med lokalnimi skupnostmi, združenji gospodarstva in nevladnim sektorjem;
- partnerstvo med javnim in zasebnim sektorjem;
- osredotočenost in programsko usmerjanje razvojnih spodbud na podlagi usklajenih nacionalnih/sektorskih usmeritev in prioritet ter regionalnih razvojnih programov – doseganje sinergije (dogovori za razvoj regij);
- subsidiarnost: v največji možni meri, ki jo omogoča ZSRR-2, samostojnost regij pri odločanju o projektih in njihovem financiranju;
- povezovanje (mreženje) znotraj in zunaj regije (zlasti s sosednjimi regijami in v širšem evropskem prostoru);
- odgovornost za izvajanje na nacionalni in regionalni ravni: delitev funkcij in poudarek na usklajevalni vlogi nacionalne ravni ter v čim večji možni meri prenos načrtovalskih in izvedbenih funkcij na nižje teritorialne ravni;
- spremljanje in vrednotenje politike, programov in projektov.

**Načela pri pripravi RRP:**

- temelji na razvojnih potrebah, ugotovljenih z analizo razvojnih ovir in prednosti regije,
- identificira pričakovan razvoj in spremembe,
- upošteva in opredeli položaj regije v mednarodnem prostoru in v odnosu do sosednjih regij,
- določa dolgoročno vizijo regije,
- vključuje interese ključnih razvojnih partnerjev v regiji in jasno pokaže, kako bodo prebivalci, civilna družba in drugi razvojni partnerji v regiji vključeni v njeno izvajanje,
- vključuje sistem medsebojno povezanih ukrepov, ki so namenjeni trajnemu izboljšanju demografskih, gospodarskih, okoljskih in družbenih razmer v regiji,
- opredeli celostno opredeljene strateške razvojne poudarke in cilje, vključno z razvojnimi prioritetami s sklicevanjem na izzive. Cilji so specifični, merljivi, dosegljivi, realistični in časovno opredeljeni,
- je realističen v smislu zmogljivosti za izvajanje in sorazmeren s predvidenimi zneski financiranja,
- povzame iz strategij, ki so sprejete na ravni države in iz prispevkov ministrstev, ključne projekte države,
- poveže razvojne koncepte, ki so oblikovani na ravni občin (npr. lokalni energetske koncepti, lokalne prometne strategije, ...) in določi kaj je mogoče izvesti na regionalni ravni,
- RRP je strateško izhodišče za druge relevantne strategije, načrte in razvojne dokumente za del ozemlja regije (funkcionalna območja) in mehanizme za usklajevanje ukrepov in zagotovitev sinergij (npr. CLLD, CTN, ...) na teh območjih, ki so vključeni v RRP,
- za vključene regijske projekte zagotavlja povezanost s cilji SRS 2030, SPRS 2050 in cilji dokumentov iz katerih izhajajo predvidena sredstva,
- sistematično poveže nosilce projektov v regiji in resornih ministrstvih z namenom izvajati regijske projekte,

- na strateški ravni zagotavlja usklajen prostorski razvoj regije in medsebojno dopolnjujoče se prostorske ukrepe,
- v programskem delu vsebuje operacionalizacijo ukrepov in zasnove regijskih projektov za doseganje ciljev regije z navedbo predvidenih prioritarnih regijskih projektov, pri čemer mora biti vsak projekt okvirno predstavljen.

#### 4. CILJI REGIONALNE POLITIKE

Štirje splošni cilji regionalne politike do leta 2030 so usmerjeni v krepitev razvojne moči regij na podlagi lastnih razvojnih potencialov in globalnih priložnosti:

**Cilj 1: Dvig kakovosti življenja v vseh regijah z uravnoveženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem, ki temelji na načelih trajnostnega razvoja;**

**Cilj 2: Razvojno dohitevanje evropskih regij;**

**Cilj 3: Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik;**

**Cilj 4: Uresničevanje razvojnih potencialov in izkoriščanje globalnih priložnosti z mednarodnim medregionalnim povezovanjem in sodelovanjem.**

##### 4.1. PRVI SPLOŠNI CILJ REGIONALNE POLITIKE – DVIG KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V VSEH REGIJAH Z URAVNOTEŽENIM GOSPODARSKIM, DRUŽBENIM IN OKOLJSKIM RAZVOJEM, KI TEMELJI NA NAČELIH TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

Prvi splošni cilj regionalne politike – Dvig kakovosti življenja v vseh regijah – izhaja neposredno iz osrednjega cilja SRS 2030 – Zagotoviti kakovostno življenje za vse.

Uresničevanje prvega cilja bo regionalna politika spremljala po 12 področjih kakovosti življenja (Delo, Stanovanja, Dohodek, Zdravje, Izobrazba, Socialna izključenost, Okolje, Prostor, Dostopnost, Kultura, Upravljanje in Varnost), ki se neposredno navezujejo na cilje SRS2030. Za posamezna področja kakovosti življenja so v nadaljevanju določeni vodilni kazalniki kot obvezni kazalniki za merjenje ciljev regionalne politike (po eden za vsako področje kakovosti življenja). Izhodiščni podatki za vodilne kazalnike se nanašajo na zadnje leto za katerega obstajajo podatki po razvojnih regijah. Poleg vodilnih kazalnikov se po potrebi na pobudo regij in glede na specifične cilje regionalnih razvojnih programov uporabljajo tudi dopolnilni oziroma pojasnjevalni kazalniki. Ti niso namenjeni dodatnemu pojasnjevanju vodilnega kazalnika ampak spremljanju uresničevanja regijsko specifičnega cilja regionalne politike v regionalnih razvojnih programih. Ti so po regijah različni in zato zahtevajo osvetlitve z več različnih vidikov. To je tudi ključni razlog za številčno neuravnoveženost slednjih med posameznimi področji kakovosti življenja.

Pri vsakem področju kakovosti življenja oziroma vodilnem in dopolnilnih kazalnikih je v Preglednici 3 vzpostavljena povezava na Cilje SRS 2030, Cilje SPRS 2050 in Cilje evropske kohezijske politike za naslednje programsko obdobje 2021–2027.<sup>10</sup> Povezave so pokazane tudi v Preglednici 3 v nadaljevanju. Pri prikazu povezav med posameznimi kazalniki in cilji v nadaljevanju je treba upoštevati, da ima regionalna politika zastavljene štiri splošne cilje. Tabela v nadaljevanju kaže povezanost kazalnikov prvega splošnega cilja. Zato npr. ni navedene povezave na peti in šesti Cilja SRS 2030, to je Gospodarska stabilnost in Konkurenčen ter družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor. Ta povezava je vzpostavljena pri kazalnikih drugega splošnega cilja regionalne politike.

 **Preglednica 4: Povezava med kazalniki prvega splošnega cilja regionalne politike ter cilji SRS 2030, SPRS 2050 in EKP 2021–2027**

<b>Prvi splošni cilj regionalne politike – Dvig kakovosti življenja v vseh regijah z uravnoteženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem, ki temelji na načelih trajnostnega razvoja</b>	Stopnja delovne aktivnosti	Delež prebivalstva s terciarno izobrazbo	Razpoložljivi dohodek na prebivalca	Stopnja tveganja socialne izključenosti	Leta pričakovane zdravega življenja ob rojstvu	Delež preb., ki imajo v oddaljenosti največ 1 km postajališče JPP z zadovojlivo in primerno frekvenco	Število, površina in tip funkcionalno degradiranih območij	Stopnja stanovanjske prikrajsanosti po kakovosti stanovanja	Ekološki odtis	Število obiskov splošnih knjižnic na prebivalca	Udeležba na državnoborskih volitvah	Delež gospodinjstev, ki so poročala o težavah s kriminalom, vandalizmom ali nasiljem v svojem bivalnem okolju
<b>SRS 2030</b>												
Cilj 1: Zdravo in aktivno življenje					●							
Cilj 2: Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo		●										
Cilj 3: Dostojno življenje za vse			●	●		●		●				
Cilj 4: Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete										●		
Cilj 5: Gospodarska stabilnost												
Cilj 6: Konkurenčen ter družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor												
Cilj 7: Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta	●											
Cilj 8: Nizkoogljično krožno gospodarstvo												
Cilj 9: Trajnostno in učinkovito upravljanje z naravnimi viri						●	●		●			
Cilj 10: Zaupanja vreden pravni sistem												
Cilj 11: Varna in globalno odgovorna Slovenija												●
Cilj 12: Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve											●	
<b>SPRS 2050</b>												
Strateški cilj 1: Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●
Strateški cilj 2: Konkurenčnost (in privlačnost) slovenskih mest	●	●	●	●		●	●	●	●			●
Strateški cilj 3: Kakovostno in varno življenje v mestih in na podeželju	●		●	●	●	●	●	●	●			●
Strateški cilj 4: Krepitev prostorske identitete		●	●	●	●	●	●	●	●	●		
Strateški cilj 5: Prožnost in odzivnost na spremembe		●									●	●
<b>EU 2021–2027</b>												
1. pametnejša Evropa (inovativno in pametno gospodarsko preoblikovanje)	●	●							●			
2. bolj zelena, nizkoogljična Evropa( vključno z energetskim prehodom, krožnim gospodarstvom, prilagajanjem podnebnim spremembam in obvladovanjem tveganj)							●		●			●
3. bolj povezana Evropa (mobilnost in povezljivost IKT)						●						
4. bolj socialna Evropa (evropski steber socialnih pravic in podpora za zdravstveno varstvo)	●	●	●	●	●	●		●	●			
5. Evropa bliže državljanom (trajnostni razvoj mestnih, podeželskih in obalnih območij ter lokalne pobude)										●	●	●

Pri preglednici v nadaljevanju je pri vodilnih in dopolnilnih kazalnikih je v oklepaju naveden vir podatkov ter navedba teritorialne ravni za katero je kazalnik na voljo.

#### **Preglednica 5: Vodilni in dopolnilni kazalniki kakovosti življenja po področjih**

<b>Vodilni kazalniki</b>	<b>Dopolnilni kazalniki</b>
<p><i>Področje: DELO</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 7</i>  <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3</i>  <i>Cilj EU21–27: 1,4</i></p>	
1. Stopnja delovne aktivnosti (vir: SURS), (NUTS 3- DAK, ANP- Aktivno in neaktivno prebivalstvo; LAU 2- DAK (Delovno aktivno prebivalstvo)).	Stopnja delovne aktivnosti skupaj, po starosti, izobrazbi (vir: SURS), (NUTS 3- DAK, ANP; LAU 2- DAK); Stopnja registrirane brezposelnosti skupaj, po starosti, izobrazbi (vir: ZRSZ, DAK), (NUTS 3, LAU 2); Stopnja registrirane brezposelnosti mladih (15-29 let) (vir: ZRSZ, DAK), (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: IZOBRAZBA</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 2</i>  <i>Cilj SPRS2050: 1,2,4,5</i>  <i>Cilj EU21–27: 1,4</i></p>	
2. Delež prebivalstva (20-64 let) s terciarno izobrazbo (vir: SURS, ANP), (NUTS 3).	Delež prebivalcev v vseživljenjskem izobraževanju (vir: SURS, ANP, AIO- anketa o izobraževanju odraslih), (NUTS 3); Delež prebivalstva (25-64 let) s terciarno izobrazbo iz registrskega popisa (Vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2); Število dijakov in študentov na 1000 prebivalcev (Vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2);
<p><i>Področje: DOHODEK</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 3</i>  <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,4</i>  <i>Cilj EU21–27: 1,4</i></p>	
3. Razpoložljivi dohodek na prebivalca (vir: SURS, regionalni računi) (NUTS 3).	Osnova za dohodnino na prebivalca (Vir: FURS), (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: SOCIALNA IZKLJUČENOST</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 3</i>  <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,4</i>  <i>Cilj EU21–27: 4</i></p>	
4. Stopnja tveganja socialne izključenosti (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3).	Stopnja tveganja socialne izključenosti po spolu (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3); Stopnja tveganja revščine (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3); Stopnja tveganja resne materialne prikrajšanosti (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3); Stopnja tveganja zelo nizke delovne

	intenzivnosti (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3); Stopnja dolgotrajne registrirane brezposelnosti (vir: ZRSZ, DAK), (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: ZDRAVJE</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 1,3,4</i> <i>Cilj SPRS2050: 1,3</i> <i>Cilj EU21-27: 4</i></p>	
5. Leta pričakovanega zdravega življenja ob rojstvu (vir: NIJZ), (NUTS 3).	Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu (Vir: SURS, NIJZ), (NUTS 3); Indeks telesne mase, debelost (vir: anketa EHIS, NIJZ), (NUTS 3, LAU 2); Simptomi depresije (vir: anketa EHIS, NIJZ) (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: DOSTOPNOST</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 3,9</i> <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,4</i> <i>Cilj EU21-27: 3,4</i></p>	
6. Delež prebivalcev, ki imajo v oddaljenosti največ 1 km postajališče javnega potniškega prometa z zadovoljivo in primerno frekvenco (vir: MZI) (NUTS 3, LAU 2).	Osebna vozila na 1000 prebivalcev (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2); Delež občin v regiji vključenih v celostno prometno načrtovanje (Vir: MZI), (NUTS 3, LAU 2); Delež prebivalcev v 15 in 25 km radiju dostopnosti do središč III. ravni v strukturi policentričnega urbanega sistema (Vir: MOP), (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: PROSTOR</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 9</i> <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,4</i> <i>Cilj EU21-27: 2</i></p>	
7. Število, površina in tip funkcionalno degradiranih območij (vir: MGRT), (NUTS 3, LAU 2).	Dejanska raba tal v ha in % (vir: MKGP) (NUTS 3, LAU 2); Površina/delež varovanih gozdov in gozdnih rezervatov (vir: MKGP), (NUTS 3, LAU 2) in Delež varovanih območij po regijah (vir: ZRSVN), (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: STANOVANJE</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 3</i> <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,4</i> <i>Cilj EU21-27: 4</i></p>	
8. Stopnja stanovanjske prikrajšanosti po kakovosti stanovanja (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3).	Povprečna površina naseljenega stanovanja na prebivalca (vir: SURS, popis), (NUTS 3, LAU 2); Stopnja prenaseljenosti, (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3); Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3); Povprečna površina naseljenega stanovanja na

	<p>prebivalca (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2);          Število javnih najemnih stanovanj (vir: Anketa Stanovanjskega sklada RS), (NUTS 3, LAU 2);          Stopnja stanovanjske prikrašnosti po vseh elementih prikrašnosti (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3).</p>
<p><i>Področje: OKOLJE</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 9</i>  <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,4</i>  <i>Cilj EU21–27: 1,2,4</i></p>	
<p>9. Ekološki odtis (vir: MOP), (NUTS 3).</p>	<p>Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje ali/in na komunalne čistilne naprave (vir: MOP) (NUTS 3, LAU 2);          Delež prečiščene odpadne vode s sekundarnim in terciarnim čiščenjem v izpuščeni odpadni vodi (vir: SURS) (NUTS 3, LAU 2);          Število dni s preseženo dnevno mejno koncentracijo PM10 50 µg/m<sup>3</sup> (vir: ARSO) (merilna mesta);          Število dni s preseženo ciljno vrednostjo za prizemni ozon, ko je najvišja povprečna 8-urna drseča vrednost, izračunana kot povprečje zadnjih treh let, več kot 120 µg/m<sup>3</sup> (vir: ARSO) (merilna mesta);          Število ur s preseženo opozorilno vrednostjo 180 µg/m<sup>3</sup> za prizemni ozon (vir: ARSO) (merilna mesta);          Delež površinskih in podzemnih vodnih teles, ki dosega dobro stanje voda (vir: ARSO) (NUTS 3);          Okoljsko stanje morskih voda po kazalnikih dobrega stanja morskih voda (vir: ARSO) (NUTS 3);          Delež vodovarstvenih območij po posameznih vodnih telesih podzemne vode in delež kmetijske in urbane rabe tal znotraj vodovarstvenih območij (vir: ARSO) (NUTS 3);          Delež spremenjenega količinskega obnavljanja podzemne vode po posameznih vodnih telesih podzemne vode (vir: ARSO) (NUTS 3);          Nastali komunalni odpadki (kg/na prebivalca) (Vir: SURS) (NUTS 3, LAU 2);          Delež zavarovanih območij po regijah (vir: ARSO) (NUTS 3);          Delež območij Natura 2000 po regijah (vir: ARSO) (NUTS 3);          Delež prioriteten območij Natura 2000 po regijah (vir: ZRSVN) (NUTS 3).</p>
<p><i>Področje: KULTURA</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 4</i>  <i>Cilj SPRS2050: 4</i>  <i>Cilj EU21–27: 5</i></p>	
<p>10. Število obiskov splošnih knjižnic na</p>	<p>Delež prebivalstva, včlanjenega v splošne</p>

prebivalca (vir: NUK), (NUTS 3, LAU 2).	knjižnice (vir: NUK), (NUTS 3, LAU 2); Število izposojenih enot knjižničnega gradiva (vir: NUK), (NUTS 3, LAU 2).
<p><i>Področje: UPRAVLJANJE</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 12</i> <i>Cilj SPRS2050: 1,3,5</i> <i>Cilj EU21–27: 5</i></p>	
11. Udeležba na državnozborskih volitvah v % od volilnih upravičencev (vir: DVK), (NUTS 3, LAU 2).	/
<p><i>Področje: VARNOST</i></p> <p><i>Cilj SRS2030: 11</i> <i>Cilj SPRS2050: 1,2,3,5</i> <i>Cilj EU21–27: 2,5</i></p>	
12. Delež gospodinjstev, ki so poročala o težavah s kriminalom, vandalizmom ali nasiljem v svojem bivalnem okolju (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3).	Kazniva dejanja na 100.000 prebivalcev (vir: MNZ), (NUTS 3, LAU 2); Prekrški z znaki nasilja v družini na 100.000 prebivalcev (vir: MNZ), (NUTS 3, LAU 2); Število umrlih, pogrešanih, bolnih in poškodovanih oseb zaradi naravnih in drugih nesreč (vir: NIJZ) (NUTS 3, LAU 2); Delež prebivalcev, ki živijo na poplavno ogroženih območjih (vir: DRSV) (NUTS 3, LAU 2); Število umrlih v cestno prometnih nesrečah (Vir: AVP), (NUTS 3, LAU 2).

Vir: MGRT.

#### 4.1.1. DELO KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Stopnja delovne aktivnosti (vir: SURS) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje dela kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 7. cilja SRS2030, 2. in 3. cilja SPRS2050 ter 1 in 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Stopnja delovne aktivnosti skupaj, po starosti, izobrazbi (vir: SURS), Stopnja registrirane brezposelnosti skupaj, po starosti, izobrazbi (vir: ZRSZ, DAK), in Stopnja registrirane brezposelnosti mladih (15-29 let; vir: ZRSZ, DAK).

Izhodiščna vrednost stopnje delovne aktivnosti za Slovenijo za leto 2016 je 70,1 %, kot ciljna vrednost za leto 2030 pa je v SRS2030 postavljeno njeno zvišanje prek 75%. Podatki so razpoložljivi tudi za regije. Stopnja delovne aktivnosti je v letu 2017 najnižja v Zasavski in Pomurski regiji.

**Preglednica 6: Stopnja delovne aktivnosti (v preb. 20-64 let), v %**

Regije (NUTS 3)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Osrednjeslovenska	73,2	73,6	74,4	75,9	75,0	72,7	71,0	70,8	70,2	70,1	71,4	72,6	75,2	77,3
Obalno-kraška	70,8	70,7	71,4	72,4	71,6	68,2	66,2	67,7	67,0	61,8	67,2	68,9	71,7	73,4
Gorenjska	72,9	73,2	73,8	73,5	69,8	72,2	70,1	69,1	70,3	71,9	72,3	71,7	74,2	78,7
Goriška	74,8	76,5	76,6	74,5	72,8	70,8	70,4	68,7	68,9	71,3	71,3	72,5	73,3	77,0
Savinjska	70,1	68,8	69,4	71,4	71,3	70,7	67,3	68,1	67,0	66,8	68,0	67,8	73,4	75,2

Jugovzhodna Slovenija	75,0	74,0	75,5	74,0	72,5	73,0	70,1	67,4	64,2	68,5	66,8	68,5	71,8	74,5
Pomurska	69,3	70,5	71,9	71,3	69,0	65,9	60,7	63,5	64,6	63,9	65,6	67,6	69,9	70,6
Primorsko-notranjska	75,7	78,3	75,5	76,3	76,2	72,9	72,6	71,4	71,7	66,6	66,4	71,6	73,2	71,1
Podravska	66,5	67,2	70,4	70,1	69,2	67,9	66,7	65,8	64,4	65,8	67,6	68,3	71,8	73,5
Koroška	68,1	67,5	68,6	74,6	73,1	68,1	67,2	70,0	65,1	65,4	67,5	70,2	75,1	74,8
Posavska	67,6	72,5	68,8	68,6	70,3	64,2	63,7	68,8	64,6	66,9	72,0	70,1	77,4	77,4
Zasavska	67,3	67,8	67,3	69,8	66,8	66,8	66,4	62,4	54,2	60,7	62,9	64,9	70,8	73,7
<b>SLOVENIJA</b>	<b>71,1</b>	<b>71,5</b>	<b>72,4</b>	<b>73,0</b>	<b>71,9</b>	<b>70,3</b>	<b>68,4</b>	<b>68,3</b>	<b>67,2</b>	<b>67,7</b>	<b>69,1</b>	<b>70,1</b>	<b>73,4</b>	<b>75,4</b>

Vir: SURS, raziskovanje Aktivno in neaktivno prebivalstvo.

#### 4.1.2. IZOBRAZBA KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Delež prebivalstva (25-64 let) s terciarno izobrazbo (vir: SURS, ANP) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje izobrazbe kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 2. cilja SRS2030, 5. cilja SPRS2050 ter 1. in 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Delež prebivalcev v vseživljenjskem izobraževanju (vir: SURS, ANP), Delež prebivalstva (25-64 let) s terciarno izobrazbo iz registrskega popisa (Vir: SURS) ter Število dijakov in študentov na 1000 prebivalcev (Vir: SURS).

**Preglednica 7: Delež prebivalstva s terciarno izobrazbo (v prebivalstvu 25-64 let), v %**

Regije (NUTS 3)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Osrednjeslovenska	28,2	30,7	30,4	30,9	31,1	32,0	33,3	35,1	37,3	37,1	39,1	39,4
Obalno-kraška	21,4	23,1	26,3	25,4	24,5	24,0	27,3	27,3	29,3	27,7	27,6	28,5
Gorenjska	19,8	20,0	23,1	23,3	25,0	23,5	24,2	27,2	27,4	29,2	30,7	32,6
Goriška	20,6	22,7	20,1	22,8	25,1	26,0	23,8	24,6	25,5	26,9	31,3	28,2
Savinjska	16,1	15,4	16,8	17,8	19,5	22,7	21,9	23,5	25,0	25,5	27,1	28,8
Jugovzhodna Slovenija	17,5	18,7	17,8	20,1	21,4	21,0	20,9	21,0	21,8	27,6	26,0	29,1
Pomurska	11,4	14,2	16,6	12,7	11,3	10,4	13,8	19,1	20,4	20,6	23,5	22,7
Primorsko-notranjska	25,2	26,5	23,5	21,5	17,6	22,9	28,1	28,0	31,0	23,1	28,9	29,4
Podravska	18,3	18,4	19,6	19,8	21,5	21,3	23,3	22,8	24,0	26,3	27,3	28,2
Koroška	16,5	17,7	17,0	19,0	15,4	15,3	17,6	21,1	22,0	20,4	19,6	21,0
Posavska	9,6 <sup>M</sup>	14,8	17,3	17,1	18,9	14,7	20,2	21,0	19,9	20,7	25,0	24,7
Zasavska	13,8 <sup>M</sup>	12,6 <sup>M</sup>	18,9	19,7	21,0	19,1	21,9	19,8	22,9	22,6	26,3	20,4
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>												
Zahodna Slovenija	24,6	26,5	27,1	27,6	28,3	28,5	29,5	31,2	32,9	33,1	35,0	35,3
Vzhodna Slovenija	16,4	17,1	18,2	18,4	19,1	19,5	21,2	22,2	23,5	24,6	26,0	26,8
<b>SLOVENIJA</b>	<b>20,2</b>	<b>21,4</b>	<b>22,2</b>	<b>22,6</b>	<b>23,3</b>	<b>23,7</b>	<b>25,1</b>	<b>26,4</b>	<b>27,9</b>	<b>28,6</b>	<b>30,2</b>	<b>30,7</b>

Vir: SURS, raziskovanje Aktivno in neaktivno prebivalstvo.

Ciljna vrednost tega kazalnika po SRS2030 za leto 2030 je 35 %. V izhodiščnem letu 2016 je ta cilj dosegala le Osrednjeslovenska regija, stanje pa je najslabše v Zasavski, Koroški in Pomurski regiji.

#### 4.1.3. DOHODEK KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Razpoložljivi dohodek na prebivalca (vir: SURS, regionalni računi) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje dohodka kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni



uporabljal tudi za spremljanje 3. cilja SRS2030, 1. in 3. cilja SPRS2050 ter 1. in 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalnik na tem področju kakovosti življenja in za spremljanje dohodka na teritorialni ravni LAU-2 je določena Osnova za dohodnino na prebivalca (Vir: FURS).

Kazalnik Neto razpoložljivi dohodek na prebivalca daje informacijo o tem, kolikšen obseg sredstev imajo prebivalci določene regije na voljo za končno porabo ali varčevanje. Najnižjo vrednost za izhodiščno leto 2017 izkazujejo Pomurska, Zasavska, Podravska in Savinjska regija.

**Preglednica 8: Neto razpoložljivi dohodek na prebivalca, v €, revizija 2018**

Regije (NUTS 3)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	6.553	7.248	7.861	8.312	8.825	9.285	9.575	10.463	11.541	11.214	11.178	11.188	10.774	10.567	10.588	10.659	11.101	11.640
Obalno-kraška	6.031	6.698	7.182	7.788	8.273	8.737	9.104	9.960	10.878	10.760	10.578	10.795	10.313	10.349	10.386	10.472	10.874	11.180
Gorenjska	5.878	6.711	7.258	7.611	8.174	8.486	8.715	9.585	10.449	10.403	10.512	10.712	10.280	10.270	10.432	10.520	10.922	11.493
Goriška	6.040	6.720	7.323	7.873	8.489	8.929	9.227	10.035	11.081	10.718	10.835	11.065	10.663	10.576	10.612	10.598	10.987	11.420
Savinjska	5.358	6.035	6.626	7.090	7.546	7.996	8.469	9.226	9.912	9.743	9.924	10.103	9.739	9.795	9.946	10.029	10.395	10.892
Jugovzhodna Slovenija	5.423	6.107	6.878	7.240	7.788	8.254	8.720	9.552	10.130	10.020	10.176	10.283	10.034	10.018	10.320	10.476	10.837	11.430
Pomurska	4.342	4.789	5.461	5.621	5.933	6.961	7.602	8.190	8.519	8.778	8.666	8.926	9.110	9.215	9.551	9.694	10.178	10.584
Primorsko-notranjska	5.373	6.054	6.743	7.239	7.904	8.324	8.676	9.597	10.480	10.279	10.288	10.549	10.297	10.121	10.364	10.444	10.683	11.253
Podravska	4.888	5.502	6.102	6.478	6.982	7.560	8.166	8.975	9.686	9.552	9.567	9.691	9.536	9.594	9.782	9.992	10.403	10.771
Koroška	5.525	6.178	6.858	7.139	7.496	8.071	8.764	9.642	10.075	10.064	10.169	10.598	10.441	10.472	10.766	11.266	11.832	12.352
Posavska	4.972	5.487	6.187	6.434	6.924	7.619	8.334	9.200	9.721	9.608	9.619	9.922	9.600	9.430	9.700	9.965	10.396	10.862
Zasavska	5.374	5.947	6.596	6.748	7.213	7.855	8.369	9.274	9.893	9.914	9.955	10.115	9.617	9.602	9.698	9.842	10.175	10.743
Kohezijski regiji (NUTS 2)																		
Zahodna Slovenija	6.276	6.996	7.578	8.039	8.574	8.999	9.286	10.157	11.169	10.924	10.923	11.025	10.601	10.480	10.535	10.601	11.023	11.529
Vzhodna Slovenija	5.099	5.715	6.362	6.710	7.182	7.772	8.331	9.126	9.744	9.664	9.729	9.920	9.706	9.727	9.948	10.127	10.528	10.997
SLOVENIJA	5.629	6.292	6.911	7.311	7.812	8.329	8.765	9.596	10.398	10.246	10.283	10.434	10.123	10.079	10.223	10.350	10.761	11.248

Vir: SURS.

#### 4.1.4. SOCIALNA IZKLJUČENOST KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Stopnja tveganja socialne izključenosti (vir: SURS, EU-Silc), je izbran vodilni kazalnik za spremljanje socialne izključenosti kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 3. cilja SRS2030, 1. in 3. cilja SPRS2050 ter 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Stopnja tveganja socialne izključenosti po spolu (vir: SURS, EU-Silc), Stopnja tveganja revščine (vir: SURS, EU-Silc), Stopnja tveganja resne materialne prikrajšanosti (vir: SURS, EU-Silc), Stopnja tveganja zelo nizke delovne intenzivnosti (vir: SURS, EU-Silc) in Stopnja dolgotrajne registrirane brezposelnosti (vir: ZRSZ, DAK).

V SRS 2030 je izhodiščna vrednost (leto 2016) stopnje tveganja socialne izključenosti je 18,4 %, kot ciljna vrednost pa je za leto 2030 predvideno njeno zmanjšanje pod 16 %. V letu 2017 cilj že dosega 5 regij, stanje pa je najslabše v Posavski, Podravske in Zasavske regiji.

**Preglednica 9: Stopnja tveganja socialne izključenosti, v %**

Regije (NUTS 3)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	14,4	12,9	14,0	15,2	15,5	17,2	16,6	15,9	16,1	14,0
Obalno-kraška	14,8	20,1	18,0	21,0	19,2	20,5	22,7	19,4	13,9	15,7
Gorenjska	13,3	11,9	14,9	17,5	16,9	18,2	18,9	17,6	17,9	15,2
Goriška	13,4	14,5	14,4	13,0	17,5	19,6	19,3	20,1	18,6	12,7

Savinjska	21,4	18,3	19,8	20,9	22,0	21,4	20,2	22,4	20,8	20,1
Jugovzhodna Slovenija	18,6	18,7	18,3	18,9	20,8	21,4	21,4	19,2	17,1	16,1
Pomurska	27,1	25,5	27,5	24,0	24,0	22,2	24,5	18,5	17,8	18,7
Primorsko-notranjska	10,9	16,3	15,5	17,6	15,8	15,0	16,9	13,6	12,9	10,8
Podravska	26,0	21,0	23,5	24,7	24,1	24,7	24,1	21,2	21,3	21,2
Koroška	21,4	19,2	24,0	23,8	21,8	22,5	23,3	22,3	19,6	18,7
Posavska	21,5	19,9	20,2	21,1	23,2	26,1	24,4	21,6	22,6	21,2
Zasavska	17,9	23,1	18,7	24,5	24,2	22,6	24,6	23,5	22,4	20,5
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>										
Zahodna Slovenija	14,1	13,6	14,7	16,1	16,5	18,1	18,1	17,2	16,7	14,3
Vzhodna Slovenija	22,3	20,3	21,6	22,3	22,5	22,5	22,5	20,8	19,9	19,3
<b>SLOVENIJA</b>	<b>18,5</b>	<b>17,1</b>	<b>18,3</b>	<b>19,3</b>	<b>19,6</b>	<b>20,4</b>	<b>20,4</b>	<b>19,2</b>	<b>18,4</b>	<b>17,1</b>

Vir: SURS, raziskovanje EU-SILC.

Opomba: Odstotek oseb, ki živijo pod pragom tveganja revščine ali so resno materialno prikrajšane ali živijo v gospodinjstvih z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Osebe se šteje samo enkrat, tudi če so zajete v dveh ali treh podkazalnikih. Kazalnike dohodka, revščine in socialne izključenosti so objavljeni za leto, v katerem se izvede raziskovanje Življenjski pogoji (SILC), podatki o dohodku za izračun teh kazalnikov pa so iz leta pred tem, tj. iz leta pred izvedbo raziskovanja SILC.

#### 4.1.5. ZDRAVJE KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Leta pričakovanega zdravega življenja ob rojstvu (vir: NIJZ) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje zdravja kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 1. cilja SRS2030, 1. in 3. cilja SPRS2050 ter 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilna kazalnika na tem področju kakovosti življenja sta določena Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu (Vir: SURS, NIJZ), Simptomi depresije (vir: anketa EHIS, NIJZ) in Indeks telesne mase, debelost (vir: anketa EHIS, NIJZ).

Izhodiščna vrednost tega vodilnega kazalnika v SRS 2030 (leto 2015) je za celotno Slovenijo za moške 58,8 let oz. 75 % pričakovanih let življenja, za ženske pa 57,7 let oz. 69 % pričakovanih let življenja. Cilj do leta 2030 je v SRS 2030 pri moških in pri ženskah postavljen pri 64,5 letih, kar pri moških pomeni 80 %, pri ženskah pa 75 % predvidenih pričakovanih let življenja.

Ministrstvo za zdravje bo za namen priprave in spremljanja izvajanja regionalnih razvojnih programov 2021–2027 v letu 2020 zagotovilo pripravo metodologije in izračune za izhodiščno leto o letih pričakovanega zdravega življenja ob rojstvu na ravni statističnih teritorialnih enot NUTS 3. Spremljanje teh podatkov s strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje bo zagotovljeno z letno periodiko tudi v naslednjem programskem obdobju.

Ker dopolnilni kazalnik še ni na voljo, v nadaljevanju prikazujemo vrednosti na NUTS 3 za dopolnilni kazalnik Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu.

Zmanjšanje neenakosti v zdravju je med ključnimi izzivi SRS 2030 pri ustvarjanju razmer za kakovostno življenje, pri čemer je treba izboljšati zdravstveno stanje prebivalstva v vseh regijah, zlasti med starejšimi, socialno šibkejšimi in manj izobraženimi. Še dodatni ukrepi pa so nujni v regijah, kjer so zaostanki največji (Pomurska, Jugovzhodna Slovenija, Savinjska in Podravska).

#### Preglednica 10: Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu, leta

Statistične regije (NUTS 3)	Skupaj							Moški							Ženske						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	81,0	80,9	81,1	81,8	81,5	82,1	81,7	78,2	78,5	78,6	79,5	78,9	79,7	79,3	83,8	83,3	83,6	84,1	84,0	84,6	84,0
Obalno-kraška	80,2	80,7	80,6	81,6	81,4	80,8	82,0	76,6	78,3	77,6	78,8	77,7	77,9	79,2	83,7	83,0	83,6	84,5	85,1	83,8	84,9
Gorenjska	80,5	80,7	80,6	81,1	81,5	81,8	81,1	77,5	77,7	77,9	78,3	79,0	79,1	78,6	83,6	83,7	83,3	83,8	84,1	84,5	83,6
Goriška	80,6	79,8	80,2	80,1	80,9	80,5	80,9	77,9	76,3	77,1	77,7	78,2	77,8	77,6	83,3	83,3	83,3	82,5	83,6	83,2	84,1
Savinjska	79,0	78,6	79,4	79,8	79,4	80,1	79,7	76,1	75,9	76,8	77,5	76,3	77,2	76,7	81,9	81,3	82,1	82,2	82,5	83,0	82,7
Jugovzhodna Slovenija	78,8	79,1	79,2	79,8	79,7	80,2	79,6	75,8	75,4	76,0	76,2	76,5	77,5	76,7	81,9	82,9	82,5	83,3	82,9	83,0	82,5
Pomurska	77,4	78,7	78,5	78,8	79,4	79,1	79,6	74,1	75,7	74,8	75,0	76,4	75,7	76,7	80,7	81,7	82,1	82,5	82,5	82,5	82,4
Primorsko-notranjska	80,8	79,1	80,2	80,6	80,3	80,3	81,7	78,0	75,9	76,3	78,6	77,2	77,1	79,5	83,5	82,3	84,2	82,6	83,4	83,6	84,0
Podravska	78,4	79,1	79,0	80,0	79,1	79,7	79,7	74,9	76,3	75,7	76,9	76,4	76,8	77,0	81,8	82,0	82,3	83,1	81,8	82,6	82,3
Koroška	78,2	79,6	79,2	80,6	79,5	79,2	81,1	74,7	76,9	76,3	77,8	76,2	75,6	78,8	81,6	82,3	82,0	83,3	82,7	82,8	83,3
Posavska	78,1	77,8	78,4	79,6	79,4	79,2	80,2	76,0	74,5	74,8	76,7	77,1	75,4	77,4	80,1	81,1	81,9	82,6	81,7	83,1	83,0
Zasavska	77,8	78,9	78,0	79,8	79,1	79,7	80,0	74,9	76,4	75,3	77,0	75,8	76,9	77,2	80,8	81,5	80,7	82,6	82,4	82,4	82,8
SLOVENIJA	79,8	79,9	80,1	80,8	80,6	80,9	80,9	76,6	77,0	77,0	78,0	77,6	78,0	78,1	82,9	82,9	83,2	83,7	83,5	83,9	83,7

Vir: SURS, preračuni UMAR.

#### 4.1.6. DOSTOPNOST KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Delež prebivalcev, ki imajo v oddaljenosti največ 1 km postajališče javnega potniškega prometa z zadovoljivo in primerno frekvenco (vir: MZI) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje dostopnosti kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 3. in 9. cilja SRS2030, 1., 3. in 4. cilja SPRS2050 ter 3. in 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Število osebnih vozil na 1000 prebivalcev (vir: SURS), Delež občin v regiji vključenih v celostno prometno načrtovanje (Vir: MZI) in Delež prebivalcev v 15 in 25 km radiju dostopnosti do središč III. ravni v strukturi policentričnega urbanega sistema (Vir: MOP).

**Preglednica 11: Osebna vozila na 1000 prebivalcev**

Regije (NUTS 3)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	529	528	524	521	516	510	508	517	522	530
Obalno-kraška	570	569	569	568	563	558	559	561	567	576
Gorenjska	512	517	518	518	517	516	518	521	529	539
Goriška	577	581	580	580	577	577	579	580	589	600
Savinjska	502	506	510	513	513	512	515	515	523	534
Jugovzhodna Slovenija	502	506	510	515	517	517	523	527	537	551
Pomurska	478	484	490	496	501	504	509	513	524	538
Primorsko-notranjska	537	542	545	550	555	553	555	558	569	581
Podravska	489	494	494	496	497	496	500	508	517	526
Koroška	488	490	494	500	503	507	511	513	523	532
Posavska	510	518	521	525	525	529	533	536	548	560
Zasavska	463	468	469	468	470	469	472	482	491	501
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>										
Zahodna Slovenija	536	537	535	533	529	525	525	530	537	546
Vzhodna Slovenija	495	500	503	506	508	508	512	516	525	536
<b>SLOVENIJA</b>	<b>514</b>	<b>517</b>	<b>518</b>	<b>519</b>	<b>518</b>	<b>516</b>	<b>518</b>	<b>523</b>	<b>531</b>	<b>541</b>

Vir: SURS.

Zadovoljiva frekvenca je taka, ki omogoča dostop z javnim potniškim prometom na delo, v šolo in do drugih osnovnih storitev in zagotavlja 8 parov voženj na značilen delovni dan (to pomeni po 3 pare voženj v konicah ter dodatno dopoldanska in večerna vožnja). Primerna frekvenca je taka, ki omogoča dostop z javnim potniškim prometom na delo, v šolo in do drugih osnovnih storitev in zagotavlja 23 parov voženj (kar pomeni okvirno 1-urni interval in v konicah polurni interval).

Po podatkih GIAM ZRC SAZU je bil na ravni Slovenije delež prebivalcev z zadovoljivo frekvenco leta 2006 77 %. Razmere se v 10 letih niso bistvene spremenile. Ciljno stanje: vsaj 95 % prebivalcev ima zadovoljivo dostopnost in vsaj 75 % prebivalcev ima primerno dostopnost do javnega potniškega prometa.

Kazalnik se bo spremljal v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE (GIAM ZRC SAZU), ki bo potekal od 2019 - 2026, torej 8 let. Podatki po regijah za izhodiščno leto bodo predvidoma dosegljivi do konca leta 2019.

Ker vodilni kazalnik ni na voljo, v nadaljevanju prikazujemo izhodiščne podatke za nadomestni kazalnik Osebna vozila na 1000 prebivalcev (vir: SURS),

#### 4.1.7. PROSTOR KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Površina funkcionalno degradiranih območij (vir: MGRT) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje prostora kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 9. cilja SRS2030, 1. in 4. cilja SPRS2050 ter 2. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Dejanska raba tal v ha in % (vir: MKGP) (NUTS 3, LAU 2), Površina/delež varovanih gozdov in gozdnih rezervatov (vir: MKGP), (NUTS 3, LAU 2) in Delež varovanih območij po regijah (vir: ZRSVN), (NUTS 3, LAU 2).

**Preglednica 12: Funkcionalno degradirana območja (FDO), 2017**

Regije (NUTS 3)	Število FDO	Površina FDO (ha)	Povprečna velikost FDO (ha)
Osrednjeslovenska	306	929,5	3
Obalno-kraška	53	205	3,9
Gorenjska	73	227,2	3,1
Goriška	56	153,6	2,7
Savinjska	86	151,2	1,8
Jugovzhodna Slovenija	71	366	5,2
Pomurska	66	95,5	1,4
Primorsko-notranjska	41	130,6	3,2
Podravska	75	183,4	2,4
Koroška	44	57,8	1,3
Posavska	39	350,4	9
Zasavska	48	141,1	2,9
Zahodna Slovenija	488	1515,3	3,1
Vzhodna Slovenija	470	1476,2	3,1
SLOVENIJA	958	2991,5	3,1

Vir: Lampič, B. in Bobovnik N., 2017; Lampič, B., Kušar, S. in Zavodnik Lamovšek, A. 2017.

Opomba: Vključena so območja, ki so večja od 0,5 ha (na območju mestnih naselij 0,2 ha). V kazalnik niso vključeni naslednji podtipi FDO: FDO starega mestnega in vaškega jedra, FDO okoljske infrastrukture, FDO zelene infrastrukture, 7 FDO za bivanje, stara dotrajana območja, ki niso zadostila kriteriju opuščeniosti. Izločena območja ni smiselno vključiti v kazalnik, ki prikazuje funkcionalno razvrednoten prostor, ki ga je potrebno kar najhitreje oživiti in vanj vnesti nove dejavnosti – funkcije. Tako se podatki kazalnika deloma razlikujejo od osnovnega popisa FDO – za kazalec smo kritično uporabili razpoložljive podatke evidence.

Površina funkcionalno degradiranih območij je kazalnik, ki je bil uporabljen v Poročilu o razvoju UMAR za leto 2018. Dostopen je tudi na regionalni ravni. MGRT bo za namen priprave in spremljanja izvajanja RRP 2021–2027 v letu 2019 ažuriral metodologijo in baze podatkov o funkcionalno degradiranih območjih na ravni NUTS 3 in LAU 2. Spremljanje podatkov o številu, površini ter tipu

funkcionalno degradiranih območij bo zagotavljal z letno periodiko tudi v naslednjem programskem obdobju.

Pritisk urbanizacije in s tem pozidava najkakovostnejših kmetijskih zemljišč je z nastankom številnih novih občin v Sloveniji močno narasla. Nasprotja med težnjami po spremembi kmetijske rabe v urbane namene in varstvom kmetijskih zemljišč so najbolj izrazite na ravninskih predelih ob naseljih, kjer so tudi najboljša kmetijska zemljišča. Za merjenje 9. cilja je v SRS 2030 uporabljen kazalnik Eurostata Kmetijska zemljišča v uporabi, delež v skupni površini. Izhodiščna vrednost za leto 2016 je 23,7 %, kot ciljna vrednost za leto 2030 pa je postavljeno njeno zvišanje prek 24%. Podatki o dejanski rabi tal (v ha in %) so dosegljivi po regijah NUTS 3 (Vir: MKGP. Grafični podatki RABA za celo Slovenijo. Pridobljeno 19. 12. 2017 na: <http://rkg.gov.si/GERK/>. Izračuni Blaž Repe in Barbara Lampič, FF). Ta kazalnik je uporabljen tudi v Poročilu o razvoju 2018.

Zazan je trend večjih krčitev gozdov v kmetijski in primestni krajini, kjer je že sedANJI delež gozdov najnižji in je ključen za vzdrževanje naravnih procesov v sami krajini. Dosežena gozdnatost na ravni celotne države ne more biti izključno merilo in opravičilo za poseganje v območje gozdov, zato bo tudi v prihodnje treba posege v gozd in gozdni prostor presojati na krajinski ravni.

#### 4.1.8. STANOVANJE KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Stopnja stanovanjske prikrajšanosti po kakovosti stanovanja (vir: SURS, EU-Silc.) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje stanovanj kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 3. cilja SRS2030, 1. in 3. cilja SPRS2050 ter 4. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Povprečna površina naseljenega stanovanja na prebivalca (vir: SURS, popis), (NUTS 3, LAU 2), Stopnja prenaseljenosti, (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3), Stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški (vir: SURS, EU-Silc), (NUTS 3), Povprečna površina naseljenega stanovanja na prebivalca (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2) in Število javnih najemnih stanovanj (vir: Anketa Stanovanjskega sklada RS), (NUTS 3, LAU 2). Stopnja stanovanjske prikrajšanosti se uporablja tudi v Poročilu o razvoju UMAR. Gre za kazalnik, ki prikazuje delež gospodinjstev, ki imajo težave s streho, ki pušča, z vlažnimi stenami/temelji/tlemi, s trhlimi okenskimi okvirji ali trhlimi tlemi. S tem ima težavo od 34 % (Zasavska) do 14 % (Koroška) gospodinjstev.

**Preglednica 13: Stopnja stanovanjske prikrajšanosti, v %**

Regije (NUTS 3)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	30	28	31	32	29	26	28	24	20	19
Obalno-kraška	27	28	34	42	32	32	43	27	23	26
Gorenjska	25	26	29	34	29	25	28	25	22	18
Goriška	35	35	37	41	39	31	37	33	30	32
Savinjska	36	33	35	36	33	29	26	26	23	23
Jugovzhodna Slovenija	32	38	37	41	38	28	34	30	21	22
Pomurska	34	29	44	40	34	31	37	35	35	32
Primorsko-notranjska	24	39	30	45	38	37	40	24	21	23
Podravska	30	31	34	33	30	27	30	30	26	25
Koroška	31	32	32	30	30	24	22	16	17	14
Posavska	29	30	26	27	27	23	23	28	28	29
Zasavska	39	47	34	41	37	27	33	27	32	34
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>										
Zahodna Slovenija	29	29	32	34	31	27	31	26	22	21
Vzhodna Slovenija	32	33	35	36	33	28	30	28	25	24
<b>SLOVENIJA</b>	31	31	33	35	32	28	30	27	24	23

Vir: SURS, raziskovanje EU-SILC.

Opomba: Delež gospodinjstev, ki imajo težave s streho, ki pušča, z vlažnimi stenami/temelji/tlemi, s trhlimi okenskimi okvirji ali trhlimi tlemi.

#### 4.1.9. OKOLJE KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Ekološki odtis (vir: MOP) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje okolja kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 9. cilja SRS2030, 1. in 4. cilja SPRS2050 ter 1., 2. in 4. cilja EU21-27.

Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje ali/in na komunalne čistilne naprave (vir: MOP), Število dni s preseženo dnevno mejno koncentracijo PM10 50 µg/m<sup>3</sup> (vir: MOP), Število dni s preseženo ciljno vrednostjo za prizemni ozon, ko je najvišja povprečna 8-urna drseča vrednost, izračunana kot povprečje zadnjih treh let, več kot 120 µg/m<sup>3</sup>, Število ur s preseženo opozorilno vrednostjo 180 µg/m<sup>3</sup> za prizemni ozon (vir: ARSO), Delež površinskih in podzemnih vodnih teles, ki dosega dobro stanje voda (vir: ARSO), Okoljsko stanje morskih voda po kazalnikih dobrega stanja morskih voda (vir: ARSO), Delež vodovarstvenih območij po posameznih vodnih telesih podzemne vode in delež kmetijske in urbane rabe tal znotraj vodovarstvenih območij (vir: ARSO), Delež spremenjenega količinskega obnavljanja podzemne vode po posameznih vodnih telesih podzemne vode (vir: ARSO), Nastali komunalni odpadki (kg/na prebivalca) (Vir: SURS), Delež zavarovanih območij po regijah (vir: ARSO), Delež območij Natura 2000 po regijah (vir: ARSO) in Delež prioriternih območij Natura 2000 po regijah (vir: ZRSVN).

Podatki po regijah za kazalnik ekološki odtis še niso na voljo. Ministrstvo za okolje in prostor izvaja metodološko študijo za razvoj kazalnika na ravni regij NUTS 3, s tem da bi bile okvirne ocene vrednosti dostopne jeseni 2019, natančne vrednosti po metodologiji »od zgoraj navzdol« do konca leta 2020, po metodologiji »od spodaj navzgor« pa do konca leta 2022. Ministrstvo za okolje in prostor bo tudi v bodoče zagotavljalo izračune vrednosti tega kazalnika na vsake tri leta.

Ekološki odtis je sintezni kazalnik okoljskega razvoja, ki je izražen v standardizirani enoti biološko produktivne površine, t. i. globalnih hektarjih (gha). To je rodovitna površina, potrebna za zadovoljitev človekovih potreb po hrani in ohranjanje njegovega življenjskega sloga ter odlaganje pri tem nastajajočih odpadkov. Kazalnik izračunava Global Footprint Network. V SRS2030 je izhodiščna vrednost kazalnika za leto 2013 4,7 gha/osebo (povprečje EU 4,9 gha/osebo), ciljna vrednost za leto 2030 pa 3,8 gha/osebo, torej zmanjšanje za 20 %. Tudi za leto 2014 je ekološki odtis znašal 4,7 gha/osebo, kar je primerljivo z EU in za 65 % višje od svetovnega povprečja (2,8 globalna ha). Ekološki odtis Slovenije je bil leta 2014 več kot še enkrat višji od biokapacitete naše države, ki znaša 2,3 gha/osebo. Da bi ponovno obnovili naravne vire, ki jih letno potrošimo, bi človeštvo kot celota potrebovali 1,7 Zemlje. Največji delež k ekološkemu odtisu prispeva sektor gospodinjstev (36%). Večina ekološkega odtisa je ogljični odtis (60%), ki je posledica rabe fosilnih goriv. K rabi fosilnih goriv največ prispevajo gospodinjstva (24%). V Sloveniji smo uspeli veliko bolj kot drugje po svetu ohraniti celovitost ekosistemov in se ubraniti njihove degradacije. Kljub temu veliko povpraševanje po biokapaciteti dosegamo z uvozom, predvsem fosilnih goriv, ki vplivajo na višanje izpustov toplogrednih plinov in s tem tudi na ekološki odtis.

SRS2030 si je za cilj zastavila prekiniti povezavo med gospodarsko rastjo ter rastjo rabe surovin in neobnovljivih virov energije ter povečevanjem izpustov toplogrednih plinov in s tem povezanim velikim obremenjevanjem okolja. Trajnostna rast bo dosežena predvsem s korenitimi spremembami potrošniških in proizvodnih vzorcev. Krožno gospodarstvo predstavlja trajnostni gospodarski model pri katerem se uporabnost proizvodov in materialov skuša ohranjati čim dlje časa, tudi po koncu življenjske dobe tega izdelka. Izboljšati je potrebno energetske in snovne učinkovitosti. Z večjo učinkovitostjo pri vhodnih virih (energija, surovine) se ublaži naraščanje cen surovin, uvezna odvisnost in stroške odlaganja odpadkov. Slovenija naj bi imela največje potenciale za prehod v krožno gospodarstvo v sektorjih: gradbeništvo, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, les ter papirna industrija, proizvodnja kemičnih izdelkov, proizvodnja drugih strojev in naprav, proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov, transport in skladiščenje.

Emisijska produktivnost gospodarstva (produktivnost, merjena z razmerjem med BDP in izpusti toplogrednih plinov), se povečuje, vendar zaostaja za povprečjem EU. Obseg izpustov toplogrednih plinov, ki se je v času gospodarske krize zmanjšal, se v zadnjih letih spet nekoliko povečuje. V daljšem obdobju se zmanjšujejo izpusti v vseh sektorjih, razen v prometu. V SRS2030 znaša izhodiščna

vrednost tega kazalnika za leto 2015 2,9 SKM/kg CO<sub>2</sub> ustreznik, ciljna vrednost za leto 2030 pa povprečje EU, ki je v letu 2015 znašalo 3,3 SKM/kg CO<sub>2</sub> ustreznik.

Energetika je izjemno pomembna dejavnost, ki je danes zaradi vpliva fosilnih virov na podnebne spremembe, drugih negativnih vplivov na okolje, družbo in zdravje ljudi ter hitrega tehnološkega, še posebej informacijsko-komunikacijskega napredka na razvojni prelomnici prehoda iz fosilnih na nefosilne vire. Cilj energetske politike je zagotoviti zanesljivo, varno in konkurenčno oskrbo z energijo na trajnosten način. Ključno pa je, da doseganje OVE in URE ciljev ne predstavlja stroška na dolgi rok, saj se z doseganjem teh ciljev dosega energetska neodvisnost, samozadostnost in zmanjšuje uvoz energije.

Kakovost zraka je eden izmed najpomembnejših vidikov stanja okolja. Slaba kakovost zraka pomembno vpliva na naše zdravje, blaginjo in okolje. Zrak je v Sloveniji prekomerno onesnažen predvsem z delci PM<sub>10</sub> in prizemnim ozonom, narašča tudi onesnaženost zraka z benzo(a)pirenom (BaP). Slovenija se glede delcev uvršča med države Evropske unije z bolj onesnaženim zrakom in je v vrhu po izpustih delcev na prebivalca in tudi na enoto površine. K onesnaženju z delci PM<sub>10</sub> v času kurilne sezone največ prispevajo individualna kurišča na les, predvsem močno razširjena uporaba lesa v zastarelih kurilnih napravah gospodinjstev. Viri delcev so tudi promet, zlasti izpusti onesnaževal iz dizelskih vozil, industrija in ponovni dvig ter lebdenje delcev v ozračju. Podatki so na voljo za merilna mesta v okviru Državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka in Dopolnilne merilne mreže. V okviru Državne merilne mreže za spremljanje kakovosti se ravni delcev PM<sub>10</sub> trenutno spremljajo na 18 merilnih mest, v okviru dopolnilne mreže pa še na dodatnih 12 lokacijah.

Podatki meritev ravni prizemnega ozona kažejo, da Slovenija sodi med bolj onesnažene države v Evropi. Dopustno število prekoračitev ciljne maksimalne 8-urne koncentracije za zaščito zdravja je bilo v zadnjih letih preseženo skoraj na vseh merilnih mestih. Izjema so le merilna mesta pod neposrednim vplivom izpustov prometa, kjer so ravni na omejenem območju nižje, saj ozon reagira z dušikovim oksidom. K onesnaženju zraka s prizemnim ozonom največ prispeva promet, ki je največji vir predhodnikov prizemnega ozona (predvsem dušikovih oksidov (NO<sub>x</sub>) in hlapnih ogljikovodikov (VOC), ter ogljikovega monoksida (CO). Do prekomerne onesnaženosti zraka s prizemnim ozonom prihaja praviloma poleti, kar je povezano z načinom nastanka ozona, ki zahteva dovolj sončne svetlobe. Onesnaženost zraka s prizemnim ozonom je izrazito regionalna z velikim vplivom čezmejnega prenosa onesnaževal. Onesnaženost s prizemnim ozonom je najvišja na Primorskem, ki je bolj pod vplivom čezmejnega prenosa ozona in njegovih predhodnikov in ima ugodnejše klimatske pogoje za nastanek ozona z višjimi temperaturami in več sončnega obsevanja.

Stanje voda (Vir: ARSO) je kazalnik, ki vključuje kemijsko in ekološko stanje površinskih vodnih teles, kemijsko in količinsko stanje podzemnih vodnih teles in okoljsko stanje morskih voda. Kazalnik prikazuje:

- delež površinskih vodnih teles, ki dosega dobro kemijsko in ekološko stanje glede na kazalnik VD12 Kazalcev okolja v Sloveniji,
- delež podzemnih vodnih teles, ki dosega dobro kemijsko in količinsko stanje glede na kazalnika VD11 in VD15 Kazalcev okolja v Sloveniji,
- prikaz okoljskega stanja morskih voda po kazalnikih dobrega stanja morskih voda se prikazuje za Obalno-kraško regijo.

Kazalnik »Vodovarstvena območja« spremlja spremembe (v %) površin območja z vodovarstvenim režimom varovanja vodnih virov po posameznih vodnih telesih podzemne vode ter spremembe strukture rabe prostora znotraj vodovarstvenih območij (v %) po posameznih vodnih telesih podzemne vode s poudarkom na kmetijski in urbani rabi tal. Kazalnik »Vodovarstvena območja« se podatkovno navezuje na kazalnika VD 16 in KM 23 v sistemu Kazalci okolja Slovenije.

Kazalnik »Količinsko obnavljanje podzemne vode« spremlja spremembe (v %) količinskega obnavljanja podzemne vode (Q<sub>gw</sub>) po posameznih vodnih telesih podzemne vode (VTPodV), glede na izhodiščni prostorski podatkovni sloj CORINE Land Cover (CLC) 2000 in klimatsko povprečje obdobja 1981-2010 ARSO. Poznavanje letnega količinskega obnavljanja podzemne vode je izhodišče za oceno količinskega stanja podzemne vode. Kazalnik »Količinsko obnavljanje podzemne vode« podatkovno temelji na rezultatih ARSO regionalnega vodno-bilančnega modela GROWA-SI in se navezuje na kazalnik VD 15 v sistemu Kazalci okolja Slovenije.

Dokler vodilni kazalnik Ekološki odtis ne bo na voljo, bo regionalna politika namesto njega uporabljala dopolnilni kazalnik Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje ali/in na komunalne čistilne naprave (vir: MOP)

**Preglednica 14: Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (JKO), %.**

Regija (NUTS 3)	Skupna obremenitev v aglomeracijah (PE)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gorenjska	243.673	58,9	63,9	63,9	65,3	76,3	78,1
Goriška	123.653	53,7	53,7	54,5	64,0	65,9	67,3
Jugovzhodna Slovenija	141.736	56,6	58,1	58,1	62,3	63,5	65,2
Koroška	69.460	59,0	60,9	74,7	77,2	79,2	79,2
Obalno-kraška	120.764	71,2	73,4	73,9	75,7	75,7	76,3
Osrednjeslovenska	587.304	71,6	71,6	76,2	76,2	81,6	81,6
Podravska	306.367	53,0	54,4	75,1	75,1	81,4	81,4
Pomurska	111.288	46,1	64,8	79,8	83,4	87,2	87,2
Posavska	58.189	59,9	61,5	62,2	63,7	65,2	65,7
Primorsko-notranjska	60.481	45,3	45,3	49,8	53,1	55,1	55,4
Savinjska	220.267	69,4	72,1	72,1	77,6	79,9	80,7
Zasavska	63.898	76,5	76,5	76,5	79,4	81,5	81,7
<b>SLOVENIJA</b>	<b>2.107.080</b>	<b>62,4</b>	<b>64,8</b>	<b>70,6</b>	<b>72,8</b>	<b>77,3</b>	<b>77,8</b>

Vir: Ministrstvo za okolje in prostor.

Delež priključenosti skupne obremenitve, ki izvira iz aglomeracij oziroma območij poselitve, kjer sta poseljenost ali izvajanje gospodarske ali druge dejavnosti zgoščena tako, da je mogoče zbiranje in odvajanje odpadne vode pa javnem kanalizacijskem omrežju, se je v Sloveniji v zadnjih šestih letih občutno povečal. Na izboljšano stanje vpliva predvsem izgradnja javnega kanalizacijskega omrežja po občinah, ki so bila v velikem obsegu sofinancirana tudi s kohezijskimi sredstvi. Med posameznimi statističnimi regijami so sicer kar precejšnje razlike v odstotku priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje. Največ skupne obremenitve, ki izhaja iz aglomeracij je na javno kanalizacijsko omrežje priključene v pomurski regiji, razmeroma nizek odstotek priključenosti pa ima primorsko-notranjska regija.

#### 4.1.10. KULTURA KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Število obiskov splošnih knjižnic na prebivalca (vir: NUK, SURS) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje kulture kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 14. cilja SRS2030, 4. cilja SPRS2050 ter 5. cilja EU21-27.



**Preglednica 15: Število obiskov splošnih knjižnic na prebivalca**

Regija (NUTS 3)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Osrednjeslovenska	5,8	5,8	6,2	6,4	6,8	6,7	6,9	6,8	6,8
Obalno-kraška	4,2	4,2	4,1	3,6	3,5	3,2	2,9	2,9	2,8
Gorenjska	4,6	4,9	5,2	5,4	5,4	5,4	5,2	5,2	5,2
Goriška	4,9	7,2	7,1	6,7	7,6	7,5	7,5	5,3	5,2
Savinjska	4,1	4,2	4,0	4,0	4,0	4,2	4,2	4,3	3,2
Jugovzhodna Slovenija	4,4	4,4	4,7	4,9	4,2	3,9	3,5	3,8	3,6
Pomurska	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	2,7	3,2	3,1
Primorsko-notranjska	7,4	7,8	8,5	8,3	7,9	7,7	7,7	7,7	8,1
Podravska	3,5	3,6	3,2	3,4	3,6	3,2	3,2	3,2	3,2
Koroška	5,9	5,9	6,2	6,1	6,1	6,1	5,8	5,9	5,6
Posavska	3,6	3,6	3,3	2,1	2,1	2,1	2,3	2,3	2,3
Zasavska	5,0	5,0	5,0	4,9	4,8	4,6	4,6	4,5	4,5
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>									
Zahodna Slovenija	5,2	5,6	5,9	5,9	6,2	6,1	6,1	5,8	5,8
Vzhodna Slovenija	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1	3,9	3,8	3,9	3,6
<b>SLOVENIJA</b>	<b>4,7</b>	<b>4,8</b>	<b>4,9</b>	<b>4,9</b>	<b>5,1</b>	<b>5,0</b>	<b>4,9</b>	<b>4,8</b>	<b>4,6</b>

Vir: NUK, SURS; preračuni UMAR.

**4.1.11. UPRAVLJANJE KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA**

Udeležba na državnoborskih volitvah v % od volilnih upravičencev (vir: DVK) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje upravljanja kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 12. cilja SRS2030, 4. cilja SPRS2050 ter 5. cilja EU21-27.

**Preglednica 16: Udeležba na državnoborskih volitvah**

Regija (NUTS 3)	2014	2018
Osrednjeslovenska	56,2	55,8
Obalno-kraška	48,0	44,9
Gorenjska	53,5	53,8
Goriška	54,3	52,7
Savinjska	50,9	51,9
Jugovzhodna Slovenija	50,4	49,8
Pomurska	46,4	47,9
Primorsko-notranjska	51,6	51,2
Podravska	48,2	49,5
Koroška	51,7	53,9
Posavska	48,2	46,9
Zasavska	53,7	52,4
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>		
Zahodna Slovenija	54,4	53,7
Vzhodna Slovenija	49,6	50,2
<b>SLOVENIJA</b>	<b>51,7</b>	<b>52,0</b>

Vir: DVK; preračuni UMAR.

Opomba: V letih 2014 in 2018 so bile državnoborske volitve izredne.

#### 4.1.12. VARNOST KOT PODROČJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA

Delež oseb, ki so poročale o težavah s kriminalom, vandalizmom ali nasiljem v svojem bivalnem okolju (vir: SURS, EU-Silc) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje zaupanja v pravni sistem kot področja kakovosti življenja. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 11. cilja SRS2030, 1. cilja SPRS2050 ter 2. in 5. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki na tem področju kakovosti življenja so določeni Kazniva dejanja na 100.000 prebivalcev (vir: MNZ, Policija), Prekrški z znaki nasilja v družini na 100.000 prebivalcev (vir: MNZ, Policija), Število umrlih, pogrešanih, bolnih in poškodovanih oseb zaradi naravnih in drugih nesreč (vir: NIJZ), Delež prebivalcev, ki živijo na poplavno ogroženih območjih (vir: DRSV) in Število umrlih v cestno prometnih nesrečah (Vir: AVP).

Tudi za regionalni razvoj je ključnega pomena zagotovitev okolja z visoko ravni varnosti ljudi in njihovega premoženja in nemotenim delovanjem infrastrukture ter z učinkovitim sistemom zagotavljanja kibernetske in informacijske varnosti. Varnost državne in zunanje meje EU omogoča prost pretok blaga, ljudi, kapitala in storitev. Varnost ljudi in njihovega premoženja, vključno z varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami, dobre in varne komunikacijske povezave (ceste in železniške povezave, varne elektronske storitve, nemoteno delovanje kritične infrastrukture ...) ustvarja mobilno in ustvarjalno delovno silo, ki lahko ustvari visoko dodano vrednost. Še posebej je treba ukrepati v regijah, kjer se kažejo trendi poviševanja kaznivih dejanj, vandalizma ali nasilja ter ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč, ki bi lahko že srednjeročno pomembno znižalo trenutno uspešne kazalnike, ki so prikazani v Strategiji razvoja Slovenije do leta 2030.

Delež gospodinjstev, ki so poročala o težavah s kriminalom, vandalizmom ali nasiljem v svojem bivalnem okolju je uporabljen v SRS 2030 za merjenje 11. cilja. Izhodiščna vrednost za leto 2016 je 9 %, kot ciljna vrednost za leto 2030 pa je postavljeno zadržanje le-te pod 10 %. Podatki so razpoložljivi tudi na regionalni ravni in so najmanj ugodni v Osrednjeslovenski regiji, Jugovzhodni Sloveniji in Obalno-kraški regiji. Brez ustreznega ukrepanja in projektov tudi na lokalni ravni (kadri, infrastruktura, preventiva, promocija), se stanje lahko hitro poslabša.

**Preglednica 17: Delež gospodinjstev, ki so poročala o težavah s kriminalom, vandalizmom ali nasiljem v svojem bivalnem okolju**

Regije (NUTS 3)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	16	22	18	16	15	16	17	15	13	12
Obalno-kraška	5	7	7	5	8	6	8	8	8	9
Gorenjska	7	9	7	5	6	8	8	7	8	6
Goriška	4	6	6	6	7	5	7	6	6	4
Savinjska	8	13	7	7	5	7	9	9	8	6
Jugovzhodna Slovenija	5	8	8	9	8	10	12	12	13	10
Pomurska	5	7	6	6	2	4	5	4	3	3
Primorsko-notranjska	3	10	5	8	4	7	8	5	4	5
Podravska	9	12	10	8	7	8	10	8	7	9
Koroška	6	6	5	4	2	2	3	2	5	4
Posavska	4	4	6	3	5	3	6	11	8	8
Zasavska	8	12	10	8	5	5	3	5	3	4
<b>Kohezijski regiji (NUTS 2)</b>										
Zahodna Slovenija	11	16	13	11	12	12	13	11	11	10
Vzhodna Slovenija	7	10	8	7	5	7	8	8	7	7
<b>SLOVENIJA</b>	<b>9</b>	<b>13</b>	<b>10</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>9</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>9</b>	<b>8</b>

Vir: SURS, raziskovanje EU-SILC.

Na ravni posameznih regij NUTS 3 in v sodelovanju med sosednjimi regijami NUTS 3 se izvajajo in nadgrajujejo preventivne aktivnosti ter krepijo zmogljivosti in infrastruktura za celovito obvladovanje

tveganj naravnih in drugih nesreč z dopolnjevanjem in nadgrajevanjem zmogljivosti in infrastrukture za odzivanje na naravne in druge nesreče, organiziranosti, opremljenosti in usposobljenosti sil zaščite, reševanja in pomoči za učinkovito obvladovanje naravnih in drugih nesreč ter boljše okrevanje in obnovo po naravnih in drugih nesrečah. Pomembnejši izmed pričakovanih rezultatov takšnih aktivnosti je tudi zmanjšanje vrednosti kazalnika števila umrlih in hospitaliziranih oseb zaradi izpostavljenosti naravnim silam. Do leta 2030 naj bi znotraj in zunaj regij NUTS 3, zlasti s sosednjimi regijami NUTS 3 vzpostavili skupne in posamezne preventivne aktivnosti, zmogljivosti za celovito obvladovanje naravnih in drugih nesreč. Omenjeni kazalnik izhaja iz Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganj nesreč 2015 - 2030 (kazalnika A-1 in B-2). V spletni poročevalski sistem Sendajski monitoring o njem poroča URSZR.

Poslanstvo policije je varovanje življenja, telesne integritete in premoženja ljudi, preprečevanje in obvladovanje varnostnih incidentov, zmanjševanje občutka strahu ljudi pred tem, da postanejo žrtve kaznivih ravnanj, in zagotavljanje javnovarnostnih razmer, ki ljudem omogočajo kakovostnejše življenje v svojem regionalnem in lokalnem okolju in delo ter splošen družbeni regionalni razvoj in blagostanje v regijah. Vse to je opredeljeno tudi v Srednjeročnem načrtu razvoja in dela policije za 2018–2022<sup>11</sup>.

Obmejna področja so občutljiva na migracijske pritiske in grožnje večjega števila nezakonitega prehoda migrantov, zato je vzdrževanje varnosti državne in zunanje meje Evropske unije ter preprečevanje nezakonitih migracij ena od temeljnih in prednostnih nalog slovenske policije (4. strateški cilj srednjeročnega načrta policije). Toda učinkovitost in uspešnost dela policije na tem področju bo odvisna tudi od sodelovanja z obmejnimi regijami in tamkajšnjim prebivalstvom.

#### 4.2. DRUGI SPLOŠNI CILJ REGIONALNE POLITIKE – RAZVOJNO DOHITEVANJE EVROPSKIH REGIJ

Bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči (vir: SURS, EUROSTAT) je izbran vodilni kazalnik za spremljanje drugega splošnega cilja regionalne politike. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 5. cilja SRS2030, 2. cilja SPRS2050 ter 1. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki za spremljanje drugega splošnega cilja regionalne politike so določeni Regionalna bruto dodana vrednost na zaposlenega (Vir: SURS, regionalni računi), Delež investicij v osnovna sredstva v bruto domačem proizvodu (Vir: SURS), Delež izdatki za raziskovalno–razvojno dejavnost v BDP (Vir: SURS), Zaposleni v raziskovalno razvojni dejavnosti (Vir: SURS), Prihodi in prenočitve turistov (Vir: SURS) in Povprečna doba bivanja turista (št. nočitev / št. prihodov) (Vir: SURS).

#### Preglednica 18: Vodilni in dopolnilni kazalniki drugega splošnega cilja regionalne politike Razvojno dohitevanje evropskih regij in treh specifičnih ciljev znotraj tega splošnega cilja

Vodilni kazalnik	Dopolnilni kazalniki
<b>Cilj SRS2030: 5</b> <b>Cilj SPRS2050: 2</b> <b>Cilj EU21-27: 1</b>	
1. Bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči (vir: SURS, EUROSTAT): – v regijah ravni NUTS 3 glede na povprečje EU-28: – v Vzhodni Sloveniji (NUTS 2) glede na povprečje vseh mejnih regij (NUTS 3) v Zahodni Sloveniji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški; – v Zahodni Sloveniji (NUTS 2) glede na povprečje vseh mejnih regij (NUTS 3) v Vzhodni Sloveniji, Avstriji, Italiji in Hrvaški.	Regionalna bruto dodana vrednost na zaposlenega (Vir: SURS, regionalni računi), (NUTS 3); Delež investicij v osnovna sredstva v bruto domačem proizvodu (Vir: SURS), (NUTS 2, LAU 2); Delež izdatki za raziskovalno–razvojno dejavnost v BDP (Vir: SURS), (NUTS 3); Zaposleni v raziskovalno razvojni dejavnosti (Vir: SURS), (NUTS 3); Prihodi in prenočitve turistov (Vir: SURS), (NUTS 3); Povprečna doba bivanja turista (št. nočitev / št. prihodov) (Vir: SURS), (NUTS 2, NUTS 3, LAU 2).

Vir: MGRT.

Drugi splošni cilj regionalne politike Razvojno dohitevanje evropskih regij je zastavljen na ravni 12 razvojnih regij (NUTS 3) in dveh kohezijskih regij (NUTS 2). Regionalna politika si bo znotraj tega splošnega cilja prizadevala za **tri specifične cilje**:

- **Hitrejši gospodarski razvoj vseh razvojnih regij (NUTS 3) od povprečnega v EU, merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca;**
- **Hitrejši razvoj kohezijske regije Vzhodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3), merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca;**
- **Hitrejši razvoj kohezijske regije Zahodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3), merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca.**

Z uresničevanjem specifičnih ciljev bodo vse razvojne regije dohitevale evropsko povprečje razvitosti, kohezijska regija Vzhodna Slovenija bo do leta 2030 prešla iz skupine manj razvitih regij EU v skupino regij v prehodu, Zahodna Slovenija pa se bo razvijala hitreje od svoje neposredne sosesčine.

**4.2.1. Specifični cilj: Hitrejši razvoj vseh razvojnih regij od povprečnega v EU.** Sedanja raven gospodarske razvitosti oziroma kupne moči bruto domačega proizvoda na prebivalca znaša v Sloveniji 85% povprečne v EU (leto 2017). Cilj, ki ga je zastavila SRS 2030 je doseganje povprečja EU do leta 2030. Da bi to dosegli, mora biti v obdobju 2017 do 2030 na letni ravni povprečna gospodarska rast v Sloveniji za okoli 1,5 odstotne točke višja od dosežene v EU.

V prvih dveh letih prejšnjega programskega obdobja (2007 in 2008) se je razvojno dohitevanje povprečja EU že uresničevalo v prav vseh razvojnih regijah. Nastop krize je ta trend prekinil, od že doseženega pa najbolj oddaljil bolj razvite regije. Z letom 2017 se cilj razvojnega dohitevanja povprečja EU v vseh regijah NUTS 3 spet uresničuje.

V letu 2017 je Zahodna Slovenija za 2 % presešla povprečja EU-28 (v tem Osrednjeslovenska 120 %, Obalno-kraška 87 %, Goriška 78 % in Gorenjska 76 %). Vzhodna Slovenija je v tem letu dosegala 70 % povprečja EU-28 (v tem Jugovzhodna Slovenija 84 %, Savinjska 78 %, Posavska 71 %, Podravska 69%, Koroška 68 %, Primorsko-notranjska 61 %, Pomurska 57 % in Zasavska 45 %).

Potenciali za rast BDP na prebivalca hitro gospodarsko rast obstajajo v vseh regijah, intenzivnost le-tega bo odvisna predvsem od zunanjih okoliščin (mednarodno gospodarsko okolje in odziv domače ekonomske politike), vendar pa tudi od potencialov in zastavljenih ciljev v regijah glede odpravljanja ključnih razvojnih ovir in izkoriščanja notranjih razvojnih potencialov. Nacionalni cilj do leta 2030 (dohitevanje povprečne ravni razvitosti EU) je zahteven in bo uresničljiv le, če mu bodo lahko sledile prav vse razvojne regije.

**Preglednica 19: Bruto domači proizvod na prebivalca v PPS v % od povprečja EU**

Regije NUTS 3	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Osrednjeslovenska	112	113	116	121	125	127	128	129	130	125	121	120	119	117	117	115	116	120
Obalno-kraška	85	84	87	88	90	91	91	92	96	92	90	88	83	80	80	82	84	87
Gorenjska	71	71	73	73	76	75	74	75	76	69	69	69	68	70	72	72	73	76
Goriška	78	78	79	79	80	81	80	83	85	80	78	77	75	74	74	75	76	78
Savinjska	72	71	73	74	76	77	76	76	80	75	75	76	75	75	75	75	76	78
Jugovzhodna Slovenija	78	77	79	80	83	83	84	85	87	81	79	79	77	78	79	79	78	84
Pomurska	56	56	56	56	58	58	56	56	57	55	53	55	55	56	56	55	56	57
Primorsko-notranjska	64	62	63	63	64	63	63	63	65	62	59	58	56	58	59	60	61	61
Podravska	66	66	68	68	70	71	71	73	75	71	69	69	68	68	68	68	68	69
Koroška	67	68	67	66	67	69	67	67	69	63	62	64	65	65	66	66	67	68
Posavska	67	66	69	66	68	70	68	69	72	69	68	69	68	69	69	68	68	71
Zasavska	59	57	55	53	54	55	53	53	54	51	51	50	48	48	47	44	44	45
Kohezijski regiji (NUTS 2)																		
<b>Zahodna Slovenija</b>	<b>95</b>	<b>96</b>	<b>98</b>	<b>101</b>	<b>104</b>	<b>106</b>	<b>105</b>	<b>107</b>	<b>109</b>	<b>103</b>	<b>101</b>	<b>100</b>	<b>98</b>	<b>98</b>	<b>98</b>	<b>97</b>	<b>99</b>	<b>102</b>
<b>Vzhodna Slovenija</b>	<b>67</b>	<b>67</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>70</b>	<b>71</b>	<b>70</b>	<b>71</b>	<b>73</b>	<b>69</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>68</b>	<b>70</b>
<b>SLOVENIJA</b>	<b>80</b>	<b>80</b>	<b>82</b>	<b>83</b>	<b>85</b>	<b>87</b>	<b>86</b>	<b>87</b>	<b>90</b>	<b>85</b>	<b>83</b>	<b>83</b>	<b>82</b>	<b>82</b>	<b>82</b>	<b>82</b>	<b>83</b>	<b>85</b>

Vir: Eurostat.

Regionalna politika si je za področje gospodarskega razvoja, znotraj državnega cilja doseganja povprečne ravni razvitosti EU zastavila cilj, da bodo k temu prispevale vse razvojne regije. Gospodarska rast v vseh 12 razvojnih regijah bo v obdobju do leta 2030 hitrejša od povprečne v EU.

#### 4.2.2. Specifični cilj: Hitrejši razvoj kohezijske regije Vzhodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3), merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca

Podrobna opredelitev tega specifičnega cilja: Hitrejši razvoj kohezijske regije Vzhodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3), merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca, glede na povprečje vseh mejnih regij (NUTS 3) v Zahodni Sloveniji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški in prehod Vzhodne Slovenije iz skupine manj razvitih regij EU v skupino regij v prehodu.

Kohezijska regija Vzhodna Slovenija (NUTS 2) je manj razvita od povprečja sosednjih regij (NUTS 3) v Sloveniji in Avstriji in bolj razvita od sosednjih regij (NUTS 3) v Madžarski in Hrvaški. S hitrejšo gospodarsko rastjo od svojih sosed naj bo do leta 2030 dosegla povprečno razvitost območja, ki jo obdaja. V prvih dveh letih prejšnjega programskega obdobja (2007 in 2008) je Vzhodna Slovenija razvojno zaostajala za svojimi sosedi za 3,2 oz 2,4 odstotne točke. V letih 2009, 2010 in 2011 se je ta zaostanek povečal na od 6 do 7 odstotnih točk in v letih 2012 do 2015 pa na 9 do 10 odstotnih točk.

Razvojno prehitavanje oz. zaostajanje posameznih regij NUTS 3 znotraj Vzhodne Slovenije za zgoraj navedenim povprečjem mejnih regij je v odstotnih točkah naslednje: Jugovzhodna Slovenija +6 , Savinjska +1, Posavska -9, Podravska -10, Koroška -11, Primorsko-notranjska -20, Pomurska -26 in Zasavska -41.

Potencial za doseganje specifičnega cilja hitrejšega razvoja Vzhodne Slovenije od sosednjih regij vsekakor obstaja. Za doseganje zastavljenega cilja bi morala biti v obdobju od leta 2015 do leta 2030 na letni ravni povprečna gospodarska rast v Vzhodni Sloveniji višja od povprečne rasti sosednjih regij za okoli 0,7 odstotne. S tem bi Vzhodna Slovenija v okviru kohezijske politike EU prešla iz skupine manj razvitih regij EU v skupino regij v prehodu.<sup>12</sup>

#### Preglednica 20: BDP po kupni moči na prebivalca v slovenskih, avstrijskih, madžarskih in hrvaških regijah ravni NUTS 3, ki mejijo na kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija, glede na povprečje EU-28

BDP v PPS na prebivalca, v %, EU-28=100	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<b>EU-28</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
<b>Slovenske obmejne regije</b>									
Osrednjeslovenska	129	130	125	121	120	119	117	117	116
Goriška	83	85	80	78	77	75	74	75	75
Gorenjska	74	76	69	69	69	68	70	72	72
Obalno-kraška	92	96	92	91	88	83	80	80	82
<b>Avstrijske obmejne regije</b>									
Unterkärnten	88	88	87	87	90	95	95	96	97
West- und Südsteiermark	83	82	81	84	87	89	89	90	88
Oststeiermark	83	83	86	88	87	92	91	92	92
Südburgenland	73	73	76	77	79	81	80	81	82
<b>Madžarske obmejne regije</b>									
Županija Vas	54	54	53	55	58	61	65	68	66
Županija Zala	48	52	52	53	53	56	51	55	55
<b>Hrvaške obmejne regije</b>									
Međimurska	47	51	51	47	48	48	50	50	51

Varaždinska	49	53	52	47	48	48	49	49	50
Krapinsko zagorska	42	42	45	35	36	36	37	38	38
Zagrebačka županija	46	47	49	44	45	46	45	46	47
Karlovačka	49	49	45	43	44	44	45	44	43
Primorsko-goranska	70	76	74	71	72	77	75	73	72

Vir: Eurostat.

**Preglednica 21: Razvitost kohezijske regije Vzhodna Slovenija glede na povprečno v slovenskih, avstrijskih, madžarskih in hrvaških mejnih regijah ravni NUTS 3**

<b>BDP/PPP na prebivalca; v evrih</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>
<b>1. VZHODNA SLOVENIJA</b>	<b>18.530</b>	<b>19.188</b>	<b>17.004</b>	<b>17.340</b>	<b>17.916</b>	<b>18.015</b>	<b>18.153</b>	<b>18.910</b>	<b>19.726</b>
v tem:									
– Savinjska	19.882	20.960	18.504	19.240	19.965	20.055	20.027	20.787	21.882
– Jugovzhodna Slovenija	22.057	22.664	19.754	20.254	20.545	20.476	20.741	21.908	22.972
– Pomurska	14.574	14.867	13.408	13.672	14.361	14.605	14.949	15.556	16.000
– Primorsko-notranjska	16.385	16.865	15.231	15.038	15.308	15.173	15.321	16.226	17.396
– Podravska	18.953	19.592	17.378	17.514	18.025	18.108	18.118	18.947	19.656
– Koroška	17.446	17.890	15.438	15.685	16.548	17.278	17.444	18.324	19.254
– Posavska	18.092	18.684	17.013	17.329	18.026	18.197	18.461	19.066	19.829
– Zasavska	13.750	14.254	12.695	13.017	13.153	12.780	13.017	12.862	12.759
<b>2. POVPREČJE SOSEDNIH REGIJ NUTS 3</b>	<b>19.147</b>	<b>19.669</b>	<b>18.218</b>	<b>18.537</b>	<b>19.100</b>	<b>19.959</b>	<b>19.996</b>	<b>20.752</b>	<b>21.739</b>
<b>3. Razvitost kohezijske regije Vzhodna Slovenija glede na povprečno v sosednjih regijah ravni NUTS 3; v % (3 = 1/2*100)</b>	<b>97</b>	<b>98</b>	<b>93</b>	<b>94</b>	<b>94</b>	<b>90</b>	<b>91</b>	<b>91</b>	<b>91</b>
v tem:									
– Savinjska	104	107	102	104	105	101	100	100	101
– Jugovzhodna Slovenija	115	115	108	109	108	103	104	106	106
– Pomurska	76	76	74	74	75	73	75	75	74
– Primorsko-notranjska	86	86	84	81	80	76	77	78	80
– Podravska	99	97	95	95	94	91	91	91	90
– Koroška	91	91	85	85	87	87	87	88	89
– Posavska	95	95	93	94	94	91	92	92	91
– Zasavska	72	73	70	70	69	64	65	62	59

Vir Eurostat.

#### 4.2.3. Specifični cilj: Hitrejši razvoj kohezijske regije Zahodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3), merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca

Podrobna opredelitev tega specifičnega cilja: Hitrejši razvoj kohezijske regije Zahodna Slovenija (NUTS 2) od sosednjih regij (NUTS 3), merjeno z BDP po kupni moči na prebivalca, glede na povprečje vseh mejnih regij (NUTS 3) v Vzhodni Sloveniji, Avstriji, Italiji in Hrvaški.

Kohezijska regija Zahodna Slovenija (NUTS 2) dosega 99% ravni razvitosti EU in v okviru kohezijske politike EU sodi v kategorijo regij v prehodu (med 75% in 100% povprečne razvitosti EU). Zahodna Slovenija je manj razvita od povprečja sosednjih regij (NUTS 3) v Avstriji in Italiji in bolj razvita od vseh sosednjih regij (NUTS 3) v Hrvaški in Vzhodni Sloveniji.

V prvih dveh letih prejšnjega programskega obdobja (2007 in 2008) je Zahodna Slovenija svoje sosede razvojno prehitevala za 20 oz. 21 odstotnih točk. V letih 2009 do 2013 se je razvojni zaostanek sosednjih regij zmanjšal na 13 odstotnih točk in se v letih 2014 in 2015 rahlo povečal na 14 odstotnih točk. Zahodna Slovenija je leta 2016 dosegla 99 % evropskega povprečja (leta 2008 109 %).

Razvojno prehitevanje oz. zaostajanje posameznih regij NUTS 3 znotraj Zahodne Slovenije za zgoraj navedenim povprečjem mejnih regij je v odstotnih točkah naslednje: Osrednjeslovenska +35, Obalno-kraška -4, Goriška -12 in Gorenjska -16. S hitrejšo gospodarsko rastjo od svojih sosed naj bi Zahodna Slovenija v okviru kohezijske politike EU prešla med bolj razvite evropske regije oziroma se utrdila v skupni razvitih regij EU.

**Preglednica 22: BDP po kupni moči na prebivalca v slovenskih, avstrijskih, hrvaških in italijanskih regijah ravni NUTS 3, ki mejijo na kohezijsko regijo Zahodna Slovenija, glede na povprečje EU-28**

<b>BDP v PPS na prebivalca, v %, EU-28=100</b>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU - 28	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<b>Slovenija</b>	<b>87</b>	<b>90</b>	<b>85</b>	<b>83</b>	<b>83</b>	<b>82</b>	<b>82</b>	<b>82</b>	<b>82</b>
<b>Zahodna Slovenija</b>	107	109	103	101	100	99	98	98	97
<b>Slovenske obmejne regije</b>									
Savinjska	76	80	76	76	76	75	75	75	75
Zasavska	53	54	51	51	50	48	48	47	44
Jugovzhodna Slovenija	85	87	81	79	79	77	78	79	79
Primorsko-notranjska	63	65	62	59	58	57	58	59	60
<b>Avstrijske obmejne regije</b>									
Unterkärnten glede na EU-28	88	88	87	87	90	95	95	96	97
Klagenfurt-Villach glede na EU-28	127	126	126	127	131	132	129	128	127
<b>Italijanske obmejne regije</b>									
Videm	122	118	117	111	109	106	106	103	103
Gorica	101	96	96	103	102	94	94	92	91
Trst	115	119	119	119	120	120	115	117	117
<b>Hrvaške obmejne regije</b>									
Primorsko-goranska	70	76	74	71	72	77	75	73	72
Istrska	78	77	79	75	76	74	74	74	75

Vir: Eurostat, Izračuni MGRT.

**Preglednica 23: Razvitost kohezijske regije Zahodna Slovenija glede na povprečno v slovenskih, avstrijskih, italijanskih in hrvaških mejnih regijah ravni NUTS 3**

<b>BDP/PPP na prebivalca; v</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>
---------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

evrih									
<b>1. ZAHODNA SLOVENIJA</b>	<b>27.774</b>	<b>28.358</b>	<b>25.383</b>	<b>25.712</b>	<b>26.115</b>	<b>26.227</b>	<b>26.136</b>	<b>27.068</b>	<b>28.294</b>
v tem:									
– Gorenjska	19.383	19.761	16.941	17.581	17.995	18.211	18.789	19.922	20.828
– Goriška	21.550	22.244	19.664	19.882	20.059	19.950	19.866	20.669	21.805
– Obalno-kraška	24.028	24.972	22.527	23.000	23.063	22.063	21.554	22.097	23.779
– Osrednjeslovenska	33.533	33.922	30.654	30.830	31.337	31.671	31.360	32.274	33.576
<b>2. POVPREČJE SOSEDNIJH REGIJ NUTS 3</b>	<b>23.187</b>	<b>23.419</b>	<b>21.637</b>	<b>22.206</b>	<b>22.929</b>	<b>23.100</b>	<b>23.059</b>	<b>23.664</b>	<b>24.800</b>
<b>3. Razvitost kohezijske regije Zahodna Slovenija glede na povprečno v sosednjih regijah ravni NUTS 3; v % (<math>3 = 1/2*100</math>)</b>	<b>120</b>	<b>121</b>	<b>117</b>	<b>116</b>	<b>114</b>	<b>113</b>	<b>113</b>	<b>114</b>	<b>114</b>
v tem:									
– Gorenjska	84	84	78	79	79	79	82	84	84
– Goriška	93	95	91	90	88	86	86	87	88
– Obalno-kraška	104	107	104	104	101	96	94	93	96
– Osrednjeslovenska	145	145	142	139	137	137	136	136	135



#### 4.3. TRETJI SPLOŠNI CILJ REGIONALNE POLITIKE – ZMANJŠANJE REGIONALNIH RAZVOJNIH RAZLIK

Koeficient variacije Indeksa razvojne ogroženosti (vir: UMAR), je izbran vodilni kazalnik za spremljanje tretjega splošnega cilja regionalne politike. Ta vodilni kazalnik se bo na regionalni ravni uporabljal tudi za spremljanje 5. cilja SRS2030, 1. cilja SPRS2050 ter 5. cilja EU21-27. Kot dopolnilni kazalniki za spremljanje tretjega splošnega cilja regionalne politike so določeni Indeks delovne migracije (vir: SURS), Indeks staranja prebivalstva (vir: SURS), Stopnja delovne aktivnosti (vir: SURS-DAK), Stopnja registrirane brezposelnosti (vir: ZRSZ, DAK), Osnova za dohodnino na prebivalca (vir: FURS), Indeks rasti prebivalstva (vir: SURS), Gostota poselitve (prebivalci/km<sup>2</sup>) (vir: SURS), (Naravni prirast (vir: SURS), Selitveni prirast (vir: SURS) in Število prebivalstva (vir: SURS).

##### Preglednica 24: Vodilni in dopolnilni kazalniki tretjega splošnega cilja regionalne politike Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik in razvojnega zaostanka problemstkih območij

Vodilni kazalnik	Dopolnilni kazalniki
Cilj SRS2030: 5 Cilj SPRS2050: 1 Cilj EU21-27: 5	
Indeks razvojne ogroženosti (izračun: UMAR).	Indeks delovne migracije (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Indeks staranja prebivalstva (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Stopnja delovne aktivnosti (vir: SURS-DAK), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Stopnja registrirane brezposelnosti (vir: ZRSZ, DAK), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Osnova za dohodnino na prebivalca (vir: FURS) (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Indeks rasti prebivalstva (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Gostota poselitve (prebivalci/km <sup>2</sup> ) (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Naravni prirast (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Selitveni prirast (vir: SURS), (NUTS 3, LAU 2, obmejna problemska območja); Število prebivalstva (vir: SURS), (naselja obmejna problemska območja, mestna naselja, naselja pod 10.000 prebivalcev).

Regionalna politika si bo znotraj tretjega splošnega cilja prizadevala za **dva specifična cilja**:

- **Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik v Sloveniji, merjeno s koeficientom variacije Indeksa razvojne ogroženosti (IRO);**
- **Ohranjanje poseljenosti in razvojne vitalnosti problemstkih območij.**

Z uresničevanjem teh dveh specifičnih ciljev se bodo regionalne razvojne razlike v Sloveniji zmanjševale, problemska območja po ZSRR-2 (obmejna problemska območja, problemska območja z visoko brezposelnostjo, območja italijanske in madžarske narodnosti, območja romske skupnosti) pa bodo ohranila poseljenost in razvojno vitalnost.

##### 4.3.1. Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik v Sloveniji, merjeno s koeficientom variacije Indeksa razvojne ogroženosti (IRO);

Izračune Indeksa razvojne ogroženosti (v nadaljevanju: IRO) za vse razvojne regije je na začetku sedanjega programskega obdobja objavil UMAR. Na podlagi ZSRR-2 je bil na tej strokovni podlagi sprejet [Pravilnik o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2014-2020](#) (Uradni list RS, št. 34/14), Zakonska podlaga je tudi za naslednje programsko obdobje ista. Pravilnik za naslednje programsko obdobje bo predvidoma objavljen v letu 2020. UMAR občasno objavlja izračune in prilagaja metodologijo IRO. Metodološko primerljive vrednosti IRO za leti 2014 in 2018 so dane v tabeli v nadaljevanju.

### Preglednica 25: Indeks razvojne ogroženosti<sup>13</sup>

Regije (NUTS 3)	IRO 2014	IRO 2018
Osrednjeslovenska	45,4	40,6
Obalno-kraška	82,9	87,9
Gorenjska	80,2	68,6
Goriška	94,9	99,4
Savinjska	94,9	93,8
Jugovzhodna Slovenija	68,5	81,1
Pomurska	148,3	155,6
Primorsko-notranjska	127,4	117,1
Podravska	114,5	117,1
Koroška	115,1	112,2
Posavska	105,6	108,4
Zasavska	122,4	118,0
<b>SLOVENIJA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Koeficient variacije IRO (KV IRO)</b>	<b>27,0</b>	<b>27,8</b>

Vir: Indeks razvojne ogroženosti regij 2014–2020, metodologija izračuna, UMAR, Delovni zvezek 4/2018.

Primerjava koeficientov variacije IRO med razvojnimi regijami v letih 2014 in 2018 kaže, da so medregionalne razlike, merjene s KV IRO, relativno stabilna statistična kategorija. V tem obdobju se je KV IRO povečal za 0,8. Cilj regionalne politike je njihovo znižanje do leta 2030 glede na leto 2018.

#### 4.3.2. Ohranjanje poseljenosti in razvojne vitalnosti problemskih območij

Obmejna problemska območja so v skladu z ZSRR-2 prednostna območja vseh razvojnih politik. Obsegajo obmejne občine in občine, ki na njih neposredno mejijo. Pri tem se kot obmejne štejejo le tiste občine v katerih več kakor 50 odstotkov prebivalcev živi v 10 kilometrskem obmejnem pasu in ki imajo primanjkljaj delovnih mest ter podpovprečno gostoto poselitve. Pri občinah, ki neposredno mejijo na obmejne občine, pa se kot merilo za vključitev v obmejna problemska območja upošteva več kot 45 minutna povprečna dostopnost do najbližjega priključka avtoceste ali hitre ceste ali visok delež površine vključene v območje Nature 2000. Med obmejna problemska območja se, ob določenih omejitvah, uvrščajo tudi občine, ki imajo koeficient razvitosti občin po zakonu, ki ureja financiranje občin, manjši od 0,90. Z Uredbo o določitvi obmejnih problemskih območij (v nadaljevanju: uredba; Uradni list RS, št. 22/11, 97/12, 24/15 in 35/17) so natančneje opredeljena merila za določitev obmejnih problemskih območij in seznam občin, ki izpolnjujejo ta merila. Med obmejna problemska območja se uvršča 85 občin, obsegajo 48% površine Slovenije in v njih živi 21,8% prebivalstva Slovenije.

Podatki statistike prebivalstva kažejo, da se je v zadnjih sedmih letih (do 2012 do 2018) število prebivalcev v Sloveniji povečalo za 16.691. Pri tem pa se je na obmejnih problemskih območjih zmanjšalo za 8.500, na preostalih območjih (notranjost Slovenije) pa povečalo za 25.191. Ta trend je slabo izhodišče za razvoj teh območij, še posebej ob podatku, da se je število mladih (od 15 do 29 leta) na obmejnih problemskih območjih v zadnjih sedmih letih zmanjšalo kar za 16.949. Statistično gledano na to vplivajo preselitve v tujino, v osredje Slovenije in rodnost na obmejnih problemskih območjih.

Gospodarski kazalci za obmejna problemska območja so v splošnem slabši od slovenskega povprečja. Kljub zmanjševanju števila prebivalcev, se število delovnih mest zmanjšuje še hitreje. Pomanjkanje delovnih mest pa spodbuja večje odseljevanje, predvsem mladih, ki ne najdejo ustreznih zaposlitve. Ključnega pomena za razvoj in napredek preučevanega problemskega obmejnega območja je tako zagotovitev zadostnega števila delovnih mest. S tem problemom je povezana tudi

stopnja registrirane brezposelnosti. Pozitiven trend je opazen le pri turistični dejavnosti, saj se število turistov povečuje. Stanje je v močni povezavi z dostopnostjo območij. Slabše demografsko stanje je v odmaknjenih alpskih območjih s slabimi cestnimi povezavami. Na drugi strani so prav ti omejitveni fizičnogeografski dejavniki privlačni za turiste. V območjih, skozi katere vodi avtocesta ali hitra cesta, je opazno boljše stanje razvojnih kazalnikov.

Cilj ohranjanja poselitve gre razumeti v smislu ohranjanja vitalnosti teh območij. Prebivalcem se mora, kljub višjim stroškom, zagotavljati primerne življenjske pogoje, dostop do storitev splošnega pomena in delovna mesta na domu ali v neposredni bližini.

#### Preglednica 26: Prebivalstvo in poseljenost v Sloveniji

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2012-2018
<b>Prebivalstvo skupaj</b>									
Obmejna problemska območja	455.695	455.983	454.234	452.054	450.977	449.729	448.846	447.195	<b>-8.500</b>
Notranjost Slovenije	1.594.494	1.599.513	1.604.587	1.609.031	1.611.897	1.614.459	1.617.049	1.619.685	25.191
Slovenija skupaj	2.050.189	2.055.496	2.058.821	2.061.085	2.062.874	2.064.188	2.065.895	2.066.880	16.691
<b>Prebivalstvo 15-29 let</b>									
Obmejna problemska območja	79.666	77.237	74.240	70.648	68.335	66.527	64.877	62.717	<b>-16.949</b>
<b>Indeks poseljenosti (preb/km2)</b>									
Slovenija skupaj	101,1	101,4	101,6	101,7	101,8	101,8	101,9	102,0	0,8
Obmejna problemska območja	46,8	46,8	46,6	46,4	46,3	46,2	46,1	45,9	<b>-0,9</b>
Notranjost Slovenije	151,4	151,8	152,3	152,8	153,0	153,3	153,5	153,8	2,4

Vir: SURS, preračuni MGRT

#### 4.4. ČETRTI SPOLOŠNI CILJ REGIONALNE POLITIKE – URESNIČEVANJE RAZVOJNIH POTENCIALOV IN IZKORIŠČANJE GLOBALNIH PRILOŽNOSTI Z MEDNARODNIM MEDREGIONALNIM POVEZOVANJEM IN SODELOVANJEM

Število potrjenih projektov evropskega teritorialnega sodelovanja (v nadaljevanju: ETS) s slovenskim projektnimi partnerji (vir: SVRK), je izbran vodilni kazalnik za spremljanje četrtega splošnega cilja regionalne politike. Kot dopolnilni kazalnik za spremljanje četrtega splošnega cilja regionalne politike je določeno število slovenskih projektnih partnerjev v potrjenih projektih evropskega teritorialnega sodelovanja (vir: SVRK).

**Preglednica 27: Vodilni in dopolnilni kazalnik četrtega splošnega cilja regionalne politike**

Vodilni kazalnik	Dopolnilni kazalnik
Število potrjenih projektov ETS s slovenskimi projektnimi partnerji (vir: SVRK), (NUTS 3).	Število slovenskih projektnih partnerjev v potrjenih projektih ETS (vir: SVRK), (NUTS 3);

Četrti splošni cilj regionalne politike – Uresničevanje razvojnih potencialov in izkoriščanje globalnih priložnosti z mednarodnim medregionalnim povezovanjem in sodelovanjem – dopolnjuje prve tri splošne cilje z dimenzijo medregionalnega razvojnega povezovanja in sodelovanja. Zaradi podatkovnih omejitev se kazalniki sicer nanašajo le evropsko teritorialno sodelovanje v okviru evropske kohezijske politike in bodo odražali predvsem intenziteto mednarodnega povezovanja in sodelovanja. Cilj je sicer zastavljen širše, kot vsako projektno mednarodno povezovanje, v katerem so udeleženi partnerji iz razvojne regije. Sem sodijo tudi vsi programi HORIZON, LIFE+, Digital Europe, Creative Europe, COSME, CEF, Yel, ERASMUS, projekti mednarodne razvojne pomoči, ipd.

**Preglednica 28: Število potrjenih projektov evropskega teritorialnega sodelovanja v katerih so sodelovali slovenski partnerji; NUTS 3;**

Regije (NUTS 3)	Obdobje 2014-2020 (stanje na dan: 15. 5. 2019)	
	Število potrjenih projektov ETS s SI PP	Število SI PP v potrjenih projektih ETS
Osrednjeslovenska	229	327
Obalno-kraška	65	94
Gorenjska	41	48
Goriška	54	77
Savinjska	34	41
Jugovzhodna Slovenija	11	15
Pomurska	62	91
Primorsko-notranjska	18	21
Podravska	109	149
Koroška	9	16
Posavska	1	1
Zasavska	9	10

Vir: SVRK

## **5. INSTRUMENTI, PROGRAMI IN VIRI SREDSTEV ENDOGENE REGIONALNE POLITIKE**

V skladu s 7. členom ZSRR-2 opredeli programe in instrumente regionalne politike program državnih razvojnih prioritet in investicij. Glede na to, da tak dokument še ne obstaja, bo pri pripravi RRP 2021–2027 treba upoštevati državne razvojne prioritete in finančni okvir, ki ga bo za prvi del sedemletnega programskega obdobja določil z Državnim programom razvojnih politik 2020–2023. Sprejem tega dokumenta je z Zakonom o javnih financah predviden konec leta 2019<sup>14</sup>. Okvir za izvajanje regionalne politike bo v veliki meri določen tudi s programiranimi prioritetami evropske kohezijske politike, evropske skupne kmetijske in ribiške politike ter drugimi evropskimi politikami, ki jih bo treba ustrezno kombinirati z regionalnimi prioritetami.

S predlaganimi instrumenti in programi regionalne politike se bodo uresničevali splošni in specifični cilji regionalne politike, ki so opredeljeni v tretjem poglavju.

Vir za izvajanje RRP so vsi razpoložljivi povratni in nepovratni javni in zasebni viri sredstev, tako domačih kot evropskih oziroma mednarodnih. Posamezne politike in viri morajo na ravni razvojnih regij delovati v sinergiji in komplementarno z drugimi politikami oziroma viri (vsebinska in ozemeljska razmejitev in dopolnjevanje). Glede na vsebino naslavljanja bi se morali osredotočati na celotno ali posamezna ožja območja regije ter vključevati tudi čezmejno dimenzijo v primerih, ko je to smiselno. V RRP bi predvsem moral biti poudarjen regionalni vidik ukrepanja. Tudi instrumenti endogene regionalne politike, ki so predstavljeni v nadaljevanju in bodo podpirali izvajanje RRP, bodo praviloma sofinancirani iz raznovrstnih virov in s strani več proračunskih uporabnikov.

### **5.1. Instrumenti, ki temeljijo na pristopu usklajevanja med državnimi in regionalnimi pobudami**

#### **Dogovori za razvoj regij**

Dogovori za razvoj regij, s katerimi se uresničujejo RRP, so uveljavljen instrument regionalne politike. V obdobju 2021–2027 bodo prispevali k uresničevanju vseh štirih splošnih ciljev, predvsem pa Cilja 1: Dvig kakovosti življenja v vseh regijah. So tudi ključen instrument, ki uresničuje načelo regionalne politike: »Usmerjenost na celotno ozemlje, vendar prilagojenost ukrepov posebnostim posameznih razvojnih regij«.

Sredstva državnega proračuna za sofinanciranje dogovorov za razvoj regij zagotavljajo pristojna ministrstva v svojih proračunih. Pri bodočih povabilih razvojnim svetom regij za pripravo in podpis dogovorov za razvoj regij se bo upoštevalo načelo vnaprejšnje zagotovitve sredstev za izvedbo. Spodbujalo se bo pripravo celovitih regijskih projektov na presečišču več politik oziroma pripravo programov in instrumentov za dodelitev sredstev. Če bo dogovorjen celovit regijski projekt zahteval sofinanciranje več ministrstev, bo kot celota uvrščen v načrt razvojnih programov proračuna. Instrument dogovor za razvoj regij se bo razvijal v smeri krepitev njegove načrtovalske vloge, to je pravočasne priprave zaloge projektov, katerih izvedba je prioriteta za razvojno regijo in državo, bodisi kot celovite regijske projekte, bodisi kot instrumente za dodelitev sredstev s strani države.

Vir za financiranje dogovorov za razvoj regij bodo predstavljala sredstva integralnega proračuna, sredstva evropske kohezijske politike, programa razvoja podeželja in ribištva ter drugih centraliziranih evropskih (npr. <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders>) in nacionalnih politik. Hkrati z zmanjševanjem »kohezijske ovojnice« in njenim osredotočenjem na prioritete EU, se povečuje potreba po vključevanju sredstev integralnega proračuna v sofinanciranje dogovorov za razvoj regij. Glede na to, da so dogovori za razvoj regij instrument regionalne politike, bo pri njihovem sklepanju MGRT zasledoval načelo njihove dolgoročne medregionalne finančne uravnoveženosti, upoštevaje vrednosti indeksa razvojne ogroženosti in število prebivalstva razvojne regije.

Za pripravo dogovorov za razvoj regij bo MGRT vnaprej opredelil prioritete, ki bodo po eni strani izhajale iz naložbenih potreb regiji, po drugi strani pa bodo usklajene z usmeritvami SRS 2030, SPRS 2050 in resornimi politikami.

**Program krožnih in pametnih skupnosti.** Iz sredstev evropske kohezijske politike bo rdečo nit tega pristopa predstavljalo uvajanje »krožnih in pametnih skupnosti« po načelih instrumenta celostnih teritorialnih naložb (v nadaljevanju CTN). V skladu z ZSRR-2 bo v sodelovanju med državo, občinami, združenji gospodarskih dejavnosti, nevladnimi organizacijami in drugimi razvojnimi partnerji na ravni regije opredeljena strategija in identificirani bodo projekti. Takšen regijski pristop bo omogočal reševanje problemov državljanov, naslavljal investicijske potrebe občin, vključno z ustvarjanjem prihrankov za njihove proračune, spodbujal gospodarski in tehnološki razvoj, predvsem pa konkretno prispeval k prehodu v nizko-ogljico krožno družbo, kar predstavlja eno osrednjih prioritete ne samo vseh razvojnih regij in Slovenije, ampak tudi evropske politike po letu 2020. S programom krožnih in pametnih skupnosti bodo opredeljena vsebinska področja. Najbolj relevantna okvirna vsebinska področja, ki bodo v razvojnih regijah naslovljena za uvajanje krožnih in pametnih skupnosti so naslednja:

- a) Regionalna zelena mobilnost;
- b) Učinkovit in pametni energetski sistem;
- c) Regionalne javne storitve;
- d) Okolje in preprečevanje tveganj;
- e) Potenciali teritorijev za učinkovito ravnanje z viri.

S programskimi deli RRP bo opravljena identifikacija ključnih regijskih programov in večjih regijskih projektov in investicij. Z izvedbenimi mehanizmi v okviru politik in načrti razvojnih programov državnega proračuna bo zagotovljena izvedba projektov, ki bodo uvrščeni v dogovore za razvoj regij. Dodatno bo predvidoma dana možnost krepitve institucionalnih kapacitet na regionalni ravni za koordinacijo in izvedbo projektov (sredstva tehnične pomoči in drugih podpornih mehanizmov), ki bo vezana na rezultate. S takim pristopom bo ustvarjen eden nosilnih razvojnih programov vlade za prihajajoče programsko obdobje.

### **Program ukrepov za obmejna problemska območja**

Obmejna problemska območja po ZSRR-2 (v nadaljevanju OPO) bodo v naslednjem programskem obdobju ključen instrument za doseganje Specifičnega cilja 3: Ohranjanje poseljenosti in razvojne vitalnosti problemskih območij, prispeval pa bo tudi k uresničevanju Specifičnega cilja 3: Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik.

Sredstva državnega proračuna za sofinanciranje ukrepov na OPO bodo zagotavljala pristojna ministrstva v svojih proračunih na podlagi štiriletnih programov, ki jih bo sprejela vlada. Program bo zasledoval skupne cilje in konkretno določil nosilce, finančni okvir ter način izvajanja in spremljanja. S tem bo dosežena dodana vrednost, to je usklajeno dodeljevanje razvojnih spodbud različnih politik, ki so v pristojnosti več resorjev, kar je tudi eden ključnih ciljev ZSRR-2.

OPO so večinoma odmaknjena od glavnih prometnih koridorjev. Srečujejo se z močnim procesom družbeno-gospodarskega preoblikovanja, ki vodi k pretežno negativnim učinkom na regionalni razvoj. Lahko jih opredelimo kot prikrajsane (podeželske) regije. Z ukrepi za OPO se želi ohraniti njihovo vitalnost ter okrepiti obmejni pas z novimi investicijami in možnostjo novega zaposlovanja, s tem pa ustvariti danosti tudi za izboljšanje demografske slike tega prostora. Cilj je tudi zmanjšati sedanje dnevne delovne migracije v sosednje države in v osrednji del države ter s tem prispevati k okoljevarstvenim ciljem.

OPO so po ZSRR-2 prednostna območja vseh razvojnih politik. Prebivalcem je treba, kljub višjim stroškom, zagotavljati primerne življenjske pogoje, dostop do storitev splošnega pomena in delovna mesta na domu ali v neposredni bližini. Proračunski uporabniki morajo to upoštevati pri pripravi sektorskih programov in v razpisnih merilih javnih razpisov, ki jih izvajajo na območju cele države.

### **Začasni ukrepi razvojne podpore za problemska območja z visoko brezposelnostjo**

Ukrepi razvojne podpore za problemska območja z visoko brezposelnostjo bodo v instrument za doseganje Specifičnega cilja 3: Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik, prispevali pa bodo tudi k uresničevanju Specifičnega cilja 3: Ohranjanje poseljenosti in razvojne vitalnosti problemskih območij,

Gre za prožen mehanizem po ZSRR-2, ki nastopi, če na določenem ožjem območju v regiji iz kakršnih koli razlogov nastopi razvojni problem, katerega posledica je porast stopnje brezposelnosti čez kritično mejo. Ta je določena na ravni upravne enote in znaša 17%. Po izvedeni prvi fazi – ugotovitvi razvojnih težav – so razvojne institucije v regiji upravičene do proračunskih sredstev, s katerimi se okrepi razvojni menedžment območja, ki je zašlo v težave. Druga faza je opredelitev problemskega območja in priprava ukrepov razvojne podpore. Problemsko območje, obdobje trajanja dodatnih začasni ukrepov in njihovo vrsto določi vlada s sprejetjem ukrepov za odpravo/omilitve razvojnih težav. Za takšno območje se pripravi program spodbujanja konkurenčnosti, ki se financira iz posebne proračunske postavke MGRT. Izvajajo ga območne razvojne institucije, regionalne razvojne agencije (v nadaljevanju: RRA) in MGRT, skladno s programom.

V sedanjem programskem obdobju se takšni programi in ukrepi razvojne podpore izvajajo v Pokopju, Mariboru s širšo okolico in Območju občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje. Med problemska območja z visoko brezposelnostjo lahko prištejemo tudi Pomurje, kjer je bil za odpravo strukturnih težav sprejet poseben razvojni zakon. Vsi navedeni ukrepi razvojne podpore so začasni in bodo do konca programskega obdobja iztekli. Stopnje brezposelnosti po upravnih enotah so padle precej pod kritično mejo 16% tako, da v okviru tega instrumenta v kratkem ni pričakovati novih programov oziroma ukrepov razvojne podpore. Se pa ta ugodna situacija lahko hitro spremeni.

## **5.2. Instrumenti regionalne politike, ki temeljijo na pobudi »od spodaj navzgor«**

### **Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD)**

Okvir za izvajanje teritorialnih pristopov "od spodaj navzgor", tako z vidika opredelitve (funkcionalnih) teritorialnih enot kot z vidika upravljanja, bo določen v okviru programiranja evropske skupne kmetijske politike za razvoj podeželja in ribištva ter evropske kohezijske politike za naslednje programsko obdobje. Instrument CLLD ki se že izvajata v sedanjem programskem obdobju, se bo predvidoma nadaljeval in lahko tudi razširil s sredstvi Evropskega socialnega sklada. Na podlagi izkušenj naj bi prišlo na področju naslavljanja teritorialnih razvojnih izzivov do koordiniranega teritorialnega pristopa, ki bo omogočal integriran pristop pri naložbah iz bodoče evropske kohezijske politike.

### **Programi za spodbujanje gospodarske podlage in hitrejši razvoj območij italijanske in madžarske avtohtone narodne skupnosti in romske skupnosti**

V skladu s 14. členom ZSRR-2 je Vlada RS junija 2017 sprejela prvi Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2017–2020 in maja 2018 prvi Program spodbujanja gospodarske osnove italijanske narodne skupnosti za obdobje 2018–2020. Oba programa sta usmerjena na območja (raven naselja), kjer živita avtohtoni narodni skupnosti. Cilj je spodbuditi razvoj območja s spodbujanjem investicij, ohranjanjem in ustvarjanjem novih delovnih mest, spodbujanjem turističnih dejavnosti in produktov ter promocijo območja. Programa sta pripravljena in večinoma tudi izvajana po načelu »od spodaj navzgor« s strani avtohtonih narodnih skupnosti. Vrednost obeh programov v teku je na letni ravni okoli 1 milijon evrov. V takšnem okvirnem obsegu naj bi se ukrep nadaljevali tudi v naslednjem programskem obdobju.

Med programi, ki se izvajajo na podlagi 14. člena ZSRR-2 in je njihov obseg določen z državnim proračunom, je tudi pomoč občinam pri komunalnem urejanju romskih naselij. Po načelu »od spodaj navzgor« je tudi tu pobuda na strani lokalnih skupnosti, MGRT pa s proračunskimi sredstvi podpira prizadevanja občin, ki aktivno razrešujejo romsko problematiko. MGRT izvaja javne razpise za upravičene občine. Število romskih naselij v Sloveniji je bilo po podatkih v elaboratih, ki so bili izdelani na podlagi različnih raziskav iz obdobja od 2007 do 2017, od 68 do 107. Proračunska sredstva MGRT so namenjena za pomoč občinam pri komunalnem urejanju romskih naselij. Lahko gre za ceste, vodo oskrbo, elektriko in podobno. Zadnji tovrstni razpis je bil Javni razpis za sofinanciranje projektov osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih v letu 2016 in 2017 v višini 2 mio EUR. Sofinanciranih je bilo 11 projektov. Glede na bistveno višje potrebe naj bi se s podporo komunalnemu opremljanju romskih naselij nadaljevalo tudi v naslednjem programskem obdobju. V razreševanje te problematike pa naj bi se v večji meri kot doslej vključila tudi sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj, zlasti za vzpostavitev in delovanje projektnih pisarn na terenu (v občinah oziroma regijah, kjer so romska naselja), ki bodo romskim investitorjem, ki bodo želeli legalizirati svoje objekte, nudile

strokovno podporo v tem procesu in aktivnosti za vključevanje Romov v programe urejanja romskih naselij.

### **Brezplačen prenos državnega premoženja v razvojne namene na občine**

Pri instrumentu gre za pobudo občin, ki imajo projekte v okviru katerih predvidevajo razvojno aktiviranje nepotrebne državnega premoženja. MGRT je v skladu z 29. členom ZSRR-2 v takih primerih pristojen za vodenje postopkov brezplačnega prenosa državnega premoženja na občine. V letu 2018 je bilo realiziranih 16 takšnih prenosov in sicer na Občino Borovnica, Črnomelj, Hoče-Slivnica (dva primera), Brežice, Laško, Jezersko, Ig, Slov. Bistrica (trije primeri), Kostanjevica na Krki, Metlika, Šempeter-Vrtojba, Cerklje na Gorenjskem in MO Nova Gorica. Glede na še precejšen obseg nepotrebne državnega premoženja, ki ga je mogoče razvojno aktivirati s prenosom lastništva na občine, je mogoče tudi v naslednjem programskem obdobju pričakovati nadaljevanje tega instrumenta v dosedanjem obsegu.

### **5.3. Razvojne naloge države, ki se v skladu z 19. členom ZSRR-2 opravljajo v javnem interesu na regionalni ravni**

**Regijska štipendijska shema** je že uveljavljen instrument regionalne politike. Po prvih začetkih (npr. v okviru Programa prestrukturiranja Zasavske regije zaradi zapiranja RTH v letih 2002-2006 in Programa razvojne pomoči Posočju 2002–2006 in 2006–2013) so se regijske štipendijske sheme hitro uveljavile kot učinkovit instrument v vseh razvojnih regijah. Vse RRA so jih izvajale z evropskimi sredstvi skozi celotno programsko obdobje 2007–2013. V tem obdobju je bilo podeljenih 3.481 kadrovske štipendij. Na podlagi izkušenj so RRA poenotile postopke in pravila delovanja, kar je omogočilo uspešno načrtovanje in izvajanje sistema ter črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada v programskem obdobju 2014–2020. Osnovni namen instrumenta je, da RRA pomaga delodajalcu najti ustrezne štipendiste, jim na podlagi poenotitih postopkov in pravil izračuna in izplačuje štipendijo ter jih spremlja za čas izobraževanja in naprej. Torej, celovito vodi in usklajuje vse ključne aktivnosti, ki se nanašajo na štipendista, ne samo na delodajalca in s tem razbremeni delodajalca vseh administrativnih bremen. Cilj do leta 2022 je vključiti 4.000 mladih (dijaki in študentje na dodiplomski in podiplomski stopnji študija), od tega v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija 3.080 in v kohezijski regiji Zahodna Slovenija 920.

### **Regijski steber spodbujanja podjetništva**

Regijski steber spodbujanja podjetništva je instrument regionalne politike, ki uresničuje prve tri splošne cilje regionalne politike, predvsem pa predstavlja izvajanje 19. člena ZSRR-2 (razvojne naloge države, ki se na regionalni ravni opravljajo v javnem interesu). Uresničuje tudi splošno načelo regionalne politike: Odgovornost za izvajanje na regionalni ravni – delitev funkcij in poudarek na usklajevalni vlogi nacionalne ravni ter v čim večji možni meri prenos načrtovalskih in izvedbenih funkcij na nižje teritorialne ravni.

Regijski steber spodbujanja podjetništva dopolnjuje instrumente za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti na državni ravni in je del usklajenega koncepta. Povezuje instrumente regionalne politike, za katere je v skladu z 19. členom ZSRR-2 v javnem interesu, da se izvajajo na regionalni ravni. V tekočem programskem obdobju sodijo v ta vsebinski okvir: regijske sheme za spodbujanje nastajanja novih podjetij (v nadaljevanju podjetno nad izzive oz. PONI) in regijske garancijske sheme.

Javni interes za izvajanje regijskih garancijskih shem določa 19. člen ZSRR-2. V skladu z 10. členom ZSRR-2 vzpostavlja in izvaja Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja (v nadaljevanju: javni sklad) regijske garancijske, mikro kreditne in druge podjetniške podpirne sheme, ki se izvajajo na ravni celotne regije. Na podlagi pogodbe med skladom in izvajalcem regijske finančne sheme, s katero se opredelijo pogoji financiranja, lahko sklad dodeli svoja sredstva v upravljanje izvajalcu regijske finančne sheme, ki ga izbere na javnem razpisu. Izvajalci regijskih garancijskih in drugih finančnih shem se v skladu z drugim odstavkom 19. člena ZSRR-2 vključijo v regijsko razvojno mrežo, ki jo oblikuje RRA.

Za naslednje programsko obdobje bo javni sklad izvajal razpise za dodelitev garancij v možni kombinaciji s subvencijo obrestne mere za mikro, mala, in srednje velika podjetja (MSP), ki so



ustanovljeni skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, fizične osebe z ustrezno registrirano dejavnostjo in zadruga. Cilj je olajšati dostop podjetjem do posojil z zmanjšanjem bančnih zahtev na področju cen in zavarovanj posojil. RGS naj bi delovale v vseh 12 razvojnih regijah.

Namen regijskega stebra spodbujanja podjetništva je razširiti ponudbo instrumentov spodbujanja podjetništva s specifično ponudbo »po meri« razvojnih potreb v regijah.

#### **5.4. Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja**

Javni sklad uresničuje svojo vizijo prek dveh glavnih strateških usmeritev. V okviru prve zasleduje udeležanje razvojnih načrtov z oblikovanjem spodbud, ki pomembno vplivajo na skladen regionalni razvoj. Te spodbude se vsebinsko in finančno navezujejo na izvajanje državne politike regionalnega razvoja in razvoja podeželja. Javni sklad jih dodeljuje z uporabo različnih kombinacij finančnih instrumentov. Druga strateška usmeritev javnega sklada se nanaša na opravljanje nalog Organa za potrjevanje za tri operativne programe evropskega teritorialnega sodelovanja, in sicer Slovenija-Avstrija, Slovenija-Madžarska in Slovenija-Hrvaška.

#### **5.5. Regionalna karta državnih pomoči**

Karto regionalnih državnih pomoči določa Uredba o karti regionalne pomoči za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 103/13). Pravna podlaga je 31. člen ZSRR-2 ki določa, da vlada z uredbo določi merila in pogoje za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči, upošteva določila politike te pomoči v EU. Politiko regionalnih državnih pomoči v EU za obdobje 2014–2020 določajo Smernice Evropske komisije o regionalni državni pomoči (UL C št. 209 z dne 23. 7. 2013).

Za naslednje programsko obdobje 2021–2027 je treba sprejeti novo ureditev, tako v EU kot tudi v Sloveniji. Potrebno je sprejetje nove Uredbe o karti regionalne pomoči za programsko obdobje 2021–2027.

Nova pravila lahko precej spremenijo pogoje dodeljevanja regionalnih državnih pomoči v Sloveniji. Zahodna Slovenija je zdaj deležna prehodnega statusa (nekdanja območja »a«), v prihodnje pa se zaradi njene višje gospodarske razvitosti lahko pričakuje poslabšanje teh pogojev. Odvisno od sprememb zakonodaje, bo morda treba v Zahodni Sloveniji (v skladu z odstotkom, ki ga bo izračunala Evropska komisija) določiti ožje območje, kjer se bodo še lahko dodeljevale regionalne državne pomoči.

V skladu z regionalno karto državnih pomoči in na podlagi 30. in 30.a člena ZSRR-2 lahko MGRT in javni sklad izvajata t.i. nujne ukrepe regionalne politike. Občinam, podjetjem in posameznikom lahko dodelita finančno spodbudo v posebnih nepredvidljivih okoliščinah, do katerih pride zaradi socialnih razlogov, če je prejemnik spodbude posameznik in zaradi posledic naravnih nesreč ali izrednih dogodkov, ki jih ni bilo mogoče preprečiti ali izjemno negativnega delovanja trga, ki je prizadel širše geografsko območje ali panogo.

V skladu z regionalno karto državnih pomoči in na podlagi 31. člena ZSRR-2 lahko MGRT dodeli regionalno državno pomoč z odločbo, če je vrednost projekta več kot 2 milijona evrov in projekt bistveno prispeva k regionalnemu razvoju prek ustvarjenih ali ohranjenih delovnih mest. Na tak način se državna pomoč lahko dodeli tudi, če je projekt del dogovora za razvoj regij ali posebnega razvojnega programa, ki ga je sprejela vlada.

#### **5.6. Evropsko teritorialno sodelovanje**

Evropsko teritorialno sodelovanje so države članice prepoznale kot programe z visoko dodano vrednostjo, zato se bodo nadaljevali tudi v prihodnjem programskem obdobju. Gre namreč za skupni pristop evropskih regij k reševanju problemov, ki presegajo državne meje in premagovanju

najpogostejših ovir za teritorialno sodelovanje, ki izhajajo iz razlik v pravnih sistemih, upravni ureditvi, geografskem položaju in jeziku. Osnovni namen teh programov je spodbujanje sodelovanja in krepitev institucionalnih zmogljivosti partnerskih institucij iz različnih držav za zmanjševanje regionalnih, gospodarskih in socialnih razlik na funkcionalno zaokroženih teritorialnih območjih, ki se srečujejo s prepoznanimi problemi ali priložnostmi za razvoj.

Izvajanje programov evropskega teritorialnega razvojnega sodelovanja je odvisno od dogovora z mednarodnimi programskimi partnerji. Pričakuje se, da se bodo sredstva še naprej namenjala projektom na čezmejni, transnacionalni in medregionalni ravni v takšni arhitekturi kot je veljala za obdobje 2014-2020 za krepitev konkurenčnosti obmejnih regij in večjih funkcionalnih območij s skupno problematiko na različnih razvojnih področjih ter za prenos izkušenj in znanja med evropskimi regijami.